

A KÖZÉPISKOLÁSOK PÁLYAIRÁNYULÁSÁNAK ÉS PÁLYAVÁLASZTÁSÁNAK
VIZSGÁLATA VESZPRÉM MEGYÉBEN

/Doktori disszertáció/

1979.

KAPOR KÁROLY

T a r t a l o m

I. Bevezetés.

A téma vizsgálatának és elemzésének időszerűsége, célja.

II. A vizsgálat konkrét tárgya és módszere.

III. A vizsgálat eredményei, és az eredmények elemzése.

1. A tanulók szociális és tanulmányi körülményei.
2. A tanulók pályaválasztási szándéka.
3. A tanulók pályaválasztása.
4. A pályaválasztást befolyásoló tényezők a kiemelt 15 szakmában.
5. A más pálya okai.
6. A pályák megítélése, értékelése.
  - a, A pályák rangsora.
  - b, A saját szakma megítélése.
  - c, A szülők véleménye gyermekeik pályaválasztásáról.
  - d, Az osztályfőnök véleménye a pályaválasztásról.
  - e, A szakmát tanulók véleménye az elhelyezkedési lehetőségről.
7. A tanulók pályaválasztási motivációi.
8. A tanulók életcéljai.
9. Az iskola és a társadalom szerepe a pályaismertetésben és a pályaaorientációban.

IV. Összegezés, következtetések.

Mellékletek.

Irodalom.

I.

B e v e z e t é s

A téma vizsgálatának és elemzésének időszerűsége, célja

A pályaválasztás, az életpályák felé irányító törekvés, az ugynevezett pályaaorientáció, társadalmunk egyik leglényegesebb kérdése. Érinti az egyén boldogulását, hisz a meglévő hajlamoknak legjobban megfelelő életpályák biztosítják leginkább, hogy hivatástudattal, a munka megbecsülésével és szeretetével tudjuk elvégezni az életből ránk rótt feladatokat. Érinti a kérdés egy-egy /kisebb vagy nagyobb/ közösségnek, magának a társadalomnak az életét is. "A pályaválasztás bonyolult problémaköre végső fokon igen mélyen és sokszorosán szövídik össze mind az egyes ember, mind az egész társadalom fejlődésének, boldogulásának, boldogságának a kérdésével" /Rókusfalvy 1969/. A mi célunk nemcsak az, hogy alkotó embert, öntudatos állampolgárt neveljünk, aki eredményesen tud dolgozni, hanem az is, hogy feltétlenül boldog embert neveljünk. S ezt az "...emberi boldogságot a marxizmus szerint társadalmi és nem csupán egyéni értelemben kell venni" /Ágoston 1961/. Jól tudjuk, ahhoz, hogy fiataljaink a helyes utat válasszák, azon haladjanak és megtalálják életük értelmét, boldogulását, az nemcsak a

kedvező társadalmi, gazdasági feltételektől, hanem nagymértékben a nevelő-intézmények - benne a pedagógusok - korszerű munkájától és a neveléstudománytól is függ. A bontakozó tudományos-technikai forradalom hatása "...az emberi tevékenység számos területét új feladatok elé állítja." S mindezek következményeként "...a változott igények kielégítésének szükségessége folytán, az oktatás és pályaválasztás kérdései is sok tekintetben újszerűen vetődnek fel és mindennütt előtérbe nyomulnak" /Ádám, 1967/. Így hazánkban is. Az utóbbi 10-15 évben e szerteágazó problémakörrel több kutató, elméleti szakember és neves gyakorló pedagógus is foglalkozott.

Sokéves kutatómunka gazdag tapasztalatai, a régebbi és a legújabb hazai és külföldi szakirodalom figyelembe vételével néhány alapvető, e tárgykörrel átfogóan foglalkozó könyv /Csirszka, 1966; Rókusfalvy, 1969; Gazsó-Pataki-Sántka-Várhegyi, 1970; Havas O.-né /szerk./, 1968, 1970; Ritoók P.-né /szerk./, 1974; Tóth /szerk./, 1976; Völgyesy 1976; Herkovits, 1976/, illetve kiemelkedő tanulmány /Havas O.-né, 1970; Erdész T.-né, Szabolcsi Sz., 1970; Fővárosi Pályaválasztási Intézet, 1970; Daróczy-Szvétek, 1977; Ritoók P.-né, 1978/ készült, mely részletesen tárgyalja a helyes pályaválasztás kialakításának sokoldalú problémáját. Ezek némelyike kísérletek és felmérések útján elért tényeket ismertet, elemez. Ezzel segítik további, hasonló témák fejtegetését, eredményes feldolgozását.

Ezek mellett - a tanulóifjúság helyes és eredményes pályára nevelésével, lehetőségeivel, gondjaival, bonyolult útvesztőivel és feladataival - számos kisebb-nagyobb lélegzetű, színvonalában és értékében ugyan eltérő, de mindenképpen hasznosítható tanulmány jelent meg /gyűjteményes pszichológiai, pedagógiai kiadványokban, közleményekben, szakfolyóiratokban, szaklapokban/. - E tanulmányokat nemcsak a gyakorló pedagógusok, hanem a kutatók is haszonnal forgathatják, és egy-egy problémakör vagy részletkérdés vizsgálatakor, elemzésekor megbízható viszonyítási alapként kezelhetik. Ilyen vonatkozásban hasznos volt és jó segítséget jelentettek disszertációm készítésekor többek között: Szarka /1978/, Nagy S. /1977/ a nevelés és oktatás aktuális eredményeivel, gondjaival és fejleményeivel, Juhász /1967/ a motivációnak a nevelésben betöltött szerepével, - Dúró /1967/, Mohás L. /1975/, Bábosik /1978/, Völgyesy /1970/, Ritók P.-né /1968/ a személyiségfejlesztés, személyiségismeret és tulajdonság pályaválasztással összefüggő elméleti és gyakorlati kérdéseivel, tényezőivel, értékelésével, Bánfalvi /1977/, Ágoston /1977/, Nagy J. /1977/, Ágoston-Bánfalvi /1977/, az iskolai pályapedagógiai munka továbbfejlesztésének lehetőségével és a képzés szerkezetének átalakításával foglalkozó munkák, továbbá Katona K. /1964/, Illés L.-né /1969/, Zrinszky /1972/, az ifjúság erkölcsi, politikai arculatával, életcéljaival és eszményeivel foglalkozó tanulmányok. Munkám során nem hagytam figyelmen kívül három megye /Heves, Tolna, Borsod/ középiskolás tanulóinak pályairányulá-

sával-, választásával s e kérdés problémáival foglalkozó tanulmányokat sem /Berentei, 1972, Szenczi, 1969, Kovács, 1969/, mert összehasonlításra, az egyező és eltérő vonások megmutatására készítették, illetve adtak lehetőséget. Ezek mellett számos általam is megismert kisebb terjedelmű - a pályaválasztás kérdését valamely ponton érintő és előrevivő - tanulmányt, dolgozatot lehetne felsorakoztatni, de ehelyütt ettől eltekintek.

A teljesség igénye nélkül feltüntetett szakirodalom áttekintése, tanulmányozása arról győzött meg, hogy a pályára nevelés tartalmi, módszertani kérdéseinek tanulmányozása, kutatása hazánkban mindmáig nem kapott jelentőségének megfelelő helyet.

Néhány alapvető - s egyben további tennivalót is tartalmazó - megállapítás egybehangzóan kicseng a felsorolt pszichológiai, pedagógiai művekből, írásokból. Nevezetesen:

- úgy kell formálnunk ifjainkat, hogy a társadalmi tevékenységbe és a termelő munkába való beilleszkedésük eredményes legyen. Mindinkább tudatosítani kell bennük, hogy a társadalmi tevékenységbe, a termelő munkába való aktív részvételük azon keresztül fokozódhat, hogy milyen mértékben elégedettek választott pályájukkal, mennyire érzik magukat képességeiknek, tudásuknak, érdeklődésüknek megfelelő helyen és munkakörben. - Rövi-

den szólva: fel kell készíteni tanulóifjúságunkat a reális pályaválasztásra;

- az eddigieknél jobban figyelembe kell venni az egyéni képességeket, adottságokat, s nagyobb figyelmet kell fordítani a pályaalakmasság megítélésére is;
- a pályára nevelés a fejlett személyiség kialakításának szerves része. Ez azonban iskoláink nevelőmunkájának kissé elhanyagolt területe, jóllehet a pályára nevelés, a pályaválasztás pedagógiai előkészítése egyértelműen iskolai feladat, mely valóban több figyelmet, erőfeszítést, hozzáértést és tudatosságot kíván. Ez az a forma, amelyben a pályaválasztás előkészítésének tömegszerűségét /általánossá tételét/ és igényességét egyaránt megvalósíthatjuk /Rókusfalvy,1968/. Tartalmilag ez nem más, mint a tanulók pályaválasztási érettségre nevelése.
- Pedagógiai elv, hogy "a pályaválasztást előkészítő tevékenységnek a tanulók egész személyiségére kell irányulnia" /Rókusfalvy,1969/.

"A pályaválasztás folyamatos önkorlátozás a felismert lehetőségek és a személyes képességek korrelációjában, melynek mélyében a személyiség legfontosabb, legintegráltabb értékorientációi húzódnak meg" /Daróczi,1967/.

A fenti elvek és megállapítások érvényesítése az oktató-nevelőmunkában szintén sok kívánni, változtatni valót hagy maga után.

- E tevékenység pszichológiailag, pedagógiailag egyaránt jól felvértezett pedagógusokat kíván. A sürgető igényt fejezi ki az alábbi idézet is:

"Túlzás nélkül mondhatjuk /Dúró, 1973/, hogy ez a tevékenység a maga komplexitásával és sokrétűségével /gazdasági, szociológiai, egészségügyi, jogi, etikai, pedagógiai és nem utolsó sorban pszichológiai aspektusaival egyetemben/ az utóbbi évtized folyamán önálló "szakmává" fejlődött, amelynek elméleti és gyakorlati konzekvenciáit minden /magát modernnek tekintő/ tanárképzési koncepciónak le kell vonnia".

A szerző a megoldás módjait körvonalazó tanulmányában az ifjúság társadalmi beilleszkedésének tudományos megalapozásához és tervszerű irányításához hosszú távra szóló és megvalósítható gondolatokat, ismereteket nyújt.

- Ugyanezt teszi a műszaki tanárképzéssel, a tanítóképzéssel kapcsolatban Fekete József, Kiss Lajos, Nagy Sándor és Lázár Tibor is /1973/.

A fent felsorolt tények ismerete s elemzése késztettek arra, hogy a Veszprém megyei középiskolások pályairányulásának és pályaválasztásának kérdését doktori értekezésem tárgyául válasszam.

Munkám során figyelembe vettem azokat az előzményeket, amelyeken keresztül a vizsgált tanulók eljutottak az iskola-, a pálya-, a szakma-választásig.

Tekintettel voltam a pályairányulás alapvető tendenciáira, a beállítódás főbb jellegzetességeire, a sikeres pályafutásra és emelkedő előmenetelre vonatkozó elképzelésekre.

Igyekeztem megismerni a pályaválasztási érettség kialakulásának folyamatát és azok komponenseit /a tanulók pályaismerete, személyes adottságai, képességei, a pálya- és életcélokról kialakított felfogásai és véleményei/. És végül feleletet kívántam adni arra, hogy mennyire érett és motivált, tehát céltudatos a pályaválasztás, s mennyire tekinthető ez az egész személyiség funkciójának.

Ugy vélem, hogy ily módon nyert megállapítások módot és lehetőséget adnak az eddigi - hasonló vizsgálatok kiegészítésére, esetenként korrekciójára, újabb megállapításokra s a céllal kapcsolatos legfontosabb tennivalók megfogalmazására.

II.

A vizsgálat konkrét tárgya és módszere

1. A tanulók száma és megoszlása az iskolatípus és lakhely szerint

Az általános iskola 8. osztályát befejező fiatalok előtt - mint arra Völgyesy is rámutat /1976/ -, a pályaválasztás szempontjából három fő lehetőség áll. Ezek:

1. a különböző típusu középiskolákban való továbbtanulás,
2. konkrét szakmaválasztás, tehát szakmunkásképzés,
3. azonnali munkavállalás /segéd-, illetve betanított munkaköri szinten/.

A középiskolába általában azok a tanulók irányulnak, akik az adott osztályban a legjobb tanulmányi eredményt érték el. Vizsgálatunk így az ifjúság olyan rétegére terjed ki, akik - épp az iskolai ismeretelsajátítás mennyisége és minősége következtében - a pályaválasztás szempontjából is érettebbnek tekinthetők. S ez eleve úgy is felfogható - tanulóink esetében -, mint egy követelményszintnek való megfelelés, illetve optimális beállítódás valamilyen feladatra.

E középiskolásoknak - szemben a másik két réteggel - előnye az is, hogy tényleges pályaválasztásukat a 4. osztályig elodázhathatják, módjuk, lehetőségük van a pályakorrekcióra.

Ennek figyelembe vételével vizsgáljuk a felmérésbe bevont tanulók körülményeit, pályairányulását, pályaválasztását.

A felmérés, majd az azt követő megfigyelések, dokumentáció-tanulmányozások Veszprém, Pápa, Tapolca és Ajka város középiskoláiban történtek. Mint az az 1. sz. táblázatból kitűnik, az interjú kiterjedt az érintett iskolák általános és szakosított tantervű I. és IV. évfolyamaira, /Veszprém, Ajka, Tapolca/, valamint a megye egészségügyi /Pápa, Veszprém/, közgazdasági /Pápa, Veszprém/, géplakatos /Ajka/ és autószerelő /Veszprém/ I. és IV. évfolyamu szakközépiskolai tanuló-csoportjaira.

Az I. osztályosok esetében a választ adók 41,1 %-a gimnáziumi, 58,9 %-a szakközépiskolai tanuló, a IV. osztályosok esetében ugyanaz 40,8 %, illetve 59,2 %. Nemek szerinti bontásban az I. osztályos gimnáziumi tanulók 15,69 %-a fiú, 25,16 %-a leány, a szakközépiskolai tanulóknak pedig 22,88 %-a fiú és 35,62 %-a leány. A IV. osztályos tanulók viszonylatában a fenti iskolatípusokban a megoszlás aránya: 14,80 %-a fiú, 25,99 %-a leány, illetve 22,37 % fiú és 36,84 % leány.

A nyilatkozatot adók lakóhely szerinti megoszlása a következő: /L. 2. sz. táblázat/ az elsős és negyedikes gimnáziumi tanulók 24,51 %-a, illetve 25,33 %-a városi, 16,34 %-a, illetve 15,46 %-a községi. Ugyanez a szakközépiskolai tanulók vonatkozásában így alakult 26,47 %, illetve 25,66 %

A felmérésben résztvevő tanulók száma

	I.o.			IV.o.		
	Fiú %/fő	Leány %/fő		Fiú %/fő	Leány %/fő	
Gimnázium	7,19 /22/	21,90 /67/	általános tantervű	14,80 /45/	25,99 /79/	
	8,50 /26/	3,27 /10/	szakosított tantervű	- -	- -	
Szakközép- iskola	0,33 /1/	17,97 /55/	egészségügyi	0,33 /1/	18,75 /57/	
	4,25 /13/	17,65 /54/	közgazdasági	4,61 /14/	18,09 /55/	
	5,56 /17/	- -	géplakatos	6,25 /19/	- -	
	12,75 /39/	- -	autószerelő	11,18 /34/	- -	
Gimnázium összesen:				14,80 /45/	25,99 /79/	
Szakközépiskola összesen:				22,37 /68/	36,84 /112/	

a városi és 32,03, illetve 33,55 %-a községi kötődésű tanuló.

2. A vizsgálat módszere

A felmérés a szakirodalom figyelembe vételével készült kérdéseket tartalmazó kérdőív segítségével történt /Lásd 1.sz. melléklet/. A kérdések az alábbi témákat tartalmazták, melyek egyben a feldolgozás, az elemzés sorrendjét is jelentik:

1. A felmérésben résztvevő tanulók száma.
2. A tanulók megoszlása lakóhelyük, a szülők eredeti és jelenlegi foglalkozása, a tanulmányi eredmény szerint.
3. A tanulók pályaválasztási szándéka.
4. A tanulók pályaválasztása.
5. A pályaválasztást befolyásoló tényezők /Az apa foglalkozása és a lakóhely szerinti bontásban is/.
6. A más pálya okai.
7. A pályák rangsora az apa foglalkozása és az iskolatípus szerint.
8. A saját szakmájával való elégedettség a szülő foglalkozása szerint.
9. A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról.
10. Az osztályfőnök véleménye a pályaválasztásról.
11. A tanulók véleménye a választott pályáról.

12. A tanulókat befolyásoló főbb motivációk /A kiemelt 15 szakma vonatkozásában is/.
13. A tanulók véleménye a választott pályán szükséges legfontosabb tulajdonságokról.
14. A megjelölt tulajdonságok közül melyekkel rendelkeznek a tanulók.
15. A tanulók melyik 3 tantárgyat szeretik legjobban, továbbá melyik szakkörnek tagjai, illetve lennének szívesen tagjai.
16. A tanulók véleménye az esetlegesen meglévő különleges adottságaikról.
17. A tanulók véleménye az üzemlátogatásokról.
18. A szakmát tanulók véleménye az elhelyezkedési lehetőségről.
19. Milyen keretben s kik végeztek pályaismertetést.
20. A tanulók mit tartanak életcéljuknak.

A kérdőívben nyitott és zárt kérdések egyaránt szerepeltek. Alkalmaztam kombinált kérdéseket is, amelyeknél először az előre beírt szövegrész valamelyikét húzták alá a tanulók, majd ettől függően önálló fogalmazásban adták meg a választ. A rangsorolós kérdéseknél az előre beírt szövegrészeket húzták alá, majd számozott rangsorba sorolták.

A tényanyag összegyűjtéséhez a következő vizsgálati módszereket alkalmaztam:

- Kérdőíves eljárás a Veszprém megyei középiskolai tanulók pályairányulásának és pályaválasztásának vizsgálatához

/1972. évben/, melynek kérdésköreit fentebb már rögzítettem. Az értékelésnél igyekeztem figyelembe venni a módszer előnyét és hátrányát.

A módszer előnye az, hogy viszonylag rövid idő alatt és úton nagy tényanyagot szolgáltat, és kiválóan alkalmas gépi, statisztikai feldolgozásra. - Általa a tanulókról olyan információkat szerezhettünk, amelyek alapján - a nagyságrendet figyelembe véve - reális helyzetet, tendenciákat és feladatokat lehet megfogalmazni. Hátránya viszont az, hogy problematikus a feleletek megbízhatóságát illetőleg. E mellett a válaszadás körülményeit, motivumát, azaz a mélyebb okokat nem igen tárja fel és a vizsgált kérdésekről, jelenségekről csak "statikus" képet nyújt /Kelemen, 1967/.

- Tapasztalatgyűjtést tanítási, osztályfőnöki órákon és érettségi vizsgán 1972-től folyamatosan végeztem. Ennyi időt szenteltem az iskolai dokumentáció /igazgatói, osztályfőnöki tervek, értékelések, jelentések, jellemzések/ tanulmányozásának is.

Populációmat több szempont /település jellege, iskolatípus majd általános, speciális és szakmai képzés/ együttes figyelembe vételével határoztam meg. A vizsgálatba a megye középiskoláinak 1. és 4. osztályos tanulóit vontam be. Az 1. osztályos tanulóknak /összes: 2035 fő/ 14,9 %-át /304 fő/, a 4. osztályos tanulóknak pedig /összes: 1814 fő/ 16,7 %-át /304 fő/ kapcsoltam be a mintába /A fenti létszám a már

helyesen, használhatóan kitöltött kérdőívek alapján alakult ki./

Joggal vetődhet fel a kérdés: Miért az I. és IV. osztályosokat választottam mintául?

Alapvetően két szempont vezetett:

1. Milyen egyező és eltérő értékitéletet mutatnak s milyen mértékben meghatározóak a tanulók életkori sajátosságai? - E fogalom alatt: "a testi és lelki fejlődés viszonylagosan állandó jellegű tipikus vonásait" - értem -, "amelyek adott periódusban jellemző módon kifejezik a gyermek leglényegesebb tulajdonságainak minőségi változásait" /Dúró, 1965/.
2. Miként, milyen mértékben és eredménnyel teljesítette az általános, illetve középiskola a pályaválasztással kapcsolatos feladatait?

Ide kíváncznak a pályaválasztási jellemzők, nevezetesen: a pályaeérdeklődés, a pályaismeret realitásának mértéke, a választott pálya és az egyéni jellemzők közötti megfelelés mértéke és a pályamegvalósítási igény fejlettsége - összehasonlítása az eredményekkel.

A mintavétel az iskolákban történt, az adott osztály osztályfőnökének jelenlétében, aki - az utasítás szerint - ismertette a vizsgálat célját és a kérdőív kitöltésének módját. Ezt követően a tanulók önállóan és névtelenül dolgoztak.

tak. A kitöltés időtartama 1-1,5 óra volt. A vizsgált tanulók megértették a nyilatkozat fontosságát, s néhány kivételtől eltekintve komolyan, értékelhetően válaszoltak a kérdésekre. A kódolást 3 munkatárs segítségével végeztük el. Az adatokat - általam készített program alapján - elektronikus számítógép /Veszprém Vegyipari Egyetem/ összesítette, amit "a megszólaltathatás" igényével dolgoztam fel s rögzítettem táblázatokba.

III.

A vizsgálatok eredményei és az eredmények elemzése.

1. A tanulók szociális és tanulmányi körülményei

A felmérésnél figyelmet érdemel az a nagyon lassan javuló kedvezőtlen helyzet, hogy míg a városi iskolákban végzett I. és IV. osztályos tanulók 24,51, illetve 25,33 %-a, addig a falusiaknak csupán 16,34, illetve 15,46 %-a tanul gimnáziumban. Ez az arány a szakosított tantervű I. osztályokban viszonylag megnyugtató /Városi is, falusi is: 5,88 %/ - Még szembetűnőbb a fenti kép, ha a "forrás" nagyságrendjéhez viszonyítunk. A megyében pl. még 1975-ben is lényeges különbséget mutatott a városi és falusi tanulók aránya. Az előbbiek száma ugyanis 18203 fő /s közülük 99,3 %-a járt osztott iskolába/, addig az utóbbiaké: 27961 fő /s közülük

mindössze 73,3 % járt az említett iskolatípusba/.

Fordított - bár nem olyan éles - a helyzet a szakközépiskolásoknál, ahol a városiak aránya: 26,47, illetve 25,66, a falusiaké pedig 32,03, illetve 33,55 %. A táblázatból kitűnik, hogy a falusi gyermekek pl. főleg az egészségügyi és közgazdasági osztályokba irányultak. Ennek oka elsősorban az érettségi utáni azonnali munkábaállás és önfenntartás lehetősége, ami megfelel a szülők akaratának.

A 3. sz. táblázat a tanulók megoszlását mutatja be a szülők eredeti és jelenlegi foglalkozása szerint. Arra a társadalmi, szociális és kulturális háttérre, tágabb és szűkebb környezetre mutat rá, ahol a tanulók nevelkedtek, serdülővé váltak, ahonnan bekerültek a már említett városok középiskolaiba. A kibocsátó otthonban, iskolában és társadalmi-gazdasági körben igen sokféle információ, hatás éri a fiatalokat. E hatások nem tűnnek el nyomtalanul, hanem a személyiséget formáló korábbi benyomások emlékképeivel kölcsönhatásba lépve az individuális adottságok szerint beépülnek személyiségükbe. A bonyolult kölcsönhatási folyamatok /intra-individuális interakciók/ fokozatos tudatosítása, tudatosodása - többé vagy kevésbé, de feltétlen - kifejezésre jut a tanulók önismeretében, önalakításába, önnevelési törekvéseiben. - Nem közömbös, hogy az így integrálódó személyiségről a küldő általános iskola nevelői, vezetői reálisan, megbízhatóan, szakszerűen tájékoztatják-e /jellemzések/ a fogadó középiskolákat?

A tanulók megoszlása a szülők eredeti és jelenlegi foglalkozása szerint

		I. osztály											
		A p a						A n y a					
		Eredeti foglalkozás			Jelenlegi foglalkozás			Eredeti foglalkozás			Jelenlegi foglalkozás		
		F.	Sz.	E.	F.	Sz.	E.	F.	Sz.	H.	F.	Sz.	H.
Gimnázium	általános tantervű	13,40 /41/	15,03 /46/	0,65 /2/	11,76 /36/	16,99 /52/	0,33 /1/	5,23 /16/	14,71 /45/	8,17 /25/	5,23 /16/	15,36 /47/	7,52 /23/
	szakosított tantervű	5,56 /17/	4,90 /15/	1,31 /4/	2,94 /9/	6,86 /21/	1,96 /6/	4,58 /14/	4,58 /14/	2,29 /7/	3,27 /10/	6,54 /20/	0,33 /1/
Szakközépiskola	egészségügyi	15,03 /46/	2,94 /9/	0,33 /1/	14,38 /44/	2,61 /8/	1,31 /4/	9,15 /28/	1,96 /6/	6,86 /21/	9,80 /30/	2,61 /8/	5,56 /17/
	közgazdasági	13,73 /42/	5,56 /17/	2,61 /8/	9,80 /30/	8,17 /25/	3,59 /11/	7,19 /22/	4,58 /14/	8,50 /26/	6,54 /20/	4,58 /14/	7,19 /22/
	géplakatos	4,58 /14/	0,98 /3/	-	3,27 /10/	2,29 /7/	-	2,94 /9/	0,65 /2/	1,96 /6/	1,96 /6/	0,98 /3/	2,29 /7/
	autószerelő	9,15 /28/	2,94 /9/	0,65 /2/	7,84 /24/	3,59 /11/	1,31 /4/	4,25 /13/	2,29 /7/	5,56 /17/	5,23 /16/	2,61 /8/	3,27 /10/
Gimnázium összesen:		18,95 /58/	19,93 /61/	1,96 /6/	14,71 /45/	23,86 /73/	2,29 /7/	9,80 /30/	19,28 /59/	10,46 /32/	8,50 /26/	21,90 /67/	7,84 /24/
Szakközépiskola összesen:		42,48 /130/	12,42 /38/	3,59 /11/	35,29 /108/	16,67 /51/	6,21 /19/	23,53 /72/	9,48 /29/	22,88 /70/	23,53 /72/	10,78 /33/	18,30 /56/
F= fizikai dolgozó Sz= szellemi dolgozó E= egyéb dolgozó H= háztartásbeli								E.	Gimn.	1,31 /4/	E.	Gimn.	2,61 /8/
								össz.	Szak.- köz.isk.	2,61 /8/	össz.	Szak.- köz.isk.	5,88 /18/

		IV. osztály											
		A p a						A n y a					
		Eredeti foglalkozás			Jelenlegi foglalkozás			Eredeti foglalkozás			Jelenlegi foglalkozás		
		F.	Sz.	E.	F.	Sz.	E.	F.	Sz.	H.	F.	Sz.	H.
Gimnázium	általános tantervű	23,68 /72/	15,13 /46/	1,97 /6/	15,13 /46/	22,04 /67/	3,62 /11/	7,24 /22/	13,49 /41/	17,43 /53/	8,55 /26/	14,14 /43/	12,83 /39/
	szakosított tantervű	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szakközépiskola	egészségügyi	10,20 /31/	7,24 /22/	1,64 /5/	8,22 /25/	6,25 /19/	2,96 /9/	4,61 /14/	5,26 /16/	5,59 /17/	3,95 /12/	4,61 /14/	6,25 /19/
	közgazdasági	14,14 /43/	5,92 /18/	2,63 /8/	10,86 /33/	7,89 /24/	3,95 /12/	6,58 /20/	3,95 /12/	11,51 /35/	5,92 /18/	6,25 /19/	8,55 /26/
	géplakatos	6,25 /19/	-	-	4,61 /14/	0,33 /1/	1,32 /4/	2,63 /8/	-	3,29 /10/	2,96 /9/	0,33 /1/	2,63 /8/
	autószerelő	8,22 /25/	2,96 /9/	-	4,93 /15/	4,28 /13/	1,97 /6/	2,63 /8/	3,62 /11/	3,95 /12/	3,62 /11/	3,62 /11/	3,29 /10/
Gimnázium összesen:		23,68 /72/	15,13 /46/	1,97 /6/	15,13 /46/	22,04 /67/	3,62 /11/	7,24 /22/	13,49 /41/	17,43 /53/	8,55 /26/	14,14 /43/	12,83 /39/
Szakközépiskola összesen:		38,82 /118/	16,12 /49/	4,28 /13/	28,62 /87/	18,75 /57/	10,20 /31/	16,45 /50/	12,83 /39/	24,34 /74/	16,45 /50/	14,80 /45/	20,72 /63/
								E.	Gimn.	2,63 /8/	E.	Gimn.	5,26 /16/
								össz.	Szak.- köz.isk.	5,59 /17/	össz.	Szak.- köz.isk.	6,91 /21/

Itt különösen a kezdet kezdetén - ennek ismeretében lehet csak pl. a pályaal alkalmazkodás folyamatát megérteni, céltudatosabban irányítani, szabályozni.

Nézzük ezekután, mi is jellemző a mintában résztvett tanulók összetételére. A gimnázisták tekintetében az apa eredeti és jelenlegi foglalkozása szerint dominál a szellemi dolgozók kategóriájába tartozók köre /I.o.: 19,93, illetve 23,86 %; - IV.o. esetében ugyanez: 15,13, illetve 22,04 %/. Az anya foglalkozása szerinti képben ugyancsak a szellemi foglalkozásúak száma dominál. /I.o.: 19,28, illetve 21,90 %; - IV.o.: 13,49, illetve 14,14 %/. Szembetűnő a háztartásbeliek magas számaránya, különösen a IV. osztályosoknál, szemben a fizikai dolgozókéval. /Előbbi esetében: I. o.: 10,46, illetve 7,84 %; - IV.o. 17,43, illetve 12,83 %. Utóbbi esetében: I. o.: 9,80, illetve 8,50 %; - IV. o.: 7,24, illetve 8,55 %/.

Szakközépiskolások között az apa eredeti és jelenlegi foglalkozása szerint viszonylag nagyon magas a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya. /I. o.: 42,48, illetve 35,29 - IV. o.: 38,82, illetve 28,62 %/. Ugyanez állapítható meg /különösen a gimnáziumi adatokkal összevetve/ a háztartásbeliek körére is. /I.o.: 22,88, illetve 18,30 %, - IV. o.: 24,34, illetve 20,72 %/. - Figyelemre méltó nagyságrendi különbséget mutat azon gimnáziumi és szakközépiskolai tanulók aránya, akiknek az édesanyja fizikai dolgozó. Míg a gimnáziumok I. osztályaiban ez: 9,80, illetve 8,50 %, addig

a szakközépiakolák I. osztályaiban ugyanez: 23,51, illetve 23,58 %. - Hasonló a helyzet a IV. osztály vonatkozásában is /7,24, illetve 8,55 - majd 16,45, illetve 16,45 %/. Az egyéb kategóriába tartozók számaránya megnyugtató, egyenletes képet mutat.

A megkérdezett tanulók tanulmányi eredmény szerinti megoszlását a 4. sz. táblázat mutatja.

Általános tapasztalat, hogy a tanulmányi eredmény hatása a pályaválasztási elképzelések kialakulására nem mondható jelentősnek. Némileg kivételt jelentenek a 4-5 átlageredmény közötti tanulók. Közülük többen készültek tudatosan a pályaválasztásra. Viszont tény, hogy a tanulmányi eredmények alakulásában az iskola mellett nem elsősorban a tanulók ne-
me, hanem sok-sok más, így a családi és társadalmi körülmények éreztetik pozitív és negatív hatásukat.

A táblázatok tanulmányozása során rögtön szemet szúr, hogy az I. osztályosok az előző év VIII. osztályának év végi, majd a középiskolai félévi eredménye között a gimnáziumokban, de a szakközépiskolákban is lényeges eltérés van. Különösen jelentős a visszaesés a 4,5-5 közötti átlageredménnyel beiskolázottak esetében. Év végén /VIII.o.-ban/ az érintett tanulók 28,43 %-a, félévkor - már a gimnáziumban -, csupán 6,54 %-a érte el a 4,5-5-ös átlagot. A szakközépiskolásoknál hasonlóan alakult a kép: év végén: 20,59 %-a, félévkor: 2,61 %-a volt 4,5-5-ös átlagu. Az apa foglalko-

A tanulók megoszlása a tanulmányi eredmény szerint

Iskola	Apa foglalkozása szerint	Tanulmányi eredménye	I. osztály		IV. osztály	
			Év végén %	Félévkor %	Év végén %	Félévkor %
Gimnázium	Fizikai dolgozó	1	0,33 /1/	0,98 /3/	0,66 /2/	1,64 /5/
		2	- -	2,94 /9/	6,25 /19/	5,59 /17/
		3	0,65 /2/	4,90 /15/	3,95 /12/	2,30 /7/
		4	4,58 /14/	4,90 /15/	3,62 /11/	4,93 /15/
		5	9,15 /28/	0,98 /3/	0,66 /2/	0,66 /2/
	Szellemi dolgozó	1	- -	0,33 /1/	0,33 /1/	1,32 /4/
		2	- -	0,33 /1/	3,29 /10/	1,97 /6/
		3	- -	5,56 /17/	4,93 /15/	4,61 /14/
		4	6,21 /19/	12,42 /38/	7,89 /24/	10,20 /31/
		5	17,65 /54/	5,23 /16/	5,59 /17/	3,95 /12/
	Egyéb dolgozó	1	- -	0,33 /1/	- -	0,33 /1/
		2	- -	0,33 /1/	1,32 /4/	0,66 /2/
		3	- -	0,33 /1/	0,99 /3/	0,66 /2/
		4	0,65 /2/	0,98 /3/	0,99 /3/	0,99 /3/
		5	1,63 /5/	0,33 /1/	0,33 /1/	0,99 /3/
Szakközépiskola	Fizikai dolgozó	1	- -	2,94 /9/	0,33 /1/	4,61 /14/
		2	0,33 /1/	4,58 /14/	7,24 /22/	3,95 /12/
		3	0,98 /3/	13,40 /41/	10,53 /32/	7,57 /23/
		4	21,90 /67/	12,42 /38/	8,88 /27/	10,20 /31/
		5	12,09 /37/	1,96 /6/	1,64 /5/	2,30 /7/
	Szellemi dolgozó	1	- -	0,98 /3/	0,66 /2/	3,95 /12/
		2	- -	3,27 /10/	6,25 /19/	3,29 /10/
		3	1,31 /4/	6,54 /20/	7,24 /22/	6,25 /19/
		4	9,48 /29/	5,56 /17/	3,95 /12/	4,61 /14/
		5	5,88 /18/	0,33 /1/	0,66 /2/	0,66 /2/
	Egyéb dolgozó	1	- -	0,33 /1/	0,66 /2/	2,96 /9/
		2	- -	0,98 /3/	2,30 /7/	0,66 /2/
		3	0,33 /1/	1,63 /5/	4,61 /14/	3,62 /11/
		4	3,59 /11/	2,94 /9/	1,97 /6/	2,30 /7/
		5	2,29 /7/	0,33 /1/	0,66 /2/	0,66 /2/
Gimnázium összesen	→	1	0,33 /1/	1,63 /5/	0,99 /3/	3,29 /10/
		2	- -	3,59 /11/	10,86 /33/	8,22 /25/
		3	0,65 /2/	10,78 /33/	9,87 /30/	7,57 /23/
		4	11,44 /35/	18,30 /56/	12,50 /38/	16,12 /49/
		5	28,43 /87/	6,54 /20/	6,58 /20/	5,59 /17/
Szakközépiskola összesen	→	1	- -	4,25 /13/	1,64 /5/	11,84 /36/
		2	0,33 /1/	8,82 /27/	16,45 /50/	7,89 /24/
		3	2,61 /8/	21,57 /66/	22,70 /69/	18,09 /55/
		4	34,97 /107/	21,24 /65/	15,46 /47/	17,76 /54/
		5	20,59 /63/	2,61 /8/	2,96 /9/	3,62 /11/

zása szerinti bontásban is kb. azonos mértékű hanyatlást jeleznek a százalékok: a fizikai dolgozók gyermekeinél: 12,09 %, illetve 1,96 %, a szellemi kategóriába tartozóknál pedig: 5,88 %, illetve 0,33 %.

A táblázat mutatói alapján megállapítható, hogy az általános iskolai eredményekhez képest kissé lehangoló a középiskolába került tanulók első félévi előmenetele. Ez a probléma - közismerten - nem újkeletű, s az is nyilvánvaló, hogy elsősorban nem a tanulóknál kell keresnünk az orvoslandó bajok forrását, a látványosan zuhanó osztályzatok okát. A IV. osztályos gimnazisták zöme a 4-es, illetve 2-es, a szakközépiskolások többsége 4-es, 3-as és 2-es tanulmányi átlagú kategóriában oszlik meg. Legnagyobb arányú bukás /különbösen félévkor/ a szakközépiskolákban található /I. o.-ban: 4,25 %, IV. o.-ban: 11,84 %/.

2. A tanulók pályaválasztási szándéka

A tanulók pályaválasztási szándékát az 5. sz. táblázat tükrözi. Megállapítható, hogy a gimnázium I. és IV. osztályos tanulók - néhány kivételtől eltekintve - felsőfokú intézetben szándékoznak továbbtanulni. Ez tekintélyes hányaduknál nem reális. Egyik ok: nem számolnak a népgazdaság érdekeivel, a szakember-szükséglet igényével, egyszóval a lehetőségekkel; másik ok: nem veszik reálisan figyelembe sem a saját képességeiket, adottságaikat és felkészültségüket, sem az egyetemek, főiskolák követelményeit. Elég talán hivat-

A tanulók pályaválasztási szándéka

I.

Iskola	Tovább akar tanulni	I. osztály		IV. osztály	
		Város %/fő	Falu %/fő	Város %/fő	Falu %/fő
Gimnázium	1. felsőfoku intézetben	23,53 /72/	15,03 /46/	19,74 /60/	9,21 /28/
	2. szakmunkásképző intézetben	0,65 /2/	0,65 /2/	3,95 /12/	4,28 /13/
	3. munkát vállal	0,33 /1/	0,65 /2/	1,64 /5/	1,97 /6/
Szakközép-iskola	1. felsőfoku intézetben	11,44 /35/	11,44 /35/	9,87 /30/	14,14 /43/
	2. szakmunkásképző intézetben	4,25 /13/	6,86 /21/	2,63 /8/	3,29 /10/
	3. munkát vállal	10,78 /33/	13,73 /42/	13,16 /40/	16,12 /49/

II.

Iskola	Tovább akar tanulni	I. osztály		IV. osztály	
		Fiu %/fő	Leány %/fő	Fiu %/fő	Leány %/fő
Gimnázium	1. felsőfoku intézetben	15,03 /46/	23,53 /72/	12,50 /38/	16,45 /50/
	2. szakmunkásképző intézetben	0,65 /2/	0,65 /2/	1,97 /6/	6,25 /19/
	3. munkát vállal	- -	0,98 /3/	0,33 /1/	3,29 /10/
Szakközép-iskola	1. felsőfoku intézetben	12,42 /38/	10,46 /32/	10,20 /31/	13,82 /42/
	2. szakmunkásképző intézetben	3,92 /12/	7,19 /22/	0,99 /3/	4,93 /15/
	3. munkát vállal	6,54 /20/	17,97 /55/	11,18 /34/	18,09 /55/

III.

Iskola	Tovább akar tanulni	I. osztály			IV. osztály		
		Apa foglalkozása szerint %/fő			Apa foglalkozása szerint %/fő		
		Fizikai dolgozó	Szellemi dolgozó	Egyéb dolgozó	Fizikai dolgozó	Szellemi dolgozó	Egyéb dolgozó
Gimnázium	1. felsőfoku intézetben	13,07 /40/	23,20 /71/	2,29 /7/	6,91 /21/	19,41 /59/	2,63 /8/
	2. szakmunkásképző intézetben	0,65 /2/	0,65 /2/	- -	5,59 /17/	2,30 /7/	0,38 /1/
	3. munkát vállal	0,98 /3/	- -	- -	2,63 /8/	0,33 /1/	0,66 /2/
Szakközép-iskola	1. felsőfoku intézetben	11,76 /36/	9,15 /28/	1,63 /5/	11,18 /34/	8,55 /26/	3,29 /10/
	2. szakmunkásképző intézetben	8,50 /26/	1,31 /4/	1,31 /4/	2,30 /7/	2,30 /7/	1,32 /4/
	3. munkát vállal	15,03 /46/	6,21 /19/	3,27 /10/	15,13 /46/	7,89 /24/	5,59 /17/

kozni érvként a fent említett - viszonylag gyenge - tanulmányi eredményekre, valamint arra, hogy évről-évre az egyetemek és főiskolák szép számmal utasítanak el tanulókat az alacsony felvételi pontszámok miatt. A tanácsadás, befolyásolás során mindezekre jobban rá kellene döbbsíteni a tanulókat, a szülőket, hogy a fiatalok minél kevesebb csalódás és kudarc nélkül találják meg a képességeiknek, felkészültségüknek jobban megfelelő továbbtanulási lehetőséget, illetve munkahelyet.

Elenyésző azon gimnázisták száma, akik szakmunkásképző intézetben akarnak szakmát tanulni, avagy éppen munkát kívánnak vállalni. E tekintetben a IV. osztályosok szándéka - érthetően - reálisabb, mint az elsősöké, amit a százalékos arányok is bizonyítanak /L.: I., II., III., jelű táblázat 2.,3. rovatát/.

Valamivel reálisabb az I. és a IV. osztályos szakközépiskolások pályaválasztási szándéka. A megelőző évek tapasztalatait alapulvéve a fentebb már említett okok miatt kissé magas a felsőfokú intézetekbe való irányulás. /L. a táblázatok 1. rovatát./ Célszerűnek látszik, hogy a tanulók egy részét időben a szakmunkásképző intézetekbe, vagy a munkavállalók sorába irányítsák át.

A III. jelű kimutatás szerint a fizikai dolgozók gyermekei a másik két kategóriába tartozókhoz viszonyítva, lényegesen magasabb számban akarnak szakmunkásképzőben továbbtanulni, illetve munkát vállalni. E téren is kívánatos az arányvál-

toztatás az érvelő, a meggyőző szó erejével.

3. A tanulók pályaválasztása

A pálya-, szakma-választás többnyire hosszú mérlegelés elhatározás, döntés eredménye. A legösszetettebb jelenségek egyike. Csirszka szavai szerint: ... "ez csak befejező mozzanata, mintegy summázása és megfogalmazása egy sok élményből, hatásból, önkifejtésből álló folyamatsornak." Valóban, a tanuló különböző fejlődési szakaszain keresztül "adottságaiban egyénileg érve, alakulva" jut el a választási aktusig, amikor is nemcsak a munkatevékenységet választja meg, hanem életstílusát s a munkamegosztásban elfoglalt helyét, társadalmi helyzetét is.

A kérdőívek kitöltésekor arra kértük tanulóinkat, hogy komolyan és átgondoltan nyilatkozzanak - többek közt - pálya-, szakma-választási elhatározásukról, döntésükről. Ezáltal arra is készítettük őket, hogy cselekvően gondolják bele magukat a munka világába, s a társadalom és az egyén érdekeinek messzemenő szemelőtt tartásával jelöljék meg életútjuk irányát.

Pályaválasztásukat az apa foglalkozása szerinti bontásban a 6. sz. táblázatok mutatják be. A tanulói nyilatkozatok feldolgozásakor a választások számszerűsége alapján határoztam meg azt a 15 szakmát, amelyet a továbbiakban részletesebben szeretnék boncolgatni. - Ezek a következők: 1.

A tanulók pályaválasztása

P á l y a	G i m n á z i u m I. o s z t á l y					
	Apa foglalkozása szerint %/fő				Összesen	
	Fizikai dolgozó		Szellemi dolgozó		/Fő/	
1. Műszaki mérnök	0,98	/3/	5,56	/17/	1,31 /4/	24
2. Mezőgazd. mérnök	0,33	/1/	0,65	/2/	- -	3
3. Tanár	4,25	/13/	5,88	/18/	0,65 /2/	33
4. Műszerész	0,65	/2/	0,33	/1/	- -	3
5. Óvónő	0,98	/3/	0,33	/1/	- -	3
6. Orvos	0,98	/3/	3,59	/11/	- -	14
7. Közgazdász	0,65	/2/	0,33	/1/	- -	3
8. Jogász	0,33	/1/	0,33	/1/	- -	2
9. Könyvelő	-	-	-	-	- -	-
10. Szülésznő	-	-	-	-	- -	-
11. Ápolónő	-	-	-	-	- -	-
12.Asszisztens	0,65	/2/	-	-	- -	2
13. Lakatos	-	-	-	-	- -	-
14. Autószerelő	-	-	-	-	- -	-
15. Adminisztrátor	0,33	/1/	-	-	- -	1

Összesen: 88

P á l y a	S z a k k ö z é p i s k o l a I. o s z t á l y					
	Apa foglalkozása szerint %/fő				Összesen	
	Fizikai dolgozó		Szellemi dolgozó			/Fő/
1. Műszaki mérnök	1,96	/6/	1,96	/6/	0,65 /2/	14
2. Mezőgazd. mérnök	-	-	-	-	- -	-
3. Tanár	2,61	/8/	1,96	/6/	- -	14
4. Műszerész	1,31	/4/	0,33	/1/	- -	5
5. Óvónő	0,65	/2/	0,33	/1/	- -	3
6. Orvos	0,33	/1/	0,65	/2/	- -	3
7. Közgazdász	0,65	/2/	1,31	/4/	0,33 /1/	7
8. Jogász	-	-	-	-	- -	-
9. Könyvelő	1,63	/5/	1,31	/4/	0,33 /1/	10
10. Szülésznő	2,29	/7/	-	-	- -	7
11. Ápolónő	4,25	/13/	0,65	/2/	0,33 /1/	16
12. Asszisztens	2,61	/8/	0,33	/1/	0,33 /1/	10
13. Lakatos	-	-	0,33	/1/	- -	1
14. Autószerelő	5,56	/17/	1,63	/5/	0,33 /1/	23
15. Adminisztrátor	0,98	/3/	1,31	/4/	0,98 /3/	10

Összesen: 123

Az I. osztályosok közül februárban nem választott még pályát : 93

Összesen : 304

A tanulók pályaválasztása

P á l y a	G i m n á z i u m I V . o s z t á l y			
	Apa foglalkozása szerint %/fő			Összesen
	Fizikai dolgozó	Szellemi dolgozó	Egyéb dolgozó	/Fő/
1. Műszaki mérnök	2,30 /7/	5,59 /17/	0,33 /1/	25
2. Mezőgazd. mérnök	- -	0,66 /2/	- -	2
3. Tanár	3,62 /11/	5,92 /18/	0,66 /2/	31
4. Műszerész	1,64 /5/	- -	- -	5
5. Óvónő	0,66 /2/	0,99 /3/	- -	5
6. Orvos	- -	0,33 /1/	- -	1
7. Közgazdász	- -	- -	- -	-
8. Jogász	- -	1,64 /5/	0,33 /1/	6
9. Könyvelő	- -	- -	- -	-
10. Szülésznő	0,33 /1/	0,33 /1/	- -	2
11. Ápolónő	0,99 /3/	0,33 /1/	- -	4
12. Asszisztens	1,64 /5/	0,99 /3/	- -	8
13. Lakatos	- -	- -	- -	-
14. Autószerelő	- -	- -	- -	-
15. Adminisztrátor	1,97 /6/	0,33 /1/	0,66 /2/	9

Összesen: 98

P á l y a	S z a k k ö z é p i s k o l a I V . o s z t á l y			
	Apa foglalkozása szerint %/fő			Összesen
	Fizikai dolgozó	Szellemi dolgozó	Egyéb dolgozó	/Fő/
1. Műszaki mérnök	1,97 /6/	0,66 /2/	0,33 /1/	9
2. Mezőgazd. mérnök	0,66 /2/	0,33 /1/	0,66 /2/	5
3. Tanár	1,32 /4/	1,64 /5/	0,33 /1/	10
4. Műszerész	0,99 /3/	- -	- -	3
5. Óvónő	0,33 /1/	- -	- -	1
6. Orvos	0,33 /1/	0,66 /2/	- -	3
7. Közgazdász	2,63 /8/	1,32 /4/	0,33 /1/	13
8. Jogász	0,33 /1/	0,33 /1/	0,66 /2/	4
9. Könyvelő	2,63 /8/	- -	0,99 /3/	11
10. Szülésznő	1,64 /5/	0,33 /1/	0,99 /3/	9
11. Ápolónő	1,32 /4/	0,66 /2/	0,33 /1/	7
12. Asszisztens	1,32 /4/	0,99 /3/	0,99 /3/	10
13. Lakatos	2,30 /7/	0,33 /1/	0,99 /3/	11
14. Autószerelő	3,29 /10/	1,32 /4/	0,99 /3/	17
15. Adminisztrátor	2,96 /9/	2,30 /7/	1,32 /4/	20

Összesen: 133

A IV. osztályosok közül februárban nem választott még pályát : 73

műszaki mérnök, 2. mezőgazdasági mérnök, 3. tanár, 4. műszerész, 5. óvónő, 6. orvos, 7. közgazdász, 8. jogász, 9. könyvelő, 10. szülésznő, 11. ápolónő, 12. asszisztens, 13. lakatos, 14. autószerelő, 15. adminisztrátor. - A többi választott szakma /1-2 fő szakmánként/ elenyésző, a részletesebb elemzése nem célszerű.

A kiemelt 15 szakma vizsgálatához a következő tanulói populáció állt rendelkezésemre: I. osztály: gimnáziumi tanuló: 88 fő, szakközépiskolai tanuló: 123 fő, összesen: 221 fő, az alaplétszám /304/ 72,69 %-a; - IV. osztály: gimnáziumi tanuló: 98 fő, szakközépiskolai tanuló: 113 fő, az alaplétszám /304/ 69,47 %-a.

Az I. és IV. osztályosok pályaválasztásában a következő felsőfoku végzettséget kívánó szakmák emelkednek ki:

I. osztályban:

1. Tanár	47 fő	/15,4 %/
2. Műszaki mérnök	38 fő	/12,5 %/
3. Orvos	17 fő	/ 5,6 %/
4. Közgazdász	10 fő	/ 3,2 %/
Összesen:		112 fő /36,8 %/

IV. osztályban:

1. Tanár	41 fő	/13,8 %/
2. Műszaki mérnök	34 fő	/11,1 %/
3. Közgazdász	13 fő	/ 4,3 %/
4. Jogász	10 fő	/ 3,2 %/
Összesen:		98 fő /32,2 %/

Tanulságos azon szakmák felsorolása is, melyek választásánál szembeötlő eltérést találtunk. Így:

I. osztályban:

1. Orvos	17 fő	/5,6 %/
2. Jogász	2 fő	/0,6 %/
3. Mezőgazdasági mérnök	3 fő	/0,9 %/
4. Lakatos	1 fő	/0,1 %/
5. Adminisztrátor	11 fő	/3,6 %/
6. Asszisztens	12 fő	/3,9 %/
<hr/>		
Összesen:	46 fő	/15,1 %/

IV. osztályban:

1. Orvos	4 fő	/1,3 %/
2. Jogász	10 fő	/3,2 %/
3. Mezőgazdasági mérnök	7 fő	/2,3 %/
4. Lakatos	11 fő	/3,6 %/
5. Adminisztrátor	29 fő	/9,5 %/
6. Asszisztens	18 fő	/5,9 %/
<hr/>		
Összesen:	79 fő	/25,9 %/

Az elsősöknél s a negyedik osztályosoknál teljesen azonos vagy megközelítően azonos számban választották: műszerész /8-8 fő: 2,9 %/, óvónő /6-6 fő: 1,9 %/, közgazdász /10-13 fő: 3,2-4,3 %/, könyvelő /10-11 fő: 3,2-3,6 %/, autószerelő /23-17 fő: 7,5-5,6 %/, és ápolónő /16-11 fő: 5,3-3,6 %/ szakmát.

A fentiek alapján egyre nagyobb érdeklődés állapítható meg az I. és IV. osztályosoknál a tanári és a műszaki mérnöki, az elsősöknél az orvosi és közgazdász, a negyedikeseknél a közgazdász és jogász pályák iránt. Figyelemre méltó, hogy a IV. osztályosoknál az I. osztályokkal szemben az orvosi, a jogászi, a mezőgazdasági mérnöki, a lakatos, az asszisztensi és az adminisztrátori pálya választása lényegesen realisabb, s ez érthető.

A kimutatott tendenciák nyilvánvalóan sokféle tényező együttes hatásaként mutatkoznak. Természetes, hogy a középiskolát befejezők pályaválasztási döntése megalapozottabb, mint az általános iskolát fél éve befejezők elhatározása, illetve elképzelése. Az előbbieket esetében a képességek, készségek nyilvánvalóan jobban megítélhetők /mind a tanácsadók, mind az érintett tanulók részéről/. E mellett a pályaválasztásában a mentális tényezők és a tudatosság nagyobb súlyt kapnak, mint az érzelmi tényezők.

4. A pályaválasztást befolyásoló tényezők a kiemelt 15 szakmában

A felmérés során törekedtünk a pályaválasztással kapcsolatos döntések körülményeit is figyelembe venni. Erre vonatkozóan a kérdőívben 9 kérdést szerepeltettünk. Így meg tudtuk közelíteni, hogy a tanulókat ért sokféle hatás, információ, valamint saját elképzeléseik hogy befolyásolták döntéseiket; hogy mások tanácsára, önállóan, vagy valami-

lyen más meggondolás alapján választottak-e valamely pályát? A válaszok alapján kapott összesítés a fiú, a leány, az apa foglalkozása és lakóhely szerinti bontását a 2. sz. melléklet 1., 2., és 3. sz. táblázatai tartalmazzák. Ezek alapján megállapítható volt, hogy melyek azok a legjelentősebb, leggyakoribb hatótényezők, amelyek a tanulókat a választásukban leginkább befolyásolták. Mind a 15 szakma fiataljainak rangsorolt véleményét gyakoriságuk szerint összegeztem /az első hely legerősebben ható tényezőit/:

Az I. osztályos fiúkra elsősorban az alábbi tényezők hatottak:

- "szülei tanácsolták",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta",
- "tanárai tanácsolták".

Az I. osztályos leányokra elsősorban az alábbi tényezők hatottak:

- "szülei tanácsolták",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy az lesz a legmegfelelőbb",

- "véletlen, egyéb körülmény",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta".

A IV. osztályos fiúkra elsősorban az alábbi tényezők hatottak:

- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb".

A IV. osztályos leányokra elsősorban az alábbi tényezők hatottak:

- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "szülei tanácsolták",
- "üzenlátogatáson ismerte meg".

b., A pályaválasztást elsősorban befolyásoló tényezők az apa foglalkozása szerint:

Az I. osztályos fizikai dolgozók gyermekeinek esetében:

- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",

- "szülei tanácsolták",
- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta",
- "véletlen, egyéb körülmény".

Az I. osztályos szellemi dolgozók gyermekeinek esetében:

- "szülei tanácsolták",
- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "véletlen, egyéb körülmény".

Az I. osztályos egyéb dolgozók gyermekeinek esetében:

- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta",
- "tanárai tanácsolták",
- "véletlen, egyéb körülmény".

A IV. osztályos fizikai dolgozók gyermekeinek esetében:

- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "szülei tanácsolták",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "szervezett pályaválasztási tanácsadáson javasolták",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta",
- "barátai, osztálytársai tanácsolták".

A IV. osztályos szellemi dolgozók gyermekeinek esetében:

- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "szülei tanácsolták",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta",
- "véletlen, egyéb körülmény".

A IV. osztályos egyéb dolgozók gyermekeinek esetében:

- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",

- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta",
- "szülei tanácsolták",
- "üzemlátogatáson ismerte meg".

c., A pályaválasztást elsősorban befolyásoló tényezők a lakhely szerint:

Az I. osztályos városi tanulók esetében:

- "szülei tanácsolták",
- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta",

Az I. osztályos községi tanulók esetében:

- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "szülei tanácsolták",
- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "véletlen, egyéb körülmény".

A IV. osztályos városi tanulók esetében:

- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "szülei tanácsolták",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta".

A IV. osztályos községi tanulók esetében:

- "a tényezők közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy ez lesz a legmegfelelőbb",
- "olvasott, rádióból, tévéből szerzett ismereteket a szakmáról",
- "szülei tanácsolták",
- "tanárai tanácsolták",
- "a családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta".

A fentiekből kitűnik:

Az I. osztályosok választására - fiúknál és leányoknál egyaránt a legnagyobb hatást: 1. a szülők, 2. a tömegkommunikációs eszközök; - a fizikai dolgozók gyermekeinél: 1. tömegkommunikációs eszközök, 2. szülők; - a szellemi dolgozók gyermekeinél: 1. a szülők, 2. a tényezők közül egyik sem

komolyabban, hanem saját elgondolása; - az egyéb dolgozók gyermekeinél: 1. a tömegkommunikációs eszközök, 2. a tényezők közül egyik sem komolyabban, hanem saját elgondolása; - a városi tanulóknál: 1. a szülők, 2. a tényezők közül egyik sem komolyabban, hanem saját elgondolása; - a községi tanulóknál: 1. a tömegkommunikációs eszközök, 2. a szülők - gyakorolták.

A IV. osztályosok választására a legdöntőbb és legnagyobb hatást mindkét nemnél - 1. a tömegkommunikációs eszközök, 2. a tényezők közül egyik sem komolyabban, hanem saját elgondolása; - a fizikai dolgozók gyermekeinél: 1. a tényezők közül egyik sem komolyabban, hanem saját elgondolása, 2. a szülők; a szellemi dolgozók gyermekeinél: 1. a tényezők közül egyik sem komolyan, hanem saját elgondolása, 2. a szülők; - az egyéb dolgozók gyermekeinél: 1. a tényezők közül egyik sem komolyan, hanem saját elgondolása, 2. tömegkommunikációs eszközök; - a városi tanulóknál: 1. a tényezők közül egyik sem komolyan, hanem saját elgondolása, 2. tömegkommunikációs eszközök; - a községi tanulóknál pedig: 1. a tényezők közül egyik sem komolyabban, hanem saját elgondolása, 2. tömegkommunikációs eszközök - gyakorolták.

Általánosságban megállapítható, hogy amíg az első osztályosok pályaválasztására a legnagyobb, legerőteljesebb hatást csaknem egyöntetűen a szülők gyakorolják, addig a negyedik osztályosoknál minden tényezőnél meghatározóbb, erőtelje-

sebb a tanulók saját akarata, saját elgondolása. Ez utóbbi annyira megnyugtató, amennyire az reális.

5. A más pálya okai

A továbbiakban választ kértünk a tanulóktól arra is, hogy amennyiben más pálya, foglalkozás is szerepelt elgondolásaikban, miért mondtak le arról. A kérdőívben erre vonatkozóan 8 konkrét okcsoportot jelöltünk meg, lehetőséget adva egyéb okok megjelölésére is. A válaszok eredményét - fiú, leány, apa foglalkozása és lakóhely szerint - rangsorolva a 2. sz. melléklet 4. sz. táblázatai mutatják. Ezek szerint a fiataloknak valóban volt más elképzelésük is. Nézzük, hogy a pályaválasztás e korrekciójában mik voltak a legdöntőbb, legfontosabb tényezők, illetve okok:

Az I. osztályosok körében

Gimnázium:

Fiúk: - "e pályán nagyobb fejlődési perspektívát látott",
- "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség".

Leányok: - "egyéb ok",
- "hiányoztak a szükséges adottságai".

Szakközépiskola:

Fiúk: - "lakóhelye közelében csak ez a továbbtanulási lehetősége nyílt",

- "egyéb ok".

Leányok: - "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség",
- "e pályán hamarabb önálló keresethez juthat, melyet családja is igényel".

A IV. osztály körében

Gimnázium:

Fiúk: - "egyéb ok",
- "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett".

Leányok: - "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett",
- "egyéb ok".

Szakközépiskola:

Fiúk: - "lakóhelye közelében csak ez a továbbtanulási lehetősége nyílt",
- "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett".

Leányok: - "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség",
- "egyéb ok".

Az I. osztályosoknál az apa foglalkozása szerint

Gimnázium:

- Fizikai: - "egyéb ok",
- "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség".
- Szellemi: - "egyéb ok",
- "hiányoztak a szükséges adottságai".
- Egyéb: -

Szakközépiskola:

- Fizikai: - "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség",
- "egyéb ok".
- Szellemi: - "egyéb ok",
- "lakóhelye közelében csak ez a továbbtanulási lehetősége nyílt".
- Egyéb: - "e pályán nagyobb fejlődési perspektívát látott /esetleg tovább is tanulhat/",
- "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség".

A IV. osztályoknál az apa foglalkozása szerint

Gimnázium:

- Fizikai: - "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett"

- "hiányoztak a szükséges adottságai".

Szellemi: - "egyéb ok"

- "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett".

Egyéb: - "egyéb ok",

- "hiányoztak a szükséges adottságai."

Szakközépiskola:

Fizikai: - "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség",

- "e pályán hamarabb önálló keresethez juthat, melyet a családja is igényel".

Szellemi: - "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség",

- "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett".

Egyéb: - "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett",

- "egyéb ok".

Az I. osztályosok esetében a lakóhely szerint

Gimnázium:

Község: - "egyéb ok",

- "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség".

- Város: - "egyéb ok",
- "hiányoztak a szükséges adottságai".

Szakközépiskola:

- Község: - "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség",
- "egyéb ok".

- Város: - "egyéb ok",
- "lakóhelye közelében csak ez a továbbtanulási lehetőség nyílt".

A IV. osztályosok esetében a lakóhely szerint

Gimnázium:

- Község: - "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett",
- "hiányoztak a szükséges adottságai".

- Város: - "egyéb ok"
- "rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett".

Szakközépiskola:

- Község: - "lakóhelye közelében csak ez a továbbtanulási lehetőség nyílt",
- "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség".

Város: - "e pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség",
- "egyéb ok".

A válaszokból megállapítható, hogy a pályaválasztásban bekövetkező változtatások okai egyrészt tárgyi jellegűek, így pl. a jobb elhelyezkedés lehetősége /nagyobb mértékben megmutatkozott ez a I. és IV. osztályos szakközépiskolásoknál és a falusi tanulóknál/, az önálló kereset mielőbbi biztosítása /ez elsősorban a szakközépiskolás leányoknál dominál/; másrészt a szubjektív megítélésből adódó okok, nevezetesen: a megfelelő és szükséges adottságok hiánya /különösen a gimnáziumi tanulók esetében/. E válaszokban összefoglaló jellegű okként vezető helyet foglal el a rossz tanulmányi eredmény, mely ugyancsak magában foglalja a megfelelés hiányának elismerését is /Ez elsősorban a IV. osztályos gimnáziumi tanulóknál, kisebb mértékben a IV. osztályos szakközépiskolásoknál mutatkozott/.

Említésre méltó, eléggé meghatározó jellegű ok /mely elsősorban a községi gimnáziumi és szakközépiskolai fiú-tanulókat érinti/ a lakhelytől való távolság.

Mint azt a táblázatok s a fent jelzett rangsor is mutatja, az indoklások között szinte dominálnak, a feltett kérdéseken kívül nagy súllyal szerepelnek az egyéb okok. Ezek közül a nyilatkozatok áttekintésekor az alábbi indokokkal találkoztam /Itt a jellemzőbbeket sorolom fel/:

Az I. osztályos gimnáziumi tanulóknál

- "nagyon szeretem a matematikát",
- "rájöttem, hogy nagyon zaklatott pálya",
- "ha tanár leszek, még mindig lehetek sport-újságíró",
- "több ismerősöm lebeszélte róla",
- "nem tanultam idejében nyelvet",
- "Budapesten kellett volna továbbtanulnom, erre pedig nem volt lehetőségem",
- "családi okok",
- "szintén a szakma iránti érdeklődés",
- "ez is nagyon érdekelt",
- "nagyon szeretem a kémiát, szabadidőm nagyrészt is azzal töltöm",
- "jobban szeretek épületet tervezni";

Az I. osztályos szakközépiskolásoknál

- "nem fontoltam meg eléggé",
- "nem volt a tanulmányi eredményemhez reális",
- "a felvételim nem sikerült",
- "nem kaptam hozzá elég biztatást";

A IV. osztályos gimnáziumi tanulóknál

- "egészségi okokból",
- "helyhiány miatt",

- "kedvezőtlen körülményeim miatt kevésbé tudtak fejlődni készségeim, képességeim",
- "egyetemre kevesebb a valószínűsége, hogy felvesznek",
- "tanulmányi idő",
- "jelentkezésemet visszautasították";

A IV. osztályos szakközépiskolásoknál

- "szüleim mást tanácsoltak",
- "anyagi helyzet",
- "csak akkor gondoltam erre, mikor már idejártam 3 é-
ve",
- "nem láttam biztosítottak a továbbtanulást főisko-
lán",
- "sokkal kisebb eséllyel indulnék a felvételin a nyelv-
tudás hiánya miatt",
- "ehhez nem megfelelő az előképzettségem",
- "a közgazdasági nem adott olyan képzést, ami lehetővé
tette volna, hogy oda jelentkezzenek /fizika, kémia!/"

6. A pályák megítélése, értékelése

a., A pályák rangsora

Megkértük a vizsgált tanulókat, hogy a kérdőívben felsorolt /sajátjukat is beleértve/ pályákat, foglalkozásokat /16 fé-
lét/ a társadalmi elismertség szerint értékeljék. Véleményü-

ket az apa foglalkozása és az iskolatípus figyelembe vételével a 2. sz. melléklet 5. és a 6. sz. táblázatában rögzítettük. Az előbbi esetben /apa foglalkozása/ azt kértük, hogy 1-5-ig, az utóbbi esetben pedig azt, hogy 1-16-ig rangsorolják az egyes szakmákat. Meglepőnek tűnt, hogy a fizikai, szellemi és egyéb dolgozók gyermekei /esetenként a saját szakmát kivéve/ egyaránt az értelmiségi, szellemi foglalkozást biztosító szakmákat sorolták az első 5 helyre. Ezek rangsora a következő: orvos, mérnök, tanár, író és saját szakma.

A különböző iskolatípusok tanulói is /1 esetet, illetve szakmát kivéve/ a fentivel szinte majdnem teljesen megegyezően rangsorolták ugyanezeket a foglalkozásokat.

A megkérdezett fiatalok véleménye szerint tehát az értelmiségi-szellemi foglalkozásoknak van a legnagyobb erkölcsi-anyagi tekintélye. Lényegében megerősíti ezt a tanulók pályaválasztási szándéka és /bár csökkenő arányban/ pályaválasztása is /L. 5. és 6. sz. táblázatokat/. Különösen ez utóbbiaknál azt tapasztalhattuk, hogy nem kis hányaduk végül is számol a realitásokkal, amikor figyelembe veszi a továbbtanulási és elhelyezkedési lehetőségeket. Érettségien és más szituációkban több tanulót megkérdeztem, hogy miért csak a fent említett értelmiségi pályákat említik elsők között? Válaszaikból az a részben megnyugtató tény derült ki, hogy nem becsülik le a fizikai munkát sem. Azért vonzódnak jobban az értelmiségi-szellemi foglalkozások felé, mert azok nagyobb tudást, szélesebb műveltséget kíván^{nak}, s változatossabb munka-

lehetőséget és nagyobb társadalmi megbecsülést, elismerést biztosítanak. Mindezek ismeretében egyértelműen adódik a feladat: növelni, emelni kell /s nyilván ez nemcsak pedagógiai feladat!/ mindenekelőtt a fizikai és a szolgáltató munka presztizsét.

A megkérdezett szakközépiskolai tanulók /L. 2. sz. melléklet 6.sz. táblázatok/ legtöbbje a 6-10-ig tartó rangsorban a következőket említi : ápolónő, tisztviselő, pincér, villanyszerelő, esztergályos. A rangsor utolsó 3 helyén említik: a gyári varrómunkást, a mezőgazdasági szakmunkást és az asztalost. Az alaposabb, elmélyültebb pályaismeret nyilván nagyban járul hozzá, hogy fiataljaink társadalmi jelentőségüknek megfelelően és reálisabban tudják leendő hivatásukat értékelni, rangsorolni /Pl. mezőgazdasági szakmunka/.

b., A saját szakma megítélése

E kérdésre adott válaszok azért figyelemre méltóak, mert képet adnak a pályaválasztás érettségéről, a pályaaorientáció helyességéről. A megkérdezettek nyilatkozatai alapján /L. 2.sz. melléklet 7.sz. táblázatok/ megállapítható, hogy minden réteg /apa foglalkozása szerint/ gyermeke zömmel "teljesen elégedett", kisebb hányaduk "részben elégedett" s 1-2 fő "nem elégedett" a választott pályával.

A három kategóriába tartozók közül a legtöbb elégedett választ a műszerész, az orvos, a könyvelő, az ápolónő és az

autószerelő szakmát választó fiatalok adták. A nem elégedettek között csupán a műszaki mérnök /1 fő/ és az adminisztrátor /3 fő/ szakmák tanulóit találhatjuk, akik közül az utóbbiak IV. osztályosok s egyikük sem fizikai dolgozó gyermeke. Olyan tanuló, aki nem tudja, hogy saját szakmájával elégedett-e, összesen 17 fő akadt. Közülük 4 fizikai, 8 szellemi és 5 egyéb dolgozó gyermeke. Ezek többsége /13 fő/ az első osztályosok körébe tartozik.

A legtöbb bizonytalanságot tükröző véleménnyel a szellemi dolgozók gyermekei között találkoztunk, többségükben első osztályosoknál.

c., A szülők véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Tanulságosnak tűnt annak ismerete, hogy a szülők miként látják s értékelik gyermekeik pályaválasztását. A kapott pontértékek /L. 2. sz. melléklet 8. sz. táblázatok/ s azok lejtése azt mutatja, hogy a különböző foglalkozású szülők megközelítően azonosan vélekednek gyermekeik szakma választásáról. Legtöbbjük "teljesen elégedett", kisebb részük pedig "részben elégedett". E tekintetben a két szülő véleménye lényegében megegyezik. Akadt olyan szakma, amellyel kapcsolatban csak "teljesen elégedett" véleménnyel találkoztam. Ilyenek a fizikai dolgozóknál: a jogász /IV.o./, az adminisztrátor /I.o./, a szellemi dolgozóknál az asszisztens /I.o./, az egyéb dolgozóknál: az orvos /IV. o./, az óvónő /IV.o./ és a könyvelő /I.o./ s a háztartásbelieknél: a jogász /IV.o./ és

az ápolónő /IV.o./ szakmák.

Csak "részben elégedett" véleményt alkottak a szülők az óvónő /I.o./, a lakatos /I. és IV.o./, valamint az ápolónő /I.o./ és az autószerelő /I.o./ szakmával kapcsolatban. Az előbbiek szellemi, az utóbbiak háztartásbeliek voltak.

Szembetűnőbb eltérést tapasztaltunk a "nem elégedett" nyilatkozat megítélésében a tanulók /L. 2. sz. melléklet 7. sz. táblázat/ és a szülők /L. 2. sz. melléklet 8. sz. táblázat/ részéről. Míg az előbbieknél foglalkozásként 1-3 főt számítva ez csupán 2 szakmát, addig ez utóbbiaknál 8 szakmát érintett. E szakmák a fizikai dolgozók esetében a következők: műszaki mérnök /I.o./, asszisztens /IV.o./, adminisztrátor /IV.o./, a szellemi dolgozóknál: szülésznő /IV.o./, ápolónő /I.o./ s az egyéb dolgozóknál: könyvelő /IV.o./ és lakatos /IV.o./.

Mindezek konkrétan mutatják a szülők és gyermekeik közötti véleménykülönbséget a pályaválasztással kapcsolatban.

d., Az osztályfőnök véleménye a pályaválasztásról

A kérdőív összeállításakor fontos kíváncsúnak tettünk eleget, amikor a tanulókon keresztül arról is igyekeztünk képet alkotni, hogy mennyire ismerik, miként értékelik az osztályfőnökök pályaválasztásukat /2. sz. melléklet 9. sz. táblázat/. A táblázat a feleletek pontszázalékait fejezi ki. Ezek a következőket jelzik:

Az I. osztályos gimnáziumi és szakközépiskolai tanulóknál:

A gimnáziumi és a szakközépiskolai tanulók mindhárom rétege úgy nyilatkozott, hogy osztályfőnökeik legnagyobb része "nem tudja", hogy helyesen választottak-e iskolát, illetve szakmát. Csak néhányról vélekedtek úgy, hogy "részben", illetve "teljesen elégedett"-ek pályaválasztásukkal. Ez utóbbiaknál találok azzal az eléggé kiugró mutatóval /2,29/, hogy az I. osztályos szakközépiskolás lányok elhatározásával több osztályfőnök "teljesen elégedett", azzal mindenben egyetért. - Egy esetet kivéve /szakközépiskola I.o., leány/ az derül ki, hogy az osztályfőnököknek egybehangzó véleménye /0,00/ van a "nem elégedett" véleménnyel kapcsolatosan.

A IV. osztályos gimnáziumi és szakközépiskolai tanulóknál:

Az elsősökével szemben természetesen itt más, lényegében pozitívabb kép tárul elénk. Ez érthető, hisz az osztályfőnökök zöme és a tanulók ez esetben az iskolában már 2-3,5 éve együtt éltek, dolgoztak. Így adott volt a lehetőség, hogy a pedagógus minél több oldalról ismerje meg a tanulókat. Az más lapra tartozik, hogy az oktatók mennyiben éltek ezzel a lehetőséggel. A felmérés arra mutat, hogy a helyzet nem egészen megnyugtató. Az osztályfőnökök tekintélyes hányada eléggé bizonytalan tanulóí pályaválasztásának megítélésében, amint a pontszázalékok /2,30, 2,63, 1,32, 2,30 a

gimnazistáknál, 3,24, 4,51, 2,30, 1,32 és 3,95 a szakközépiskolásoknál/ azt mutatják. Ez azt sejteti, hogy az osztályfőnökök jelentős része nem ismeri kellően az egyes pályakövetelményeket; de nem ismerik eléggé tanítványaik képességeit, adottságait, egész személyiségét sem ahhoz, hogy esetleg szándékuk, életútjuk alakítását felelősségteljesen befolyásolják, esetenként annak megváltoztatását meggyőződéssel sugallják. - Épp ezért igen fontos, hogy a pedagógusok többet foglalkozzanak az ifjúság megismerésével, annak módszereivel, valamint a pályakövetelményekkel is.

A pontszázalékok a pedagógusok tanulói véleménye szerinti "teljesen elégedettek" a pályaválasztás kérdésében valójában lényegesen jobb arányt mutatnak, mint a fentiek.

E téren valamivel pozitívabb képet nyújtanak a gimnáziumi tanulók /5,26, 5,92, 3,95, 1,64/, mint a szakközépiskolások /6,25, 7,89, 4,61, 1,32/. Feltűnő, hogy a gimnáziumok "fizikai dolgozók" fiú gyermekeire, továbbá a szakközépiskolák "egyéb dolgozók" leánytanulóira vonatkozóan milyen kevés azon osztályfőnökök száma, akik "teljesen elégedettek" tanítványaik pálya, illetve szakmaválasztásával. Akad olyan eset is, amikor az osztályfőnök "nem elégedett" tanulója választásával. /L. 2. sz. melléklet 9. sz. táblázat/.

e., A szakmát tanulók véleménye az elhelyezkedési lehetőségről

A minden réteget képviselő szakközépiskolai tanulóknak feltettük a kérdést, hogy a tanult szakmában történő elhelyezkedést biztosítottnak látják-e. A kérdésre /L. 2. sz. melléklet 11. sz. táblázat/ az I. osztályos s a IV. osztályos fiúk és leányok nagyobb százaléka igennel válaszolt. Szembetűnő, hogy viszonylag magas azok száma, akik bizonytalanok az elhelyezkedési lehetőséget illetőleg. A IV. osztályos leányoknál kedvezőtlenebb a helyzet /1,97-1,97 pont %/, mint a fiúknál. Még kedvezőtlenebb a helyzet az I. osztályos lakatosok /1,31 pont %/, autószerelők /3,27 pont %/, valamint az egészségügyi leányok /2,91 pont %/ és a közgazdáságisok /3,92 pont %/ vonatkozásában. Azok száma általában elenyésző, akik nem látják biztosítottnak elhelyezkedésüket. Kivételt alkotnak a IV. osztályos egészségügyiek, akik közül feltűnően sok látja bizonytalanának jövőjét, munkalehetőségét a tanult szakmában. Több éves tapasztalat is igazolja, hogy e bizonytalanságérzet a szakközépiskolát végzetteknél évről-évre rendszeresen jelentkezik, szemben a szakmunkásképzősökkel, akik^{nél} a kérdésben megközelítően sem mutatkozik ennyi probléma és gond.

7. A tanulók pályaválasztási motivációi

"Ha finomabban elemezzük a végbemenő pszichológiai folyamatot-

kat, rájövünk, hogy a tanuló tulajdonképpen nem a különböző pályák, hanem motivumok közül választ magának" - állapítja meg Rókusfalvy /1969/. A pályaválasztási indítéknak tehát - amely jelzi azokat a gyökereket, vágyakat és elképzeléseket, amelyekből az elhatározás fakad -, sorsdöntő szerepe van a szakma megválasztásában. Ezért előkészítése, felkeltése, majd rendszeres és egyre elmélyültebb elemzése, mind nagyobb gondot s figyelmet kíván. Az itt felmerülő fogalmak alapvetőek a pályaválasztás kérdésében is, értelmezésüket épp ezért igen fontosnak tartom. Ez ugyanis nagyban hozzásegít anyagom további tárgyalásához, elemzéséhez.

"A motiváció" - Csirszka szerint - "nem más, mint valamely cél megvalósítására irányuló aktív és működésében megragadott motivum" - ... "az egységes emberi megnyilvánulások aspektusai, amelyek mindenkor szükségképpen együtt járnak az érzelmi és a képességi adottságokkal" /1969/

A motivumokban, amelyek döntésre és megvalósításra ösztönöznek, a személyiség különböző szintű szükségletei jelentkeznek. A "szükséglet" - Bábosik /1978/ szerint 1./ - annak régebbi értelmezésével szemben, nem csupán ösztönző tényező, hanem meghatározott tartalommal is rendelkező személyiségképződmény, pontosabban a cselekvés végrehajtásához szükséges energiatöltés mellett egy cselekvési programot is magában foglal, mégpedig annak a cselekvésnek a programját, amely cselekvés a szükséglet kielégítését szolgálja. Ennek megfe-

lelően a személyiség szükségletrendszere egészében egy tevékenységi - magatartási programnak, s az ahhoz tartozó energiabázisnak tekinthető, amely program pozitív társadalmi kvalitásait a nevelés hivatott garantálni."

A tapasztalatok szerint - különösen az ifjúság viszonylatában - a szükségletek és a belőlük származó indítékok nem találják meg minden esetben az adekvát megfelelési lehetőségeket, aminek eleve tévedés, pályaillesztés, az objektív adottságok félreismerése, sokszor szubjektív döntés a következménye.

A vizsgálatban mindenekelőtt az a cél vezetett, arra kerestem választ, hogy a tanulók a kérdőívben felsoroltak közül milyen motivumokat tartanak fontosnak pályaválasztásukkal kapcsolatban. Ezt követte annak elemzése, értékelése, hogy a megkérdezettek milyen szükségletek /esztétikai, szociabilitás, alkotás, elmélyülés, ambíció, vezetőszerp, munkamód, társas jelleg, munkahely, kényelem, anyagiak, szórakozás, politikum, speciális érdeklődés, befolyások, külső szempontok, szabad mozgás, szellemi passzivitás/ kielégítését keresik; hogy a választott pályához rendelkeznek-e a legfontosabb indítékokkal /serkentő momentumokkal/; harmonikusan kapcsolódnak-e egymáshoz a jelzett indítékok; megfelelőek-e a számbavehető fokozatok, s végül mindezek alapján a kirajzolódó motiváció-konstelláció összevetése a választott pályaprofil követelményeivel.

Az általam végzett vizsgálat alapján kerestem a motiváció minőségét, színvonalát, azokat az általános jellemzőket, melyek számszerű összefüggéseikkel az egyes vizsgálatokban szereplőkre vonatkoztathatók. A vonatkoztatások, értelmezések a motivációval kapcsolatos eddigi fogalmak kibővítését teszik szükségessé, amelyek megkönnyítik az eredmények árnyaltabb, differenciáltabb megfogalmazását. Ilyenek a motiváció tudatossága, szándékossága, hatékonysága, adekvát, inadekvát, primer, illetve szekunder volta.

"A motiváció tudatosságán az indítékok felismerésének világosságát" értem. Ettől meg kell különböztetni a motiváció szándékosságát, annak viszonyát a tudatossághoz. "A tudatosság inkább megvilágít és belátást eredményez, a szándékosság pedig a cél megvalósításához szükséges energiát bocsátja rendelkezésre". A fentiek mellett az indítékokra jellemző még hatékonyságuk foka is. "Míg a tudatosságban elsősorban értelmi tényező nyilvánul meg, a szándékosságban pedig akarati elem, a hatékonyságban magának a motivációnak dinamizmusa jut kifejezésre" /Csirszka, 1969/. - A pályaválasztás motiválásában különbséget lehet tenni adekvát és inadekvát motiváció között. Az előbbi az a motívum, "amelynek természete megfelel a szóban forgó pálya természetének", az utóbbi pedig ennek ellenkezője. Eddigiek mellett "megkülönböztetünk primer motívumokat /őszönös, vitális, a lét anyagi megalapozására, létszükségletek kielégítésére, a személyiség életérzési egyensúlya biztosítására vonatkozó motívumokat/ és szekunder /tanult, társadalmi

erkölcsi, intellektuális/ motivumokat", - amelyek bizonyos rangsort és hierarchiát jelentenek a szükségletek között. /Pedagógiai lexikon, 1978/.

"A munka és pályaválasztásban sohasem egyetlen indíték szerepel, hanem sok. Az indítékok egymáshoz való viszonya, erővonalaik elhelyezkedése motiváció-rendszert, többé-kevésbé állandó motiváció-összképet alkot" /Csirszka 1969/. Ez a motiváció-konstellációja.

A pályairányultsággal kapcsolatban felmerülhet a beállítódás kérdése is. A beállítódás "meghatározott irányú cselekvési készenlét", melynek "tartalmát a személyiség szükségletei alkotják. A beállítódás minősége, tehát az, hogy a személyiség milyen típusú aktivitásra orientálódik, a beállítódásban foglalt szükségletektől függ." /Pedagógiai lexikon, 1978/.

Tudnunk kell, hogy a "személyiség a szó szoros értelmében szelektív módon "beállítódik" a külső szituációk lényeges elemével kapcsolatos pozitív vagy negatív magatartásra, illetve passzivitásra, a kialakult beállítódás erkölcsi minőségétől függően". /Bábosik István-Nádasi Mária, 1970/.

Ezek után vizsgáljuk meg, hogy a felmérésben résztvevő tanulók a felsorolt változatos 56 motiváció közül mely indítékokat tekintik olyannak, amelyek életpályájuk kiválasztását befolyásolják.

Feltehető, hogy az 56 felsorolt motiváció elégséges ahhoz, hogy objektív képet kapjunk a tanulók munka-, és pályaindítékainak valóságos helyzetéről.

Vizsgálatomban Csirszkától átvett motivációs kérdések szerepelnek az I. és a IV. osztályosoknál is. Az egyes motivációkra jutó pontszámok %-os megoszlását itt most csak az I. osztályosokra vonatkozóan mutatom be. A továbbiakban mindkét osztállyal kapcsolatos, már rangsorolt főbb motivációkat tüntetem fel, azokat vizsgálom:

Az egyes motivációkra jutó pontszámok %-os megoszlás

/I. osztály/

Fiúknál

<u>Rangsor</u>	<u>Motiváció</u>	<u>Pont %.</u>
1.	Jó kereseti lehetőséget ad	15,39
2.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra	13,37
3.	Változatos munka	12,81
4.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	12,22
5.	Társadalmilag megbecsült pálya	11,34
6.	Aprólékos munkát igényel	8,24
7.	Másokon lehet segíteni	7,75
8.	Magasabb pályára alapot ad	7,03
9.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	6,80
10.	Tiszta munka	6,73
11.	Önállóan lehet alkotni	6,05
12.	A szoc. építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	5,92

13.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	5,59
14.	Rövid idő után kenyeret ad	5,26
15.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	4,77
16.	A számokkal kell foglalkozni	4,74
17.	Gyönyörködtet	4,41
18.	Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni	4,35
19.	Fizikailag könnyű	4,31
20.	Többen dolgoznak együtt	4,18
21.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	3,86
22.	Lehetőség nyílik sportolásra	3,79
23.	Jó ismerősöm is ezen a pályán van	2,81
24.	Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges átlomás	2,81
25.	Tetszik az a környezet, ahol folyik a munka	2,52
26.	Szórakozásra, öröme lehetőséget nyújt	2,42
27.	A materialista felfogás érvényesül benne	2,29
28.	Sajátunkból lehet másnak adni	2,25
29.	Másokat lehet irányítani, vezetni	2,22
30.	Szabad mozgási lehetőséget ad	2,06
31.	Szervezéssel lehet foglalkozni	2,03
32.	A testi erő érvényesül benne	1,96
33.	A nyelvtudás érvényesül benne	1,93
34.	A szabadban lehet lenni	1,70
35.	Az élet nagy kérdéseinek megoldásával foglalkozik	1,60
36.	Nyitva az út a sikerhez	1,60
37.	Ez a szülők kívánsága	1,57
38.	Sokat kell utazni	1,41

39.	A néphatalom biztonságát szolgálja	1,41
40.	Nem kell sokat számolni	1,34
41.	Meg lehet követelni a parancs, utasítás végrehajtását	1,14
42.	Nem kell többet tanulni	1,05
43.	Sok szabad időt hagy	1,05
44.	Adódik benne kis udvarlás is	0,82
45.	A nagyvonalúság érvényesül benne	0,78
46.	Nem kell beszélni	0,78
47.	Alkalmat ad a művészi tevékenységre	0,72
48.	Betekintést ad a régmúlt időkbe	0,65
49.	Mindig csinosan lehet járni	0,56
50.	Minden egy helyben található	0,52
51.	Tetszik az a ruha, amelyet a szakmabeliek viselnek	0,46
52.	Nem kell az embernek a fejét törni	0,36
53.	Ülő munkamódot igényel	0,29
54.	Ez nálunk családi tradíció	0,26
55.	Természetbeni juttatással jár	0,26
56.	Magányos foglalkozás	0,16

Leányoknál

1.	Másokon lehet segíteni	27,91
2.	Társadalmilag megbecsült pálya	20,52
3.	Tiszta munka	19,35
4.	Változatos munka	18,63
5.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	17,97

6.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	15,33
7.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	13,07
8.	Sajátunkból lehet másnak adni	12,84
9.	A szoc.építése szempontjából kiemelt fontos- ságú pálya	11,41
10.	Többen dolgoznak együtt	11,08
11.	Fizikailag könnyű	10,95
12.	A számokkal kell foglalkozni	8,82
13.	Jó kereseti lehetőséget ad	7,65
14.	Tetszik az a környezet, ahol folyik a munka	7,52
15.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	7,39
16.	Aprólékos munkát igényel	7,32
17.	Gyönyörködtet	6,60
18.	A nyelvtudás érvényesül benne	6,47
19.	Másokat lehet irányítani, vezetni	6,14
20.	Szervezéssel lehet foglalkozni	5,82
21.	Rövid idő után kenyeret ad	5,69
22.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	5,56
23.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	5,07
24.	Mindig csinosan lehet járni	4,64
25.	Ez a szülők kívánsága	4,51
26.	Sok szabad időt hagy	3,63
27.	Az élet nagy kérdéseinek megoldásával fog- lalkozik	3,53
28.	Meg lehet követelni a parancs, utasítás vég- rehajtását	3,43
29.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra	3,40
30.	Szabad mozgási lehetőséget ad	3,27

31.	Jó ismerősöm is ezen a pályán van	3,20
32.	Magasabb pályára alapot ad	2,94
33.	Szórakozásra, öröme lehetőséget nyújt	2,91
34.	Nem kell sokat számolni	2,68
35.	Sokat kell utazni	2,55
36.	Tetszik az a ruha, amelyet a szakmabeliek viselnek	2,52
37.	Ülő munkamódot igényel	2,29
38.	Minden egy helyben található	2,22
39.	A szabadban lehet lenni	2,12
40.	Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges közbül-ső állomás	1,83
41.	Nem kell többet tanulni	1,80
42.	A materialista felfogás érvényesül benne	1,47
43.	Betekintést ad a régmúlt időkbe	1,37
44.	Önállóan lehet alkotni	1,34
45.	Ez nálunk családi tradíció	1,14
46.	Lehetőség nyílik sportolásra	0,82
47.	A testi erő érvényesül benne	0,75
48.	Adódik benne kis udvarlás is	0,72
49.	Nem kell beszélni	0,72
50.	Alkalmat ad a művészi tevékenységre	0,62
51.	Nem kell az embernek a fejét törni	0,59
52.	Nyitva az út a sikerhez	0,56
53.	Természetbeni juttatással jár	0,46
54.	Magányos foglalkozás	0,36
55.	A néphatalom biztonságát szolgálja	0,33
56.	A nagyvonaluság érvényesül benne	0,13

A felsorolt motivumok természetesen nem meritik ki a választott pályák vonzásának valamennyi meghatározó tényezőjét. Nem is volt célja a vizsgálatnak, hogy minden lehetséges egyedi és sajátos motivumot felszínre hozzon. Már csak azért sem volt ez lehetséges, mert a kérdések zárt formában kerültek a vizsgálatba bevont tanulók elé. Arra azonban alkalmas volt a kérdőívbe felvett választási lehetőségek köre, hogy a tanulókat érintő fő vonzási tényezőkre felhívja a figyelmet. Az 56 motivum közül a fiataloknak tizet kellett kiválasztaniok s azokat szubjektív megítélés alapján, fontosságuk szerint rangsorolniok.

E vizsgálat is igazolja azt a tapasztalatot, hogy "...a skála első pozíciója, tehát az első helyen szereplő elemek megoszlása mindig kitüntetett jelentőségű. A vizsgálati személy az első helyre írt válaszát rendszerint alaposan mérlegeli: a differenciálás és a jelentőségtulajdonítás aktusa ebben az esetben tudatosabb és átgondoltabb, mint a további pozíciók esetében, hiszen a "legfontosabb"-nak minősített elemről van szó" /Pataki, 1977/.

A motivumok - amint arra utaltunk - a személyiségben hierarchikus rendszert alkotnak. E rendszer megismerhetősége igen fontos, mert lehetőséget nyújt arra, hogy a társadalmi vonatkozású értékes motivumokat erősítsük, szilárdítsuk meg, tegyük funkcióképessé. Ugyanis végeredményben ezek determinálják az egyén társadalmi aktivitását, egész szociális arculatát.

Ezek után nézzük meg, hogy a kérdőívben felsorolt motívumok százalékos megoszlása mennyiben felel meg - az egyes rétegek és szakmák vonatkozásában - a joggal elvárt társadalmi és nevelési követelményeknek. A százalékos pontértékek - melyek a táblázatokban szerepelnek -, csupán "a rangsor lejtését", az egyes motívumok közötti "távolságokat" szemléltetik. Így számértéküknek önmagában nincs jelentősége.

A válaszok leggyakoribb, illetve a legritkább motiváló tényezőit osztályonként és nemenként a 7. sz. táblázatok mutatják.

A viszonylag nagy gyakorisággal választott motiváló tényezők összesített eredménye a pontszázalékok alapján:

Az I. osztályosoknál

	<u>Fiú</u>	<u>Leány</u>
1. "Társadalmilag megbecsült pálya"	/ 5.	- 2.hely/
2. "Változatos munka"	/ 3.	- 4.hely/
3. "Másokon lehet segíteni"	/ 7.	- 1.hely/
4. "Tiszta munka"	/10.	- 3.hely/
5. "Jó kereseti lehetőséget ad"	/ 1.	- 13.hely/

A IV. osztályosoknál

1. "Változatos munka"	/ 1.	- 2.hely/
-----------------------	------	-----------

I. osztály

Rang- sor	F i u		Pont %	L e á n y		Pont %
	M o t i v á c i ó			M o t i v á c i ó		
	Legtöbb pontszámú motiváció /1-15-ig/					
1.	Jó kereseti lehetőséget ad		15,39	Másokon lehet segíteni		27,91
2.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra		13,37	Társadalmilag megbecsült pálya		20,52
3.	Változatos munka		12,81	Tiszta munka		19,35
4.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		12,22	Változatos munka		18,63
5.	Társadalmilag megbecsült pálya		11,43	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni		17,97
6.	Aprólékos munkát igényel		8,24	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		15,33
7.	Másokon lehet segíteni		7,75	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni		13,07
8.	Magasabb pályára alapot ad		7,03	Sajátunkból lehet másnak adni		12,84
9.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat		6,80	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		11,41
10.	Tiszta munka		6,73	Többet dolgoznak együtt		11,08
11.	Önállóan lehet alkotni		6,06	Fizikailag könnyű		10,95
12.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		5,92	A számokkal kell foglalkozni		8,82
13.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra		5,59	Jó kereseti lehetőséget ad		7,65
14.	Rövid idő után kenyeret ad		5,26	Tetszik az a környezet, ahol folyik a munka		7,52
15.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		4,77	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		7,39
	Legkevesebb pontszámú motiváció /52-56-ig/					
52.	Nem kell az embereknek a fejét törni		0,36	Nyitva az út a sikerhez		0,56
53.	Úlő munkamódot igényel		0,29	Természetbeni juttatással jár		0,46
54.	Ez nálunk családtradíció		0,26	Magányos foglalkozás		0,36
55.	Természetbeni juttatással jár		0,26	A néphatalom biztonságát szolgálja		0,33
56.	Magányos foglalkozás		0,16	A nagyvonaluság érvényesül benne		0,13

A tanulók főbb motivációi

IV. osztály

Rang-sor	F i ú		Pont %	L e á n y		Pont %
	M o t i v á c i ó			M o t i v á c i ó		
	Legtöbb pontszámú motiváció /1-15-ig/					
1.	Változatos munka		15,46	Másokon lehet segíteni		26,28
2.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra		12,40	Változatos munka		23,62
3.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		12,07	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		23,12
4.	Jó kereseti lehetőséget ad		10,86	Tiszta munka		20,49
5.	Társadalmilag megbecsült pálya		9,74	Mások problémáival, gondjaival lehet foglalkozni		15,86
6.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		9,57	Többen dolgoznak együtt		14,90
7.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat		8,09	Társadalmilag megbecsült pálya		14,90
8.	Többen dolgoznak együtt		7,07	Fizikailag könnyű		13,72
9.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra		6,94	Sajátunkból lehet másnak adni		12,14
10.	Aprólékos munkát igényel		6,22	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		10,72
11.	Önállóan lehet alkotni		5,79	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni		10,39
12.	Fizikailag könnyű		5,72	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		9,21
13.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		4,77	Aprólékos munkát igényel		8,98
14.	Tiszta munka		4,51	Rövid idő után kenyeret ad		8,78
15.	Rövid idő után kenyeret ad		4,47	Másokat lehet irányítani, vezetni		7,57
	Legkevesebb pontszámú motiváció /52-56-ig/					
52.	Soket kell utazni		0,89	A testi erő érvényesül benne		0,30
53.	Nem kell beszélni		0,86	Természetbeni juttatással jár		0,16
54.	Nem kell az embernek a fejét törni		0,53	Adódik benne kis udvarlás is		0,13
55.	A nyelvtudás érvényesül benne		0,39	Magányos foglalkozás		0,13
56.	A nagyvonaluság érvényesül benne		0,26	Betekintést ad a régmúlt időbe		0,10

2. "Társadalmilag megbecsült pálya"	/ 5. - 7.hely/
3. "Többen dolgoznak együtt"	/ 8. - 6.hely/
4. "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani"	/ 3. - 12.hely/
5. "A szoc. építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya"	/ 6. - 10.hely/

A "Változatos munka" és a "Társadalmilag megbecsült pálya" összesített pontértékek szerinti értékelése mindkét osztálynál és nemnél vezető helyet foglal el.

A következő motívumok /I. és IV.o./ tipikusan a fiúk választásában szerepelnek, vagyis férfias karakterűek:

"Jó kereseti lehetőséget ad", - "Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra", - "Önállóan lehet alkotni", - "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani", - "Magasabb pályára alapot ad", - "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat", - "Rövid idő után kenyeret ad".

A leányoknál játszanak nagyobb szerepet, tehát tipikusan nőies karakterűek /mindkét osztálynál 1. helyen szerepelnek/:

"Másokon lehet segíteni", - "Tiszta munka", - "Mások problémáival, gondjaival lehet foglalkozni", - "Sajátunkból lehet másoknak adni", - "Fizikailag könnyű", - "Meleg és védett helyen kell a munkát végezni", - "Többen dolgoznak együtt" - "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni", - "Tetszik az környezet, ahol folyik a munka", - Másokat lehet irányítani, vezetni".

Figyelmet érdemel néhány olyan motívum kiemelése, amely a fiúkra és a leányokra egyaránt jellemző, azokat mindkét nem hasonlóan értékeli. Ezek az alábbiak: "Változatos munka", - "Társadalmilag megbecsült pálya", - "A szocializmus építése szempontjából kiemelt pálya", - "Aprólékos munkát igényel".

Néhány indíték legalacsonyabb pontszázalék-értékét külön is érdemes megemlíteni. Mindkét nemnél feltűnő és természetes is, hogy mennyire kevésbé igénylik a magányos foglalkozást, a természetbeni juttatással járó munkát s a nagyvonalúságot. Míg a fiúknál: "Nem kell az embernek a fejét törni", - "Nem kell beszélni", - "A nyelvtudás érvényesül benne", - "Ez nálunk családi tradíció," - "Ülő munkamódot igényel", - "Sokat kell utazni"; - addig a leányoknál: "Betekintést ad a régmúlt időbe", - "A néphatalom biztonságát szolgálja", - "Adódik benne kis udvarlás is", - "A testi erő érvényesül benne", és "Nyitva az út a sikerhez" - választás fordul elő legkevesebbszer.

A választás céljára összeállított motívumok /L. fentebb az I. osztályosok teljes 1-56-ig pontszázalékos megoszlását/ a 16-51-ig feltüntetettek, illetve az azokra adott válaszok szerint színvonalában közepesek.

Érdemes a viszonylag nagy gyakorisággal választottak közül az alábbi megnyugtató indítékokat kiemelni: "Többen dolgoznak együtt", - "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni", - "Mások problémáival, gondjaival lehet foglalkozni", - "Sa-

játunkból lehet másnak adni", - "Másokon lehet segíteni". - E motivációkban a közösséghez tartozás érzése, a közösség iránt megnyilvánuló felelősség, erkölcsi érzékenység, az egyén társadalmi kapcsolatainak emberi vonatkozásai nyilvánulnak meg. Ezért nevelés-lélektani vonatkozásai igen jelentősek. Az ilyen válaszokból megállapítható, hogy nevelési követelmények formájában megfogalmazott és közismert társadalmi elvárások, normák, szükségletek már beépültek a tanulók személyiségébe. Személyiség ösztönző szerepük nagy, ezért megerősítésük, tovább szilárdításuk a mindennapi nevelőmunka fontos feladata.

Megnyugtató az is, hogy a legnagyobb pontszámú motivációk között - megközelítően arányos elosztásban -, ugyanúgy megtaláljuk a primer motivumokat /- "Jó kereseti lehetőséget ad", - "Rövid idő után kenyeret ad", - "Meleg és védett helyen kell a munkát végezni", - "Tiszta munka", - "Változatos munka", stb./, mint a szekunder motivumokat, /- "Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra," - "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat", - "Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra", - "Másokat lehet segíteni", - "Sajátunkból lehet másnak adni", stb./.

Említésre méltó s némileg érthető, hogy az esztétikai színvonalra és a szórakozásra utaló választások /Pl. "Alkalmat ad művészi tevékenységre", - "Gyönyörködtet", - "Szórakozásra, öröme lehetőséget nyújt", stb./ szórványosan fordulnak elő. Ez részint abból adódik, hogy e motivumokkal összefüggő

adottságok sem mindennapiak; amellet az ilyen irányú nevelés középiskoláinkban elhanyagolt.

Amint azt a tanulók választása mutatja, a fiúk értékitéletében főleg 4 elemből álló motivumcsoport: a változatosság, az alkotás és kezdeményezés, a társadalmi hasznosság és megbecsültség, valamint az anyagi biztonság és jólét, a leányokéban a segíteni akarás, a széles körű személyes érintkezés igénye, a változatosság s a környezet, a munkahely tisztaságára vonatkozó szükségletek gondolata emelkedik ki. A kalandvágy, a szórakozási szükséglet igénye elenyésző arányban szerepel.

A tanulók főbb motivációi az iskolatípus szerint

A gimnáziumi tanulók pályaválasztásának főbb motivációit a 2.sz. melléklet 10/a. és a 10/b.sz. táblázatok tartalmazzák. E motivációkra vonatkozó kérdések válaszai azt jelzik, hogy a két nem és a kétféle iskolatípus tanulóinak orientációs és értékelési mintáiban figyelemre méltó eltérések vannak. Összevetve az általános és a szakosított tagozatok, illetve iskolaprofilok /egészségügyi, közgazdasági, géplakatos, autószerelő/ megválaszolt motivumait /első négyet/ a vonzódási irányok a következő rangsorban rajzolódnak ki:

Gimnázium I. osztály

Fiúknál:

1. "Változatos munka", - "Lehetőség nyílik feltalálásra".
2. "Másokon lehet segíteni", - "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani".
3. "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani", - "A számokkal kell foglalkozni".
4. "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra", - "Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra".

Leányoknál:

1. "Változatos munka", - "A számokkal kell foglalkozni".
2. "Másokon lehet segíteni", - A szocializmus szempontjából kiemelt fontosságú pályája".
3. "Társadalmilag megbecsült pályája", - "Másokon lehet segíteni".
4. "Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni", - "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra".

Gimnázium IV. osztály

Fiúknál:

1. "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani".
2. "Változatos munka".
3. "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra".

4. "A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya".

Leányoknál:

1. "Másokon lehet segíteni".
2. "Változatos munka".
3. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".
4. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni".

Szakközépiskola I. osztály

Fiúknál:

1. "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat", - "Kiemelt fontosságú pálya", - "Jó kereseti lehetőséget ad", - "Jó kereseti lehetőséget ad".
2. "Változatos munka", - "Társadalmilag megbecsült pálya", - "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani", - "Változatos munka".
3. "A materialista felfogás érvényesül benne", - "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni", - "Aprólékos munkát igényel", - "Társadalmilag megbecsült pálya".
4. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni", - "Tiszta munka", - "Magasabb pályára alapot ad", - "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra".

- Leányoknál:
1. "Másokon lehet segíteni", - "Tiszta munka".
  2. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni", - "Társadalmilag megbecsült pálya".
  3. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni", - "A számokkal kell foglalkozni".
  4. "Meleg és védett helyen kell a munkát végezni", - "Meleg és védett helyen kell a munkát végezni".

Szakközépiskola IV. osztály

- Fiúknál:
1. "Szervezéssel lehet foglalkozni", - "Tiszta munka", - "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra", - "Változatos munka".
  2. "Változatos munka", - "Fizikailag könnyű", - "Többen dolgoznak együtt", - "Jó kereseti lehetőséget ad".
  3. "Másokon lehet segíteni", - "Meleg és védett helyen kell a munkát végezni", - "Változatos munka", - "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra".
  4. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni", - "Társadalmilag megbecsült pálya", - "Jó kereseti lehetőséget ad", - "Többen dolgoznak együtt".

Leányoknál:

1. "Másokon lehet segíteni", - "Tiszta munka".
2. "Változatos munka", - "Többen dolgoznak együtt".
3. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni", - "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".
4. "Tiszta munka", - "Változatos munka".

Az említett motivumok összehasonlításából a következőket lehet megállapítani:

A gimnáziumi és a szakközépiskolai tanulóknak egyaránt szembeüő a változatosság igénye, ami a munkát örömteli tevékenységgé avatja:

Amig a gimnáziumi tanulók értéktételeiben elsősorban

- a. az alkotás, az elmélyülés igénye /"Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra", - "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani", - "Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra"/, valamint
- b. a szociabilitás s a társas jelleg, a kiterjedt személyes érintkezési kör igénye /"Másokon lehet segíteni", - "Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni", - "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni"/ dominál,

addig a szakközépiskolai tanulóknál főleg

- a. a higiénia, a tiszta munka iránti vágy /zömmel leányok!/,
- b. az anyagi biztonság és jólét, s az ambíció /"Társadalmilag megbecsült pálya"/,
- c. a szociabilitás /"Másokon lehet segíteni", - "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni"/, a társas szükségletek köréből származó vágy, amely kollektív munkára indít /"Többen dolgoznak együtt"/,
- d. valamint a kellemes, a kedvező munkahely és a kényelem kap nagyobb hangsúlyt. /"Meleg és védett helyen kell a munkát végezni", - "Fizikailag könnyű"/.

A választások lényegében megfelelnek a nemeknek és az iskolatípusoknak. Itt is feltűnő, hogy a főbb motivációkra adott válaszok viszonylag szegényesek, mivel a munka- és pályaindítékokat mélyen érintő szükségletek közül: az esztétikai tényezők, a politikai szempontok, a vezető szerep alig, vagy egyáltalán nem fordul elő.

A tanulók főbb motivációi a kiemelt 15 szakmában.

Közismert jelenség, hogy a fiatalság bizonyos szakmákat, foglalkozásokat minden korban és minden társadalomban valódi vagy csupán vélt előnyük alapján helyez az érdeklődés középpontjában. Az általam végzett felmérés adatai ezt nagy

valószínűséggel támasztják alá. A legnépszerűbb pályák választási gyakoriságát /mindenekelőtt a gimnáziumi tanulóknál/ a 6. sz. táblázatok tüntetik fel. Ennek alapján az egyetemi, főiskolai végzettséget jelentő pályák közül /I. és a IV. összesen/ egymást követően az alábbiak ugranak ki: 1. tanár /88 fő, 28,9 %/, 2. műszaki mérnök /72 fő, 23,6 %/, 3. orvos /21 fő, 6,9 %/, 4. közgazdász / 20 fő, 6,6 %/, a középiskolai végzettségűek közül pedig /a mintavétel alapján szolgáló iskolaprofilokból adódóan is/: 1. autószerelő /40 fő, 13 %/, 2. asszisztens /30 fő, 9,8 %/, és az ápolónő /27 fő, 8,9 %/. A 15 szakma tanulóinak főbb motivációját, illetve motiváció-konstellációját a 2. sz. melléklet 11/a., 11/b. sz. táblázatok tüntetik fel. A továbbiakban e szakmák közül ötöt /tanár, műszaki mérnök, orvos, autószerelő, asszisztens/ vizsgálunk és mutatunk be konkrétan, hogy megállapíthassuk, milyen összefüggés található a szubjektív pályaválasztási indítékok és az objektív pályaadottságok között; - rendelkeznek-e a tanulók a választott pályához szükséges legfontosabb indítékokkal; - harmonikusan kapcsolódnak-e egymáshoz a jelzett indítékok; megfelelőek-e a felállított, rangsorolt fokozatok; röviden szólva: a ki-rajzolódó motiváció-konstelláció megfelel-e a pályaprofil követelményeinek? Végül igyekszünk megállapítani, hogy e tényekből milyen további feladatok megoldása látszik szükségesnek.

Teljességre természetesen itt sem törekszünk; a kérdés ugyanis felette összetett és a szakirodalomban sem kidolgozott; ott

sem találjuk meg pontosan a pályakövetelményeket. Az egyes szakmák, foglalkozások munkafeladatainak, pályakövetelményeinek, munkamódjainak leírása a legtöbb esetben összemosódik. Ez erősen érződik az alábbiakban felsorolt és elemzett pályák bemutatásánál is.

1. A pedagógussal szembeni főbb követelményeket a következőkben igyekszünk összefoglalni:

A legalapvetőbbek:

Szilárd világnézeti, politikai, erkölcsi állásfoglalás, magatartás.

A szocialista humanizmus és pedagógiai optimizmus.

A szakmai, pedagógiai tudás, az önművelés és önnevelés igénye.

Az ifjúság-szeretete, megértő és beleérző-képesség.

A szülők, a társadalom iránti nevelői felelősségtudat.

Az aktivitás, kezdeményezés, a feladatok megoldásának készsége.

Ezek mellett fontos követelmények még: a külső megjelenés, a pontosság, a megosztott figyelemre, a logikus gondolkodásra való készség, képesség, rugalmasság, gyors döntési, továbbá szervező, tervező, alkotó, ellenőrző, adaptáló és reprodukáló készség.

Hogyan látják a tanulók e tulajdonságoknak, készségeknek motivációit? Mi a véleményük e pályához szükséges legfontosabb

tulajdonságokról, és ezek közül saját megítélésük szerint melyekkel rendelkeznek /önismeretre valló vélemények!/? Ilyen jellegű utalásokat a 2. sz. melléklet 12., 13., és 16. sz. táblázatok tüntetnek fel. Ezek alapján

az I. osztályosok az alábbiak szerint sorolják fel és rangsorolják azokat az indítékokat, amelyeket meghatározónak tartanak pályaválasztásuknál:

1. "Sajátunkból lehet másoknak adni".
2. "Másokon lehet segíteni".
3. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni".
4. "Változatos munka".
5. "A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya".
6. "Társadalmilag megbecsült pálya".
7. "Másokat lehet irányítani, vezetni".
8. "Szervezéssel lehet foglalkozni".
9. "Tiszta munka".
10. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".

Kiemelik, hogy véleményük szerint a pedagógus pályához a következő leglényegesebb tulajdonságok szükségesek /fontossági sorrendben/:

Fiúk részéről: 1. "felelősségérzet", - 2. "irányító, szervezőképessége legyen", - 3. "tudja jól használni az eszét", - 4. "precizitás, pontosság", - 5. "legyen képes alkalmazkodni";

Leányok részéről: 1. "felelősségérzet", - 2. "irányító, szervező képessége legyen", - 3. "tudja jól használni az eszét", - 4. "segítőkézség", 5. "precizség, pontosság", - 6. "legyen képes alkalmazkodni", - 7. "legyen jó kézügyessége".

Ezek közül önmaguk az alábbi tulajdonságokkal rendelkeznek:

1. "felelősségérzet", 2. "irányító, szervezőkézség", 3. "tudja jól használni az eszét", 4. "segítőkézség", 5. "legyen képes alkalmazkodni", 6. "precizség, pontosság", 7. "legyen jó kézügyessége".

A tanulók továbbiakban arról is nyilatkoztak, hogy milyen különleges adottságukról tudnak /L. 2. sz. melléklet 16. sz. táblázatok/, amelyet lényegesnek vagy kíváncsúnak tartanak az említett pálya szempontjából. Ilyenek: "a színjátszási kedv", - "a másokkal bántni tudás", - "a szervezőkézség", - "a sportbeli kiválóság", - "a problémamegoldási készség", és "az írói, költői adottság".

Mit mutatnak a IV. osztályos tanulók válaszaik?

Ők a következő indítékokat tartják döntőnek pályaválasztásuk során:

1. "Sajátunkból lehet másnak adni".
2. "Változatos munka".
3. "Másokon lehet segíteni".

4. "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani".
5. "Másokat lehet irányítani, vezetni".
6. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".
7. "A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya".
8. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni".
9. "A materialista felfogás érvényesül benne".
10. "Társadalmilag megbecsült pálya".

Meggyőződésük szerint a pedagógus pályán a kérdőívben felsorolt választható tulajdonságok közül ezek a legszükségesebbek:

Fiúk véleménye szerint:

1. "felelősségérzet", 2. "irányító, vezetőképessege legyen", 3. "tudja jól használni az eszét", 4. "legyen képes alkalmazkodni", 5. "precizség, pontosság", 6. "segítőkézség";

Leányok véleménye szerint:

1. "felelősségérzet", 2. "irányító, szervező képessége legyen", 3. "segítőkézség", 4. "tudja jól használni az eszét", 5. "precizség, pontosság", 6. "legyen képes alkalmazkodni", 7. "legyen jó kezűgyessége", 8. "műszaki érdeklődés".

E felsorolt tulajdonságok közül a következőket vélik önmaguk-

ban felfedezni: 1. "felelősségérzet", 2. "irányító, szervező képesség", 3. "segítőkézség", 4. "tudja jól használni az eszközt", 5. "alkalmazkodó képesség", 6. "jó kezűgyesség", 7. "műszaki érdeklődés", 8. "precizség, pontosság".

Az érintett tanulók különleges adottságuknak tüntették fel a másokkal való bánnitudást, a nyelvérzéket, a sportbeli kiválóságot, a jó kezűgyességet és a problémamegoldási készséget.

Mindent összevetve megállapítható, hogy a tanulók a pedagógus pályát számos különböző jellegű indíték alapján választják. Ezek egy része megfelel azoknak a legalapvetőbb követelményeknek, amelyeket korábban felsoroltunk. Más része viszont nem, s ez elgondolkasztató. Ezen indítékok összképe, egymással való kapcsolata feltétlen figyelmet érdemel. A legtöbb tanuló /az I. és IV. osztályosok egyaránt/ pályaválasztási indítékai között jelentős szerephez jutnak s nagy erővel érvényesülnek a pedagógus pálya erkölcsileg helyes, eredményes viteléhez oly szükséges aktív humanitás körébe tartozó motivumok /"Sajátunkból lehet másoknak adni", - "Másokon lehet segíteni", - "Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni"/.

E központi szerepet játszó indítékoknak sajátos színezetet adnak a társas jellegre /"Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni"/, vezető szerepre /"Másokat lehet irányítani, vezetni", "Szervezéssel lehet foglalkozni"/, világnézeti, politikai szempontokra /"A materialista felfogás érvényesül benne", "A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya"/, az

önérvényesítési szükségletből fakadó elismertség vágyára, ambícióra /"Társadalmilag megbecsült pálya"/, az egészségügyi, illetve esztétikai szükségletre /"Tiszta munka"/ s nem utolsó sorban a munkamódra /"Változatos munka"/ - utaló motívumok. E motívumok összefüggnek egymással, de a központi szerepet játszó indítékokkal is szoros kapcsolatban vannak.

Mind az I., mind a IV. osztályosoknál hiányzik a nagyobb intenzitású motivációk közül az alkotás és az elmélyülés igénye. A pedagógus pályát választó fiatalok motivációinak összképe mégis pozitívnak minősíthető, mert a ható indítékok együttese megfelel a pálya legfőbb követelményeinek. /Az alkotás és elmélyülés igénye nyilván később, a fejlettség magasabb szintjén jelenik meg reális tartalommal./ Megnyugtató azon tulajdonságok megjelölése, amelyek mindenképp adekvátak a választott pálya követelményeivel, lehetőségeivel. Imponáló, s eléggé tudatos, érettségre valló a szükségesnek tartott tulajdonságok legfontosabbjainak felsorolása. Fontossági sorrendben: 1. felelősségérzet, 2. irányító szervező képesség, 3. segítőkészség, 4. a mentális adottságok fontossága, 5. az alkalmazkodóképesség, 6. a precizitás, pontosság. Ezek szükségessége és fontossága a pedagógus személyével kapcsolatban vitathatatlan.

A tanulók által feltüntetett különleges adottságok, nevezetesen a: másokkal való bánnitűdás, - a problémamegoldási készség, a szervezőkészség, - a sportbeli kiválóság, - a jó

kézügyesség, - a nyelvérzék - is kedvezőek és kivánatosak a pedagógus pályán. - Hiányérzetet kelt s az önismeret hibájára vall, hogy nem akadt a pedagógusoknak készülők közül egyetlen tanuló sem, aki saját megítélése szerint rendelkezne pl.: a jó emlékező tehetségnek, a jó megfigyelő készségnek vagy éppen a rajzkészségnek, esetleg más művészi adottságnak tulajdonságával.

2. A műszaki pályák főbb követelményeit /benne a műszaki mérnök/ a következőkben ismertetjük:

a., Alapvető képességek: a figyelemkoncentráció-, figyelem-megosztás, vizuális emlékezet, összefüggések könnyű felfogása, világos tér és időszemlélet, matematikai és fizikai gondolkodás, műszaki intelligencia, fejlett elvont gondolkodás, technikai összefüggések belső átélése, kombinációs és konstrukciós készség, rendszerező képesség, rajzkészség, tényérzék, kritikai készség, kézügyesség, megfigyelő készség.

b., A legfontosabb személyiség-követelmények: helyzetfelismerő készség, gondolkodásbeli önállóság, szilárd erkölcsi megalapozottság, fegyelmezett, higgadt munkavégzés, alaposág, felelősségérzet, lelkiismeretesség, kezdeményező erő és aktivitás, vezetési és szervezési adottság, kitartás, szivósság és titoktartás.

Vessük össze, hogy e sokrétű, sokszintű követelményeknek megközelítően menyiben felel meg az e pályát választó tanulók motivációs-összképe? Helyesen ismerik-e fel, alakították-e magukban ki e szakcsoporthoz szükséges legfontosabb indítékokat? A korábban már jelzett táblázatok /L. 2. sz. melléklet 12., 13., és 16. sz. táblázatok/ alapján

az I. osztályosok pályaválasztását a következők motiválták:

1. "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani".
2. "Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra".
3. "Változatos munka".
4. "Társadalmilag megbecsült pálya".
5. "Önállóan lehet alkotni".
6. "Jó kereseti lehetőséget ad".
7. "Aprólékos munkát igényel".
8. "Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra".
9. "A számokkal kell foglalkozni".
10. "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat".

A kérdezett tanulók véleménye, megítélése szerint a kérdőívben feltüntetett tulajdonságok közül - fontossági sorrendben - az alábbiak kivánatosak a pályához:

A fiúk szerint: 1. "tudja jól használni az eszét", 2. precizitás, pontosság", 3. "műszaki érdeklődés", 4. "felelősségérzet", 5. "irányító, szervező-képesség, 6. "jó kezűgyesség", 7. "alkalmaz-

kodó képesség".

A leányok szerint: 1. "tudja jól használni az esztét", 2. "felelősségérzet", 3. "műszaki érdeklődés", 4. "precizség, pontosság".

A tanulók választása szerint a felsorolt tulajdonságok közül az alábbiakkal rendelkeznek: 1. "műszaki érdeklődés", 2. "tudja jól használni az esztét", 3. "felelősségérzet", 4. "precizség, pontosság", 5. "jó kezűgyesség", 6. "alkalmazkodóképesség", 7. "irányító, szervezőképesség".

A fiatalok különleges adottságukként a jó kezűgyességet, a sportbeli kiválóságot, a jó megfigyelőkészséget, a problémamegoldási készséget, a nyelvérzéket, és a jó emlékező tehetséget jelölték meg.

A továbbiakban vizsgáljuk meg a IV. osztályos tanulók pályaválasztási motivációinak előfordulási gyakoriságát és pozícióját. Ez a következő:

1. "Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra".
2. "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani".
3. "Változatos munka".
4. "Önállóan lehet alkotni".
5. "Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra".
6. "A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya".

7. "Jó kereseti lehetőséget ad".
8. "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat".
9. "Társadalmilag megbecsült pálya".
10. "Fizikailag könnyű".

A választható tulajdonságok közül fontossági sorrendben az alábbiakat tartják a legszükségesebbnek:

Fiúknál: 1. "műszaki érdeklődés", 2. "tudja jól használni az eszét", 3. "felelősségérzet", 4. "precizség, pontosság", 5. "irányító, szervezőképesség", 6. "jó kézügyesség", 7. "alkalmazkodóképesség", 8. "segítőkézség";

Leányoknál: 1. "műszaki érdeklődés", 2. "tudja jól használni az eszét", 3. "precizség, pontosság", 4. "jó kézügyesség", 5. "alkalmazkodóképesség", 6. "felelősségérzet", 7. "irányító, szervezőképesség".

Véleményük szerint e tulajdonságok közül maguk a következőkkel rendelkeznek:

1. "tudja jól használni az eszét", - 2. "műszaki érdeklődés", - 3. "felelősségérzet", - 4. "jó kézügyesség", - 5. "precizség, pontosság", - 6. "irányító, szervezőképesség", - 7. "alkalmazkodóképesség", - 8. "segítőkézség".

A műszaki pályát választók különleges adottságuknak tekintik a problémamegoldási készséget, a jó kézügyességet, a jó meg-

figyelőkészséget és a rajzkészséget vagy valamilyen művészi adottságot.

Az összesítésből az I. és a IV. osztályosoknál az előfordulási gyakoriság rangsora alapján azonnal szembeötlő, hogy a választások néhány kiugró motivumra, motivum-csoportra koncentrálódnak. A műszaki pályát választó tanulóknál is megnyugtató, hogy a munka- és pályaindítékok mélyén a szakma szempontjából központi szerepet játszó - szükségletek állnak. A velük kapcsolatos motivumok igen szembetűnően érvényesülnek. Jól tükrözik a szakma által igényelt intelligencia nívót is. E megállapításnak az első helyen szereplő alkotás, elmélyülés motivum-csoport adja meg hitelét. Különösen a negyedikeseknél nagy gyakorisággal fordulnak elő a következő motivumok: "Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra", - Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani", - "Önállóan lehet alkotni", - "Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra", - "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat".

A második helyre tehető motivum-csoport /"Változatos munka", - "Társadalmilag megbecsült pálya", - A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya"/ előtérbe kerülése is figyelemre méltó. A munka módjának, az ambíciónak, a politikumnak motivuma vitathatatlanul vezető helyen szerepel, és a központi főindítékokkal is szoros kapcsolatban van.

Határozottan jelentkezett még e pályára készülőknel az anyagi biztonság lehetőségére utaló "Jó kereseti lehetőséget ad" motivum.

Az egyénileg kevésbé jelentős harmadik helyen emlithető motivációk /"Aprólékos munkát igényel", "A számokkal kell foglalkozni", "Fizikailag könnyű"/ is nagymértékben megfelelnek a pályakövetelményeknek. - Kár, hogy a főbb motivációk között - ha halványan is -, nem találkozhattunk szociabilitásra, etikai és kulturális érdeklődésre utaló motivumokkal.

Vizsgálatunk szerint a tanulók saját motivumai is kedvezően felelnek meg a műszaki pályával, a műszaki mérnökkel szemben fennálló követelményeknek. Konkrétabban fogalmazódnak meg a főbb motivumoknál hiányolt követelmények: a felelősségérzet, a precizitás, pontosság, az alkalmazkodó képesség, a segítőkészség és az irányító, szervezőképesség igénye.

3. Viszonylag sokan választották élethivatásnak az orvosi pályát. Szerepe van ebben a munka tartalmának, anyagi, erkölcsi és társadalmi megbecsültségének.

Az orvosi hivatás a következő főbb személyiségvonásokat és mentális adottságokat követeli meg: Nothangel /1972/, a híres klinikus véleménye szerint: "Csak jó ember lehet jó orvos". S a pályakövetelmények szerint a jó orvosnak rendelkeznie kell: szakmai biztonsággal, határozottsággal, hajlékonysággal, széleskörű műveltséggel, bölcsességgel, megértéssel, mély érzelmekkel, általában magas intelligenciával. - Nélkülözhetetlen továbbá: a koncentrált figyelem, a lényeglátás, a szintetizáló és analizáló képesség, a kritikus gondolkodás

és ítélőképeség, a sokoldalú érdeklődés, valamint az önállóság, az önálló döntési készség és jó szervező-, irányító-képeség.

A következőkben vizsgáljuk meg, hogy a tanulók számbavett indítékai, tulajdonságai mennyiben felelnek meg e választott élethivatásnak?

Az érintett I. osztályos fiatalok nyilatkozatai szerint az orvosi pálya motivációjának rangsora a következőképp rajzolódt ki:

1. "Másokon lehet segíteni".
2. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni".
3. "Változatos munka".
4. "Társadalmilag megbecsült pálya".
5. "Jó kereseti lehetőséget ad".
6. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".
7. "Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra".
8. "Tiszta munka".
9. "Aprólékos munkát igényel".
10. "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat".

A választott pályán szükséges legfontosabb tulajdonságokat a következő egymásutánban jelzik a tanulók:

- A fiúk:
1. "precizség, pontosság", 2. "segítőkézség", 3. "felelősségérzet", 4. "tudja jól használni az esztét", 5. "műszaki érdeklődés";

A leányok: 1. "felelősségérzet", 2. "precizség, pontosság",
3. "segítőkézség", 4. "jó kezűgyesség", 5. "tud-
ja jól használni az eszét", 6. "alkalmazkodóké-
pesség".

A kérdőívben egymásutánban felsorolt tulajdonságok közül meg-
ítélésük szerint a következőkkel rendelkeznek: 1. felelősség-
érzettel, 2. segítőkézséggel, 3. jó mentális adottságokkal,
4. precizséggel, 5. jó kezűgyességgel, 6. alkalmazkodóképes-
séggel, 7. műszaki érdeklődéssel.

Különleges adottságaikként megemlítik: a zenei adottságot,
rajzkésztséget vagy más művészi adottságot, sportbeli kiváló-
ságot, nyelvérzéket, másokkal való bánnitudást és jó kezű-
gyességet.

A IV. osztályos tanulók pályaválasztását gyakoriságuk sorrend-
jében az alábbi motivációk határozzák meg:

1. "Másokon lehet segíteni".
2. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".
3. "Változatos munka".
4. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni".
5. "Társadalmilag megbecsült pálya".
6. "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat".
7. "Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra".
8. "Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani".
9. "Tiszta munka".

10. "A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya".

A pályához szükségesnek vélt tulajdonságokat a leányok a következő fontossági sorrendben tárják elénk /a fiúk nem választották e szakmát/: 1. "felelősségérzet", 2. "segítőkézség", 3. "precizség, pontosság", 4. "tudja jól használni az eszét", 5. "alkalmazkodóképesség".

Az általuk szükségesnek vélt tulajdonságok közül az alábbiakat említik: 1. "felelősségérzet", 2. "segítőkézség", 3. "precizség", 4. "tudja jól használni az eszét", 5. "alkalmazkodóképesség".

A kérdőívben megfogalmazott különleges adottságok közül egyet sem jelöltek meg. Csupán egy tanuló hivatkozott egyéb kérdőívben nem szereplő adottságra, amely azonban nem jelentős.

Az orvosi pálya motivációi között /I. és IV. o./ első helyen az orvosi hivatás szempontjából fontos szerepet játszó "Másokon lehet segíteni" motívum áll. Nem nehéz ebben a tényben az ifjú személyiségének fontos jegyét, az áldozatvállalást felismerni.

Az érintett tanulók választásában és pályaelgondolásában másodlagos fontosságú szerepet játszó szociabilitásra, társas jellegre, alkotásra, elmélyülésre, ambícióra, politikumra u-

taló - inditékok találhatók. /Nevezetesen: "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni", - "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni", - "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra", - "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat", - "Egyéni elgondolásokat meglehet valósítani"; - "Társadalmilag megbecsült pálya", - "A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya"/. E motivációk tudatossága és dinamizmusa az élet gyakorlatában igen kedvezően befolyásolhatja ezt a szép, megbecsült életpályát.

Az említettek mellett viszonylag nagy erővel érvényesül a munka változatosságának, tisztaságának igénye is. A főbb motivációk sorából talán egyet: "Az élet nagy kérdéseinek megoldásával lehet foglalkozni" inditékot hiányolhatjuk. Ez a kutató, a gyakorló orvosi pályán egyaránt kívánatos motivum nyilván a fejlettség magasabb fokát igényli.

Érdekes és figyelemre méltó jelenség, hogy amíg a "Jó keresheti lehetőséget ad" motivum az I. osztályosoknál a rangsor közepén szerepel, a IV. osztályosoknál /csak leányok!/ fel sem vetődik. Ez összefüggésbe hozható azzal, hogy az ifjú az eszményekért él, az anyagiasság tőle távol áll. Az egyénileg kevésbé jelentős motivációk közül csupán az "Aprólékos munkát igényel" inditék fordul elő, amely eléggé beleillik az orvosi pálya fent megrajzolt motivációi közé. Mindezen tulajdonságok jól kiegészítik a korábbiakat, a jó orvos pályakövetelményeit.

- Említésre méltó, hogy az e pályát választók motivumai között

találkoztam a zenei és más művészi adottság, az esztétikum igényével is, ami széleskörű érdeklődésre, sokoldalúságra vall.

4. A legnépszerűbb s a fiúk által leggyakrabban választott pályák egyike az autószerelő. Ezt igazolja a felmérésben résztvevők magas arányszáma is. Nem lehet csodálkozni ezen, hisz a technika korában élünk, s ezzel a szakmával szinte naponta találkoznak tanulóink.

A következőkben tekintsük át a középiskolai végzettségűek közül az autószerelő szakmát választók motivációit, s hasonlítsuk össze azokat a főbb pályakövetelményekkel. - Melyek ezek?

Az autószerelő pályán fontos szerepe van azoknak a dinamikus sztereotípiáknak, amelyek a hibák keresésével, megoldásával vannak kapcsolatban. Ez összefügg lényeglátással az egyes alkatrészek közötti összefüggések felismerésével, a jó téralképzeléssel. Emellett szükség van a logikus gondolkodásmódra, a kombinatív készségre, az aprólékos, szinte pepecselő munka kedvelésére, nagy kezűgyességre, biztos, pontos mozdulatokra, precizságra, s nem utolsósorban nagyfokú felelősségérzetre, segítőkészségre, fizikai állóképességre is.

Ezzel szemben mit tükröznek, mit mutatnak a kérdéssel kapcsolatban az I. osztályos tanulók motivációi? Kiolvasható

ez az adott feleletek gyakoriságának rendjéből:

1. "Jó kereseti lehetőséget ad".
2. "Másokon lehet segíteni".
3. "Rövid idő után kenyeret ad".
4. "Változatos munka".
5. "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra".
6. "Társadalmilag megbecsült pálya".
7. "Aprólékos munkát igényel".
8. "Magasabb pályára alapot ad".
9. "Jó ismerősöm is ezen a pályán van".
10. "Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges közbülső állomás".

A szakmához szükséges adottságokat s annak sorrendjét a következőkben jelölték meg a tanulók /csak fiúk!/:

1. "műszaki érdeklődés", 2. "precizség, pontosság", 3. "legyen jó kezűgyessége", - 4. "tudja jól használni az eszét", 5. "felelősségérzet", 6. "segítőkézség", 7. "legyen képes alkalmazkodni".

A választási lehetőséget kínáló tulajdonságok közül a következőkkel rendelkeznék: 1. műszaki érdeklődéssel, 2. jó kezűgyességgel, 3. precizséggel, pontossággal, 4. jó mentális adottságokkal, 5. felelősségérzettel, 6. alkalmazkodó képességgel, 7. segítőkészséggel.

Különleges adottságukról nem közölnek semmit.

A IV. osztályosok szakmaválasztásánál az alábbi motivációk merültek fel:

1. "Változatos munka".
2. "Jó kereseti lehetőséget ad".
3. "Többen dolgoznak együtt".
4. "Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra".
5. "Aprólékos munkát igényel".
6. "Másokon lehet segíteni".
7. "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat".
8. "Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges köz-
bülső állomás".
9. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".
10. "Lehetőség nyílik sportolásra".

A pályához szükséges tulajdonságok közül gyakoriságuk alapján a következőket emelték ki:

1. "műszaki érdeklődés", 2. "felelősségérzet", 3. "precizség, pontosság", 4. "legyen jó kezűgyessége", 5. "tudja jól használni az eszt", 6. "irányító szervező készsége legyen", 7. "legyen képes alkalmazkodni", 8. "segítőkézség".

Amivel e tulajdonságok közül maguk is rendelkeznek /rangsorba/: 1. "műszaki érdeklődés", 2. "felelősségérzet", 3. "legyen jó kezűgyessége", 4. "precizség, pontosság", 5. "tudja jól használni az eszt", 6. "irányító, szervezőképesség", 7. "segítőkézség", 8. "legyen képes alkalmazkodni".

Önmaguk különleges adottságát nem említik.

Az eddigiekből megállapítható, hogy az autószerelő szakmát választó fiatalok világosan látják választott hivatásuk karakterét. Lényegében megfelelő az indítékok minősége is, azok fontossági sorrendje azonban nem eléggé átgondolt.

E tanulóknál kelleténél erőteljesebben jelentkezik az anyagi jólét és az anyagi biztonság motivuma: /"Jó kereseti lehetőséget ad", "Rövid idő után kenyeret ad"/. - A "Változatos munka" igénye is tartja vezető helyét. A pontszázalékok mindkét osztálynál azt mutatják, hogy az alkotás, elmélyülés, /"Lehetőség nyílik újításra", "Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat"/, továbbá a társas jelleg /"Többen dolgoznak együtt"/, a szociabilitás /"Másokon lehet segíteni"/ és a munka módja /"Aprólékos munkát igényel"/ motivumok általában közepes erősséggel szerepelnek s csak másodlagos fontosságúak. Ugyanigy az ambíció, a társadalmi megbecsültség motivuma is, mely csak az I. osztályosoknál s itt is a 6. helyen szerepel.

A "Magasabb pályára alapot ad" /I. osztálynál/ és "Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges közbülső állomás" /I. és IV. osztálynál/ motivum arra enged következtetni, hogy a tanulók egyrésze e foglalkozás választásával lehetőséget lát és talál a magasabb szakmai végzettség megszerzésére, az érvényesülésre.

Az egyénileg kevésbé jelentősnek mondható motivációk közül a "Jó ismerősöm is ezen a pályán van" /I. o./ és a "Lehetőség nyílik sportolásra" /IV.o./ fordul még elő a főbb motivációk között. Ezeknek különösebb súlyuk nincs, bár utat jelölnek egy-egy motiváció eredetének lehetőségére.

Megnyugtató s kellő tudatosságra vall, hogy az első, és a negyedik osztályosok is a választott pályán szükségesnek ítélt és magukénak is vallott tulajdonságokat lényegében helyesen, fontosságuknak megfelelő sorrendben alapvetően a pályakövetelményeknek megfelelően jelölték meg.

5. Végül a kiemelt pályák közül a leányok részéről egyik legkeresettebb s a mintában is eléggé népesnek mondható általános /rendelő intézeti/ asszisztensi /röntgen-, laboratóriumi, gyógyszerári asszisztens/ szakmát vizsgáljuk meg.

E munkakör ellátásához szükséges legfontosabb követelményeket, emberi tulajdonságokat a következőkben összegezhetjük: széleskörű elméleti és gyakorlati ismeretek, gondosság, pontosság, türelem, jó megfigyelőképesség, emberismeret, őszinteség, nyíltság, emberszeretet, derűlátás, továbbá: technikai érzék, gyors ítélőképesség és cselekvőképesség, fizikai állóképesség, s nem utolsó sorban az alkalmazkodóképesség, a rend és tisztaság szeretete.

Az I. osztályos leányok pályaválasztását az alábbi motivumok befolyásolták:

1. "Másokon lehet segíteni".
2. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni".
3. "Tiszta munka".
4. "Változatos munka".
5. "Meleg és védett helyen kell a munkát végezni".
6. "Fizikailag könnyű".
7. "Társadalmilag megbecsült pálya".
8. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".
9. "Tetszik az a ruha, amelyet a szakmabeliek viselnek".
10. "Többen dolgoznak együtt".

A szakma ellátásához szükséges tulajdonságokat a következő sorrendben, illetve gyakorisággal említik: 1. "felelősségérzet", 2. "precizség, pontosság", 3. "segítőkézség", 4. "tudja jól használni az eszét", 5. "legyen jó kezűgyessége", 6. "legyen képes alkalmazkodni", 7. "műszaki érdeklődés".

A felsorolt tulajdonságok közül rendelkeznek: 1. felelősségérzettel, 2. a segítőkézséggel, 3. precizséggel, pontossággal, 4. jó kezűgyességgel, 5. jó mentális adottsággal, 6. műszaki érdeklődéssel.

Különleges adottságot csak egy tanuló említ /sportbeli kiválóság/.

Mit mutat a IV. osztályosok választása?

1. "Másokon lehet segíteni".
2. "Tiszta munka"
3. "Fizikailag könnyű".
4. "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni".
5. "Rövid idő után kenyeret ad".
6. "Változatos munka".
7. "Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni".
8. "Aprólékos munkát igényel".
9. "Többen dolgoznak együtt".
10. "Meleg és védett helyen kell a munkát végezni".

Fontossági sorrendben a munkakör ellátásához a következő tulajdonságokat tartják szükségesnek:

1. "felelősségérzet", 2. "precizség, pontosság", 3. "segítő-készség", 4. "tudja jól használni az eszét", 5. "legyen jó kézügyessége", 6. "legyen képes alkalmazkodni", 7. "műszaki érdeklődés".

Ezek közül véleményük szerint az alábbiakkal rendelkeznek:

1. "felelősségérzet", 2. "segítő-készség", 3. "precizség, pontosság", 4. "jó kézügyesség", 5. "alkalmazkodó képesség", 6. "tudja jól használni az eszét", 7. "műszaki érdeklődés".

A negyedikesek közül többen nyilatkoznak különleges adottságukról is. Megemlítik: a másokkal való bánnitudást /legtöb-

ben!/, a jó kezűgyességet, segítőkészséget, a szép énekhangot, a rajzkészséget, illetve más művészi adottságot.

Ha ezek után a legfontosabb pályakövetelményeket egybevetjük a motivációkkal, a leányok pályaválasztását mondhatjuk kie-
légitőnek.

A legjelentősebb és elsődlegesen, központi szerepet játszó "Másokon lehet segíteni" motívum mindkét osztály fiataljai-
nál szerepel.

A pályaelgondolásban másodlagos fontosságú szerepet betöltő indítékok, mint a "Mások problémáival, bajaival lehet foglal-
kozni", - "Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni", - "Tisz-
ta munka", - "Változatos munka", - "Fizikailag könnyű", - Me-
leg és védett helyen kell a munkát végezni" az első és negye-
dik osztályosoknál egyaránt előfordulnak. E szociabilitásra,
kiterjedt személyes érintkezés igényére, a munka jellegére,
sajátosságára s annak örömére és esztétikumára utaló motivu-
mok nagyjából azonos erősségűek. - Megnyugtató, hogy a kisebb
mértékben szereplő motívumok is, mint a: "Társadalmilag meg-
becsült pálya" /csak I.o./, - "Többen dolgoznak együtt" - "Ap-
rólékos munka" /csak IV.o./, - "Tetszik az a ruha, amelyet a
szakmabeliek viselnek" - összezsindülnek a fő motívumokkal. E
pályát választó fiatalok motiváció-összképét végeredményben
kedvezőnek mondhatjuk.

A tanulók szakmára vonatkozó választásai, annak tartalma, fon-

tossági sorrendje előbbi megállapításunkat megerősítik.

Szembetünő, hogy a szakmát választó leánytanulók /IV. osztályosok/ a legfontosabbnak tartott "Másokkal való bánnitudás" különleges adottsága mellett megemlítik az esztétikai, kulturális érdeklődésre utalókat is.

8. A tanulók életcéljai

Az életcél az egyén cselekedetét, magatartását nagy mértékben irányító motivum. Meghatározza a tevékenység módját, jellegét, egész arculatát. Megszabja az életvezetés irányát. Olyan összefoglaló általános cél, melynek megvalósítására általában minden egyén, minden ember egész élettevékenysége során törekszik. A 14-15 éves koru tanulók zöménél nincs meg. E korban nem képesek arra, amit Bühler kifejez, hogy az "életet, mint egészet" szemlélje, hogy „pályaválasztásukat jövőendő életük reális kereteibe szervesen beleillesszék, illetve annak teljes élet- és sorsalakító jelentőségét felismerjék" /Rókusfalvy, 1969/. Nyilvánvaló, hogy "a pályaválasztási érettség mozaikjainak teljes egészzé integrálódása csak a posztpubertás idején következik be" - mondja ugyanott.

A felmérésben résztvett fiatalok életcéljait, annak tartalmi eltéréseit a Skavran-lista alapján tártuk fel. /L. a 10. sz. táblázat és a 2. sz. melléklet 17. sz. táblázatok/. A tanulóknak az itt felsorolt 14 életcél közül lehetett kivá-

A tanulók életcélja

C é l	I. osztály		IV. osztály	
	Pont %		Pont %	
	F i ú	L e á n y	F i ú	L e á n y
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek	23,20	21,24	22,04	21,05
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek	5,23	10,46	7,57	8,88
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem	9,48	32,68	6,58	26,64
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak	0,65	1,63	0,99	1,97
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek	8,50	12,09	6,25	9,87
6. Hogy hatalomra tegyek szert	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hogy munkámnak éljek	15,69	17,65	9,87	16,78
8. Hogy kalandos életem legyen	4,90	5,23	2,30	3,29
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre	4,58	0,65	2,63	0,99
10. Hogy boldog családi életem legyen	25,49	45,42	29,28	54,28
11. Hogy másokon segítek	7,52	27,45	4,61	26,32
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem	3,92	6,54	4,93	6,58
13. Hogy élvezzem az életet	12,09	13,73	9,54	15,46
14. Hogy békességet találjak	8,17	12,09	3,95	8,88
15. Egyéb	0,98	1,63	0,99	2,96

lasztani azt /egyet v. esetleg többet/, amelyiket életük céljának tekintenek.

A következőkben vizsgáljuk meg közelebbről a tanulók válaszait. Mennyiben reálisak és megnyugtatóak azok? Összhangban vannak-e társadalmunk törvényszerűségeivel, a társadalmi fejlődés általános irányával, szükségleteivel, továbbá a fiatalok adottságaival, képességeivel és pályaválasztási indítékaival. - Nyilvánvaló, minél jobban, erősebben kapcsolódik a tanulók célja társadalmunk, szocialista rendünk alapvető célkitűzéseseihez, eszményeihez, annál nagyobb lehetőséget és ösztönzést jelent a személyiség mindenoldalu kibontakozásához, valamint a helyes életút, illetve pálya megválasztásához.

A tartalmi elbíráláshoz a fentiek mellett feltétlen figyelembe kell vennünk az életkori sajátosságokat: a tudatosság fokát, az etikai állásfoglalás minőségét is.

A 10. sz. táblázatban mindkét osztály és mindkét nem válaszait összegeztük. A célokat a pontszázalékok lejtése alapján rangsoroltam. E szerint a következő kép rajzolódik ki:

Az I. osztályos fiúk életcéljai:

1. "Hogy boldog családi életem legyen"
2. "Hogy jó anyagi körülmények között éljek".
3. "Hogy munkámnak éljek".

4. "Hogy élvezzem az életet".
5. "Hogy mások szeretetét megnyerjem.
6. "Hogy nagyon okos, képzett legyek".
7. "Hogy békességet találjak".
8. "Hogy másokon segítsek".
9. "Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek".
10. "Hogy kalandos életem legyen".
11. "Hogy nagy alkotásokat hozzak létre".
12. "Hogy a világot tökéletesen megértsem".
13. "Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak".
14. "Hogy hatalomra tegyek szert".
15. "Egyéb".

Az I. osztályos leányok életcéljai:

1. "Hogy boldog családi életem legyen".
2. "Hogy mások szeretetét megnyerjem".
3. "Hogy másokon segítsek".
4. "Hogy jó anyagi körülmények között éljek".
5. "Hogy munkámnak éljek".
6. "Hogy élvezzem az életet".
7. "Hogy békességet találjak".
8. "Hogy nagyon okos, képzett legyek".
9. "Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek".
10. "Hogy a világot tökéletesen megértsem".
11. "Hogy kalandos életem legyen".
12. "Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak".

13. "Egyéb"
14. "Hogy nagy alkotásokat hozzak létre".
15. "Hogy hatalomra tegyek szert".

A IV. osztályos fiúk életcéljai:

1. "Hogy boldog családi életem legyen"
2. "Hogy jó anyagi körülmények között éljek".
3. "Hogy munkámnak éljek".
4. "Hogy élvezzem az életet".
5. "Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek".
6. "Hogy mások szeretetét megnyerjem".
7. "Hogy nagyon okos, képzett legyek".
8. "Hogy a világot tökéletesen megértsem".
9. "Hogy másokon segítsek".
10. "Hogy békességet találjak".
11. "Hogy nagy alkotásokat hozzak létre".
12. "Hogy kalandos életem legyen".
13. "Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak".
14. "Egyéb".
15. "Hogy hatalomra tegyek szert".

A IV. osztályos leányok életcéljai:

1. "Hogy boldog családi életem legyen".
2. "Hogy mások szeretetét megnyerjem".

3. "Hogy másokon segítsek".
4. "Hogy jó anyagi körülmények között éljek".
5. "Hogy munkámnak éljek".
6. "Hogy élvezzem az életet".
7. "Hogy nagyon okos, képzett legyek".
8. "Hogy békességet találjak".
9. "Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek".
10. "Hogy a világot tökéletesen megértsem.
11. "Hogy kalandos életem legyen".
12. "Egyéb"
13. "Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak".
14. "Hogy nagy alkotásokat hozzak létre".
15. "Hogy hatalomra tegyek szert".

Mindegyik osztálynál és nemnél a boldog családi élet megteremtése a leggyakoribb és legfontosabb célkitűzés. - Ezenkívül az egyes csoportoknál a következő életcélok mutatkoznak nagyobb gyakorisággal /2-5. hely/:

1., Az első és negyedik osztályos fiúknál:

- "Hogy jó anyagi körülmények között éljek" /I. és IV.o./
- "Hogy munkámnak éljek" "
- "Hogy élvezzem az életet" "
- "Hogy mások szeretetét megnyerjem" /I.o./
- "Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek" /IV.o./

2., Az első és negyedik osztályos leányoknál:

- "Hogy mások szeretetét megnyerjem" /I. és IV.o./
- "Hogy másokon segítssek" "
- "Hogy jó anyagi körülmények között éljek" "
- "Hogy munkámnak éljek" "

Kevesen választották az alábbi életcélokat /10-14. hely/:

3., Az első és negyedik osztályos fiúknál:

- "Hogy kalandos életem legyen" /I.o./
- "Hogy békességet találjak" /IV.o./
- "Hogy nagy alkotásokat hozzak létre" /I. és IV.o./
- "Hogy a világot tökéletesen megértsem" /I.o./
- "Hogy kalandos életem legyen" /IV.o./
- "Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak". /I. és IV.o./

4., Az első és negyedik osztályos leányoknál:

- "Hogy a világot tökéletesen megértsem" /I. és IV.o./
- "Hogy kalandos életem legyen" "
- "Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak" "
- "Hogy nagy alkotásokat hozzak létre" "

Szembetűnő, hogy egyetlen tanuló sem akadt, aki életcéljaként a hatalomra való törekvést jelölte volna meg.

A fenti összevetésből kitűnik, hogy mind a leggyakoribb, mind

a legritkább célok valamennyi csoportnál azonos erősséggel és súllyal szerepelnek. A leányok esetében teljes a választás egybeesése, a fiúknál is jelentéktelen az eltérés.

Életcélon "...egyszerűen a legátfogóbb, a létezésnek értelmet és értéket adó célt értjük. /Zrinszky, 1972./ Tanulóink életcéljainak gyűjtópontjában az emberi élet boldogsága áll. - A "boldog élet^{et}" - Katona K. szavaival élve - célkitűzéseik, életprogramjuk valóra váltásával azonosították". Örvendetes, hogy szinte valamennyien rátapintottak a boldogság és az életcél összefüggésére. Mindez etikai szempontból igen pozitívnak értékelhető. Az életkori sajátosságokat figyelembe véve talán az első osztályosok esetében tűnik az emberi élet boldogsága kissé tartalmatlannak és kevés konkrétumot tartalmazó gondolatnak, de e pozitív átlagválasz mindenképpen mutatja az életkori szintnek megfelelő tudatosságot.

Megnyugtató az is valamennyi csoportnál, hogy a boldog élet a munka által látják megteremthetőnek. - E munkaközpontú életvezetés szimpatikus és ígéretes célkitűzése gyermekeiknek.

Válaszaikból arra is következtethetünk, hogy a fiataljaink a boldog életet - szocialista életformánkból adódóan - kulturált és korszerű élet- és munkakörülmények között és mind magasabb életszinvonalon képzelik el.

A rangsor élén álló pozitív célkitűzések sorrendje és súlya némi különbséget, eltérést mutat. Míg a fiúknál a jó anyagi körülmények és a munkaközpontú életvezetés /2., 3. hely/, addig a leányoknál a mások szeretetének megnyerésére irányuló és a másokon való segítség szociális célkitűzése /2., 3. hely/ dominál. A leányok válasza tehát egyrészt saját személyiségük központba állítását /"Hogy mások szeretetét megnyerjem"/, másrészt a személyiség közösségivé válásának vágyát, illetve folyamatát /"Hogy másokon segítsek"/ tükrözi. - A válaszok mindenképpen pozitívnak értékelhetők, hisz a szociabilitás, a társas élet kedvelése és igénye nyilvánul meg bennük.

Az első osztályos fiúk kamaszkori sajátosságait mutatja a mások szeretetének megnyerésére s az élet élvezésére utaló célkitűzés /4., 5. hely/. - A negyedikes fiúk érettségére vall viszont a felelősségteljes beosztásra való törekvés /5. hely/.

E legnagyobb erősségű célkitűzéseket követi sorrendiségben leányoknál és fiúknál egyaránt az intellektuális igények fejlettségére utaló: "Hogy nagyon okos, képzett legyek" motívum, - és sajátos módon a békesség és az élet élvezetének vágya.

Az alkotás /"Hogy nagy alkotásokat hozzak létre"/ és az esztétikum /"Hogy belső átélésemnek művészi kifejezést adjak"/ szükségletét viszonylag kevés tanuló jelzi, s ez etikai ál-

lásfoglalásuk halványabb voltát s a tudatosság alacsonyabb fokát mutatja.

Mint azt már fentebb jeleztük, egyetlen fiatal sem választotta életcélként a hatalom megszerzését. Okát abban látjuk, hogy e kérdéssel kapcsolatban éri a szűkebb és tágabb környezet részéről talán legtöbb negatív hatás tanulóinkat. S a hatalmat, annak egyéni és kollektív megnyilvánulását szinte kizárólag erkölcsi oldalról és szempontból közelítik s ítélik meg. S nyilván többről van szó. A hatalommal való visszaélés előfordul a mi viszonyaink között is, ami éppen azért oly irritáló és taszító a felnőttek, de különösen a fiatalok szemében, mert idegen a mi társadalmunktól, s mert nem is jellemző. - Tudatosítani kell ifjúságunkban főleg a példa erejével, helyes és előre vivő cselekedetekkel és magatartással, hogy a hatalom birtoklása és az azzal való é^alés a mi társadalmunkban^a közösség, a nép szolgálatát jelenti és követeli.

Mint azt a 2. sz. melléklet 17. sz. táblázatok igazolják, az egyes szakmák tanulóinak életcél-választása lényegében az erősségi fokozatban, az előfordulási gyakoriságban megnyilvánuló kisebb eltérés ellenére is megegyezik a fentebb megrajzolt képpel és megfelelést mutat a pályakövetelményekkel is /L. motivumok elemzése/.

Megállapíthatjuk, hogy társadalmunk és iskoláink nevelőmunkája nyomán tanulóink nagy többsége életcéljaiban tudatosan

kifejezésre juttatja a társadalmi és egyéni érdek harmóniáját, céljaink és fejlődésünk irányával való azonosulását. Jövőnk érdekében megszívlelelné Zrinszky kettős feladatmegjelölése /1972./; "A nevelésnek...: egyrészt arra kell törekednie, hogy követhető pozitív példákat állítson az új nemzedék elé, másrészt arra, hogy elősegítse a valóság és az eszmény viszonyának megértését és elfogadását."

9. Az iskola és társadalom szerepe a pályaismertetésben és a pályaaorientációban

Korunkban a nevelés bizonyos értelemben össztársadalmi folyamattá válik. Gyermekeinkre, ifjúságunkra az iskola mellett számos tényező /az életmód, a művészetek, a rádió, a televízió, stb./ hat, és nem mindig kitűzött céljainknak megfelelően. "Innen adódik korunk nagy pedagógiai feladata: egyrészt a kívánt nevelési cél elérése érdekében megteremteni minden olyan tényező összhangját, amely az ifjúságra hatással van, legalábbis olyan mértékben, amilyen mértékben ez lehetséges, másrészt kialakítani a tanulóknál a tájékozódási és szelekciós képességet, hogy az őket erő hatások közül a fejlődésük szempontjából legkedvezőbbeket ki tudják választani" /Ágoston, 1976/.

Nem közömbös tehát, hogy az iskola és a különböző nevelési

tényezők célszerűen, szervezeten és tervszerűen végzik-e a pályaismertetést és a pályaaorientálást, azaz feltárják-e "azt a képesség- és személyiségterületet, amelyen ki-ki önmaga lehetőségeinek legfelső szintjét elérheti" /Rothók P.né /1978/.

Tekintsük át, milyen keretben és kik végeztek pályaismertetést? Az I. és IV. osztályos tanulók válaszaiból /L. 9. sz. táblázat/, a pont %-okból egyöntetűen az derül ki, hogy a legtöbb segítséget, ismeretet /pályatevékenység, pályakövetelmény bemutatása, leírása/ az osztályfőnöki órán /95,10, illetve 90,46 %/, a lehetségesnél talán kevesebbet a szak-
tárgyi órán /30,39, illetve 52,96 %/ s érthetően legkevesebbet a KISZ foglalkozás keretében /1,96, illetve 20,30 %/ kaptak.

A válaszokból kitűnik az is, hogy a pályaválasztási tanácsadás fő alakja általános és középiskolában egyaránt az osztályfőnök /87,91, illetve 84,21 %/.

Sorrendiségben őt követi az I. osztályosoknál/elsősorban általános iskolai évek során/ a szaktanár /26,80 %/, a meghívott /külső/ szakember /25,82 %/, az igazgató, igazgatóhelyettes /16,67 %/, a gyakorlatvezető /6,86 %/, szakoktató /6,54 %/ s végül az osztálytárs szülője /1,31 %/. A IV. osztályosoknál előnyösen módosul a kép. Az osztályfőnökök mellett s nyilvánvalóan az ő kezdeményezésükre nagy számban /55,59 %/, és igen eredményesen működnek közre a tanulók

A tanulók /csek IV. o./ véleménye

Az üzemlátogatások számáról:	Gimnázium		Szakközépiskola	
	F i ú	L e á n y	F i ú	L e á n y
0., Egyszer sem	6,25	6,25	-	-
1., Egyszer	-	2,63	6,25	-
2., Kétszer	5,26	10,20	1,64	-
3., Háromszor	2,63	5,92	7,57	-
4., Négyyszer	0,33	0,99	0,66	10,53
5., Ötször	0,33	-	3,62	8,88
6., Hatszor	-	-	2,63	17,43
A fogadtatásról:				
1., Igen /szívesen/	5,26	13,82	13,16	23,36
2., Nem /szívesen/	-	0,66	-	-
3., Közömbösen	3,29	4,93	9,21	13,49
A tapasztalatok feldolgozásáról:				
1., Igen	1,64	8,55	15,46	20,39
2., Nem	1,97	5,26	0,33	1,64
3., Felszínesen	4,93	5,59	6,58	14,80
A beszélgetések lehetőségéről:				
1., Igen	7,57	16,45	14,80	22,04
2., Nem	0,99	4,28	6,91	14,80

pályaismeret-körének bővítésében a meghívott üzemi, intézményi szakemberek. A válaszok azt mutatják /46,71/, hogy a középiskolai tanárok /szemben az általános iskolai tanárokkal s az elmúlt évek tapasztalataival/ igyekeznek kiaknázni a szaktárgyukkal kapcsolatos pályaismeret-bővítésben rejlő motivációs lehetőségeket. Figyelemre méltó a szakoktatók /20,39 %/ és a gyakorlatvezetők /20,07 %/ tevékenysége is. Kevésbé kapcsolódnak be az iskolák vezetői /16,12 %/, valamint az osztálytársak szülői /0,99 %/ a pályaismeretetésbe. Az utóbbiak aktivizálása pedig több szempontból hasznos és kívánatos volna.

Nagyon fontos szerepe van a pályaorientálásban a tantárgyaknak, a szakköröknek és az üzemlátogatásoknak. Az alábbiakban vizsgáljuk meg, hogy a választott pálya jellegének mennyiben felelnek meg a legjobban szeretett tantárgyak és a legszivesebben választott szakkörök, s hogy mit mutatnak az üzemlátogatások tapasztalatai.

A kedvenc tantárgy és a pálya jellege úgy látszik korrelációban van /L. 2. sz. melléklet 14. sz. táblázatok/: a műszaki mérnök /fiúknál: matematika, fizika, rajz/, az orvosi /matematika, fizika, anatómia-élettan/, a közgazdász /matematika, politikai gazdaságtan, könyvitel, tervezés/, a jogász /gimnáziumi tanulónál: történelem, magyar, világnézetünk alapjai, lélektan/, a könyvelői /könyvitel, politikai gazdaságtan/, a szülésznői /szakmai gyakorlat, anatómia-élettan/, a lakatos /szakmai gyakorlat, géptan/ pályát választó tanu-

lóknál. Az összefüggés az esetek kisebb részénél csak részben mutatható ki.

Nem ilyen egyértelmű a szakma és a szakkörválasztás közötti összefüggés. /L. 2. sz. melléklet 15. sz. táblázat/. Szorosabb kapcsolattal találkoztunk: a műszaki mérnöki /gimnáziumi tanulóknál: matematika, fizika, elektrotechnika, orosz/, az óvónői /magyar, történelem, biológia/, a jogász /gimnázium leány: magyar, történelem, irodalom/ és a szülésznői /biológia/ pályát választók esetében. A pálya jellegétől elütő viszont pl. a műszaki mérnöknek /szakközépiskolások: biológia, magyar, mezőgazdasági/, a közgazdásznak /fotós- és film, zene, történelem, pszichológia-pedagógia, biológia/, a jogásznak /szakközépiskolások: földrajz, biológia, autómotor, német/, a könyvelőnek /eszperantó, magyar, zene/ és a lakatosnak /irodalom, olasz/ készülő tanulók szakkörválasztása.

Arra a kérdésünkre, hogy miért választották és igénylik ez utóbbi szakköröket, tanulóink a következőket válaszolták: "Ezek érdekelnek és szórakoztatnak", "Mert nagyon érdekesnek és hasznosnak tartom", "Ezeknél a logikusság, ésszerűség játszik elsődleges szerepet", "Mert alapot ad a továbbtanuláshoz", "Érdekel az irodalom, technika és a világnyelv", "Szeretnék jogosítványt szerezni", stb.

Fentiekből megállapítható, hogy a kedvenc és szívesen válasz-

tott tantárgyak, illetve a szakkörök sok vonatkozásban tekinthetők a választható életpályák indikátorának. Olyan jelenség ez, amelynek tendenciáira kellő kritikával érdemes figyelni. Iskoláink jelenlegi gyakorlatában e téren még sok kívánni és javítani való akad. Tanulóink gyakorlati jellegű gondolkodásmódját s magát a pályaválasztást az előkészítéstől függően nagy mértékben befolyásolhatják az üzemlátogatások. Azért tettük ezt a kérdést is vizsgálat tárgyává. Kérdéseink a látogatások gyakoriságára, légkörére és hasznosságára irányultak a IV. osztályosoknál. A tanulók válaszait a 8. sz. táblázat tünteti fel pont %-ban kifejezve.

Az üzemlátogatások száma jelentős különbségeket mutat. Amíg a szakközépiskolás leányok /10,53 %, 8,88 %, 17,43 %/ és fiúk /7,57 %, 3,62, 2,63 %/ 3-6 alkalommal, a gimnazista leányok /10,20 %, 5,92 %/ és fiúk /5,26 %, 2,62 %/ 2-3 alkalommal vettek részt üzemlátogatáson. Megdöbbentő ezzel szemben, hogy a gimnáziumi fiú és leány tanulók tekintélyes hányada /6,25 %, 6,25 %/ egyszer sem részesült ilyen élményben.

Az üzemlátogatások hatékonysága vizsgálatunk szempontjából nagymértékben függ a végrehajtástól; Rókusfalvy /1969/ szerint attól, hogy az üzem hogyan fogadja e látogatásokat. Mi erről a tanulók véleménye? A legtöbben úgy nyilatkoztak, hogy az üzemben "Igen szívesen" /gimnazisták: 5,26 %, 13,82

%; szakközépiskolások 13,16 %, 23,36 %/ fogadták őket. Nem kevés azonban azoknak a tanulóknak a száma sem /gimnazisták: 3,29 %, 4,93 %; szakközépiskolások: 9,21 %, 13,39 %/, akik úgy találták, hogy a fogadtatás a tanműhely bemutatása, az ipari tanulókkal, felnőtt dolgozókkal való beszélgetés, a pályakövetelmények ismertetése és a búcsúztatás közömbös aktus volt. Néhány gimnazista lány egyenesen azt vallotta, hogy "Nem szívesen" látták őket. Ez utóbbi jelenségek a pályaválasztás szempontjából is negatív értékek. De a kedvező benyomások is akkor válnak teljes értékűvé, ha az üzemlátogatást mindenkor követi a tapasztalatok módszeres feldolgozása.

Nézzük ezek után, hogy mit mutatnak e téren a vizsgálat adatai?

A tanulók közül viszonylag elég sokan /a gimnazista leányok: 14,80 %-a/ közlik, hogy nem volt elég idejük és lehetőségük arra, hogy az üzemben elbeszélgessenek az ott dolgozó ipari tanulókkal s a felnőtt dolgozókkal, szakemberekkel munkájukról, a pálya szépségeiről és nehézségeiről. A látogatások előkészítése, vezetése tehát hiányos volt s nem szolgálta pozitívan a fiatalok élmény- és tapasztalatszerzését.

Az egyes csoportoknál elég sok tanuló /gimnazisták esetében: 4,93, illetve 5,59 %, szakközépiskolásoknál: 6,58, illetve 14,80 %/, felszinesnek, hatástalannak tartotta a szerzett ta-

pasztaátok feldolgozását is. Több esetben /főleg gimnáziumi tanulóó: 1,97, illetve 5,26 %/ ezt meg sem kísérelték.

Az üzemplátogatások eszerint - legalább is Veszprém megyében - kevésbé töltötték be pályaorientációt segítő szerepüket. Csak részben segítették elő a tanulóó pályaismeretének elmélyítését, szemléletmódjuk alakítását, a pálya- és a vele kapcsolatos önismeret összehangolását, a pályaválasztási érettséget. Pedig az üzem-, vállalat- és intézmény látogatásoknak a középiskolás tanulóóknál ez igen fontos feladata.

Összegezés, következtetések

Veszprém megyei középiskolás tanulók /gimnáziumok és szakközépiskolák I. és IV. o./ pályairányulásának és pályaválasztásának problémáit vizsgáltuk kérdőíves módszer segítségével. Célunk az volt, hogy a pályaválasztás előzményeinek, körülményeinek, összetevőinek, ösztönös és tudatos voltának figyelembe vételével a témával kapcsolatban kiegészítéseket, korrekciókat, újabb megállapításokat eszközöljünk, s megfogalmazzuk a legfőbb tennivalókat. Vizsgálataink eredményei alapján a következőket állapíthatjuk meg:

1., A pályairányulást, pályaválasztást bonyolult összetevők befolyásolják, adott esetben meg is határozzák /genetikai, környezeti, társadalmi, nevelési, stb./. A környezet befolyásoló tényezői közül minden más fölött áll a szülők hatása. Az ő tanácsaik a középiskolások I. és IV. osztályainál, azok mindkét neménél egyaránt érvényesülnek. Figyelembe véve a szülő-gyermek kölcsönös kötődésének érzelmi színezetét, e hatást szubjektív jellegűnek kell tekintenünk. A családon belüli valószínűbb tényezőnek, az ott művelt szakmának már lényegesen alárendeltebb szerepe van, hiszen a vizsgálatban szereplő 9 tényező közül a tanulók válaszai alapján ez a negyedik helyre került. Ennek az a magyarázata, hogy a családi légkörben a szakmák többségének nem annyira szépségei, mint inkább nehézségei, hátrányos tulajdonságai kerülnek felszínre.

A rangsorban elfoglalt hetedik hely arra utal, hogy a barátok-

kal és iskolatársakkal létrejött interperszonális kapcsolatok a vártnál kisebb mértékben hatottak a pályaválasztásra. E kapcsolatoknak az esetek többségében aligha vannak mélyebb gyökerei: olyanok között áll fenn, akik a jövő keresésének egyazon vagy hasonló problémáival küzködnek.

Objektív hatótényezőnek tűnnek a különböző olvasmányok, a tömegkommunikációs eszközök; a rádió, a TV, s emellett az üzemlátogatások. Előbbiek harmadik helye arra hívja fel a figyelmet, hogy az olvasmányok, filmek, TV útján közvetített események, történések gyakran, különböző formákban mutatják be az egyes szakmákat, így azok nemcsak gondolkodásra készítetnek, hanem az érzelmi világot is megmozgatják. Így minél hosszabb ideig hatnak, annál mélyebben rögzülnek s szülnek egy-egy pályára irányuló elhatározást. Az üzemlátogatások száma kevés, módszere kiforratlan. Mai formája ezért nem vonzó a pályaválasztásnál. Érthető, hogy a válaszok alapján a rangsor utolsó előtti helyére került.

Meglepő, hogy a tanárok pályairányító tevékenységének /hatodik hely/ s a szervezett pályaválasztási tanácsadásnak /utolsó hely/ a statisztika szerint mennyire kismérvű hatása van. Pedig a megye középiskoláiban folyó pályairányító tevékenység főképp 1971 óta tervszerűbb, folyamatosabb lett. Eltérő szinten és hatékonysággal ugyan, de az szervezesebben illeszkedik be a nevelési-oktatási folyamatba. Része az iskolai terveknek, s kapcsolatban van a személyiségformálással, szerves részét alkotják a tanulókról készített feljegyzések, a tehetséggondozás, a fizikai dolgozók gyermekeivel való fog-

lalkozás. A téma egyre inkább helyet kap az iskolavezetők és felügyelők ellenőrző, elemző, értékelő tevékenységében is. Ugy tűnik, hogy ezen tevékenységek formálisak, tartalmukban, módszereikben jelentős fejlesztésre, tökéletesítésre szorulnak. Ami a szervezett pályaválasztási tanácsadás jelentőségét illeti, mint objektívnak tekinthető tényező, úgy látszik sem a szülők, sem a tanulók, de a nevelők tudatába se hatolt be eléggé. Számolni kell azzal, hogy a tanácsolt pálya nem fedti a tanulók, a szülők, esetleg a tanár pályaelképzelését s így elmarad a javasolt pálya felé történő orientáció felkeltése, megerősítése.

Minden középiskolában működik pályaválasztási felelős, akik sokat tehetnek a pályaismertetésben s az említett kérdések megoldásában.

A felmerülő problémák jelentős része az iskola oktató-nevelő munkájára, a nevelőkre, irányítókra, részben a szülők tevékenységére, a családi körülményekre vezethető vissza.

A szaktanárok tevékenységében a meghatározott ismeretanyag feldolgozása, rendszerezése, elmélyítése, gyakorlása mellett a tanulók érdeklődésének, adottságainak egyénenkénti figyelemmel kísérése még eléggé spontán jellegű. Az osztályfőnökök ilyen irányú informálása hiányos. A tananyagban rejlő s a pályaválasztást kedvezően befolyásoló lehetőségeket sem használják ki eléggé.

Az iskolavezetők pályaválasztást irányító, ellenőrző, segítő

munkája minimális. Többségük adós a helyi adottságokat /munkaerőigényeknek, szülői elvárásoknak, tanulói érdeklődési köröknek, stb./ figyelembe vevő pályaválasztási koncepció kidolgozásával.

A tanulók, a szaktanárok, szülők pályaismerete hiányos, sok esetben formális, így az nem jelent megfelelő irányító erőt a pályairányulás, a pályaválasztás számára.

Az iskolák többsége komoly lépéseket tett a szülőkkel való együttműködés felé. Termékeny szülői értekezletekről tudunk, de kevés olyanról, amely a pályaválasztással behatóan foglalkozna. Javult a különböző típusú iskolák közötti /különösen egy városon belül/ együttműködés, valamint a munkahelyekkel /üzemekkel, vállalatokkal, intézetekkel/ való kapcsolat is, jóllehet az üzemlátogatások a kellő előkészítés hiányában nem nyújtanak elég jó alkalmat, hogy a tanulók pályairányulását hatékonyan befolyásolják.

Nehezíti a helyzetet az alapos képesség és pályaalkalmassági vizsgálatok hiánya. Elenyésző azon középiskolai tanulók száma /1974-től kezdődően évente: 40-50 fő/, akiket a Megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet részéről szakszerű pályaválasztási tanácsadásban részesítettek. Amellett nyilvánvalóan objektív ok miatt az itt dolgozó szakemberek adósak maradtak a pályaválasztási elhatározás helyességének kontrolljával.

A tanulók pályaválasztását befolyásoló vizsgálataink eredmé-

nyeiből, de a tapasztalatokból is kitűnik, hogy a pályaválasztási előkészítés, valamint a személyiség egészének fejlesztése szemszögéből a tanulók egy része hátrányos helyzetben van. Ilyenek azok, akik nem rendezett, nem harmonikus, esetenként antiszociális környezetben élnek. Másodsorban azok, akiknek családi műveltségszintje alacsonyabb, iskolájuk oktató-nevelő munkája gyengébb. Nyomon követhettük ennek negatív hatását nemcsak a lemorzsolódásban, a tanulmányi eredmény visszaesésében, hanem a választott pályával való azonosulás hiányában is. Ez utóbbinak orvoslásában vajmi keveset tettünk.

Figyelmet érdemel, hogy a rangsor második helyén - főleg a IV. osztályosoknál - olyan tényező szerepel, amely a többi tényező figyelmen kívül hagyásával a tanulók saját pályaelképzelését fejezi ki /úgy gondolják, hogy a választott pálya a legmegfelelőbb/. Ez utóbbi egyrészt az érintett középiskolák IV. osztályos tanulóinak fejlettebb, önállóbb gondolkodási képességét, a pálya szempontjából szükséges képességek fokozatos kialakulását, s a különféle munkák, szakmák viszonylag reális megítélését, másrészt az életpályával szembeni helyes beállítódást bizonyítja.

Itt juthatnak legjobban érvényre azok a személyiség jegyek, amelyek diszpozíciói részben örökölték, részben szerencsésen formálódtak az oktató-nevelő munka következményeként, vagy amelyek, valamilyen szempontból kedvezőnek vélt hatásra alakultak ki. Ez utóbbi állhat fenn a tanári pálya esetében,

amelyet a tanulók többsége első helyen említ.

2., A szülők foglalkozása s a lakóhely sok tekintetben meghatározó tényezője a pályairányulásnak, pályaválasztásnak. Már bizonyos fokú orientációt jelent az a tény is, hogy az általános iskola után gimnáziumban vagy szakközépiskolában folytatják a tanulók tanulmányaikat, hisz előbbi nyitottabb s főleg felsőfokú tanulmányokra készít elő; utóbbi elsősorban valamilyen szakmára. Statisztikánk azt az ismert tényt erősíti meg, hogy a szellemi /és a városban lakó/ dolgozók gyerekei többségükben a gimnáziumok felé orientálódnak, a fizikai /s falvakban, községekben lakó/ dolgozóké a szakközépiskolák felé. Ez az irányulás alig van tekintettel a tanulók olyan adottságaira, képességeire, amelyek a pályaválasztásban döntő szerepet tölthetnének be. Részben ennek tulajdonítható, hogy az általános iskolából középiskolába kerülők, az érettségi után egyetemre, főiskolára pályázók tanulmányaikban visszaesnek, illetőleg nem felelnek meg. A fizikai dolgozók gyermekeinél ez szembetűnőbb. Természetesen nem hagyható figyelmen kívül, hogy a szellemi dolgozók, a városban lakók körülményei kedvezőbbek az előkészítésre; igaz viszont az is hogy az előkészítés több információ raktározását, ügyesebb felhasználását biztosíthatja, a képességek kibontakozását befolyásolni alig tudja. Kár, hogy a felvételi vizsgák e jelenséget nem eléggé mérlegelik.

3., A kiemelt 15 leggyakoribb szakma mellett a tanulók más, speciális pályát is választhattak. Érdemes megemlíteni, hogy

őket ebben elsősorban a véletlen befolyásolta, másodsorban az olvasmányok tömegkommunikációs és csak harmadsorban a szülők, majd sorrendben az üzemlátogatás, tanácsadás s a tanárok személye. Jellemző, hogy a véletlen hatás elsősorban azoknál aktualizálódik, akik városban laknak, illetve szülei szellemi foglalkozásúak; akik tehát olyan körülmények között élnek, amelyben gazdagabb, sokszínűbb a pályát érintő ingerhatás.

4., Felméréseink hűen tükrözik, hogy középiskolásainknál a szellemi pályák ^{felé} erőteljes, sokszor csaknem káros orientáció tapasztalható. A tanári, mérnöki, orvosi pályák valamennyi középiskola statisztikájában vezető helyen s jóval magasabb %-ban szerepelnek, mint amilyen tényleges igény a társadalom részéről jelentkezik. Még az erősen szakos jellegű középiskolák tanulói is e pályákat eszményesítik s dőltetnek, mint pályaideált. Így van ez a géplakatos és az autószerelő szak-középiskolákban is, ahol az eszteregályos, vagy pl. a lakatos pálya csak jóval a szellemiek után következik. Ugy látszik, hogy ez a tény túlnövi a szokványos iskolai, családi problémákat; súlyos megoldásra váró társadalmi feladattal állunk szemben. Ezt csak megerősítik a számszerű adatok, melyek szerint a fizikai, szellemi s egyéb foglalkozású szülők s gyermekeik többsége teljesen vagy legalább is részben meg van elégedve a választott pályával. Ettől az osztályfőnökök véleménye sem sokban tér el.

5., Jelentős tényező s a kapitalista államokban a pályaválasztás súlyos rizikó faktora az elhelyezkedés lehetősége. Nálunk ez kis mértékben, de más tartalommal jelentkezik. A gazdasági viszonyok javulása ugyanis konjungturális lehetőségeket teremt az elhelyezkedést illetőleg, ami egyeseket olyan pálya felé orientálhat, amely nincs szoros kapcsolatban az adottságokkal, képességekkel. Ilyen veszély felmérésünk szerint a szakközép-, illetve a községi általános iskoláknál s főleg a férjhezmenést latolgató leánytanulóknál áll fenn, ahol a mielőbbi önálló kereset biztosítása jelentős befolyásoló tényező. Amikor megállapítjuk, hogy elenyésző azok száma, akik nem látják biztosítottnak elhelyezkedésüket, ezekre is gondolnunk kell. E tény egyébként a szervezett pályaválasztási tanácsadás, a kielégítő informálás szükségességét s jelentőségét erősíti.

6., A pályairányulás, pályaválasztás alapvető pszichológiai, illetve pszichofiziológiai tényezője az indíték vagy motívum /helyesebben motiváció-rendszer, összkép/, amely adekvát megfelelési lehetőség hiánya esetén pályaillesztéshez, szubjektív döntésekhez vezethet. Ezért fontosnak véltük, hogy a pályaválasztással kapcsolatba hozható 56 motívum közül a tanulók fontossági egymásutánban kiválasszák a pályaválasztásukhoz legfontosabbnak talált 10-et. A feleletek elemzéséből megállapítottuk:

a., A kialakult motivációs összkép elemei változatosak, s a nemek viszonyában jelentősen eltérnek. A fiúk vezérmo-

tivuma utilitarista /jó kereseti lehetőség/, a leányoké altruista /másokon lehet segíteni/. A fiúk motivumaiból kicsengenek a kreativitási, a leányokéból a másokkal való együttérzési motivumok. A kevésbé igényelt indítékok minősége is jelentősen eltér a két nemnél.

- b., Meglepő a technizálás részbeni kísérő jelenségének a monotonianak korai felismerése. A változatos munka indítékként mindkét nemnél kiemelten szerepel. Az I. osztályosoknál az első helyen levő jó kereseti lehetőség motivumát a IV. osztályban a változatos munka motivuma váltja fel. A több vonatkozásban tapasztalt ilyen változások arra figyelmeztetnek, hogy a pályaválasztás kérdésében a fejlődéslélektani jelenségeket nem lehet figyelmen kívül hagyni.
- c., Olyan motiváció-konstelláció, amelynek a foglalkozás profilját meghatározó vezető-motivumcsoport elemei minőségileg nem felelnének meg az adott pálya követelményeinek, egyetlen szakmánál sem alakult ki.
- d., A választásban és pályaelgondolásban fontos szerepet játszó motivumok között /első tiz/ alig vagy egyáltalán nem szerepelnek az érzelmeket is magukba foglaló, kulturális színvonalra, etikára, valamint a vezetésre és a speciális érdeklődésre utaló válaszok. Pedig egy-egy pálya karakterének teljességéhez nagyon is hozzátartozó olyan jegyek ezek, amelyekre a nevelőmunkának korán fel kell figyelni.

e., A társas együttélésből fakadó közösségi problémákat érintő motivumok, szükségletek elég sok tanuló személyiségébe épültek be. A hierarchikus egymásutánban talált helyükből arra következtethetünk, hogy megerősítésük az elkövetkező nevelőmunkában fontos feladat.

7., A megnevezett konkrét 15 szakma kivánalmaira /a tanulók tulajdonságai, adottságai, ezek viszonya az egyes szakmákhoz, szaktárgyak iránti vonzalom, pályaválasztási motivációk/ adott válaszok alapján eléggé megállapítható volt az objektív pályaadottság s az egyén pályaválasztási indítékai közötti összefüggés, a pályaprofil követelmények s motiváció-konstelláció megfelelése.

Az egyes pályákhoz szükségesnek vélt tulajdonságok s azok önmagukban való keresése a tanulók által eléggé igénybe veszi a vizsgálatok differenciáló képességét és önismeretét. Ennek tulajdonítható, hogy a kapott válaszok csak megközelíthető értékű következtetéseket tettek lehetővé, s a kialakított képek eléggé eltértek az általunk körvonalazott az egyes szakmákra jellemző személyiség-modellektől.

Ennek ellenére több olyan megnevezett szakma volt, amelynél egészen kedvező összkép alakult ki az érintett kérdésben.

Pl. a pedagógus pályánál a fiúk és leányok meglepő következetességgel sorolták fel egymásutánban a szükséges tulajdonságok közül a felelősségérzetet, az irányító és szervező képességet és az értelmességet. Ezekkel a tulajdonságokkal vé-

leményük szerint maguk is rendelkeznek.

A fenti vonatkozásban adott válaszok objektivitása némileg egyenes arányban van a pályaismerettel. A pedagógusok és a tanulók együtt töltött évei tekintetében jelentős tényező, hogy az idézett és a többi megjelölt tulajdonság, követelmény alapján a kialakított összkép adekvát a pályakövetelménnyel. A felsorolt szakmák egy részére ez csak nagy általánosságokban érvényes. Lényeges javulást csak a tanulók személyiségének intenzívebb fejlesztésétől, tudatosabb alakításától várhatunk.

8., Gondosan vizsgáltuk a tanulók életcélját, mint olyan átfogó motivumot, amely meghatározó szerepet tölt be a tanulók tevékenységének, egy-egy életpálya felé való törekvésének, pályaválasztásának kérdésében. A válaszokból meggyénk középiskolás ifjúságának vonzó képe rajzolódik ki. A legmagasabb pont %-kal szereplő boldog családi élet utáni vágy mellett a leányoknál a mások szeretetének megnyerése, a másokon való segítség gondolata a főbb motiváló tényező. Csak ezt követően említi mindkét nem a jó anyagi körülményeket. A válaszok egyébként - különösen a leánytanulóknál - az ifjúkorra jellemző érzelmi túltengést, a realitások alárendeltesebb szerepét érzékeltetik. Ezért az intellektualitást mélyebben érintő kérdések válaszai /okosság, képzettség, alkotási vágy, a világ megértése/ alacsony pont %-kal szerepelnek.

Eddigi eredményünk több részében is újszerű. Végkövetkeztetésünk azonban megegyezik Daróczy-Szvétékével /1977/, hogy tudniillik Veszprém megye középiskolás tanulói pályaválasztásának motivumai "általában megfelelnek társadalmunk fejlettségi fokának, fejlődési, fejlesztési törekvéseinek".

Vizsgálati eredményeink egyértelműen bizonyítják azt is, hogy a IV. osztályosok pályaválasztása reálisabb, magasabb pályazonosulási szintet mutat, mint az I. osztályosoké. Ennek elsősorban fejlődéslélektani okai vannak. A 14-15 éves tanulók döntési kényszer előtt állnak. A helyes és boldog életút megválasztásához oly szükséges döntési képességük /biológiailag, pszichológiailag, logikailag/ viszont még alacsony. Emellett pályaismeretük is gyenge. Ennek következménye, hogy a megkérdezett tanulók legtöbbször helyett a szülők döntenek és választanak iskolát, illetve szakmát. - Lényegesen kedvezőbb helyzetben vannak a 17-18 éves korú IV. osztályosok, akiknél már felszínre kerülnek a szilárdabb individuális determinánsok /világnézeti, erkölcsi, közösségi magatartás, intelligencia, jellem, temperamentum, érdeklődés, speciális adottságok és képességek/, a kialakultabb személyiségjegyek /helyes realitás-érzék, önállóság, kitartás, kezdeményező-készség, kudarc-tűrés, stb./, amelyek a választás, a döntés szempontjából meghatározó jelentőségűek.

A felmérés eredménye csak részben kielégítő. Ezért további elmélyültebb, tudatosabb, kifinomultabb pszichológiai, pedagógiai munkára van szükség. Különösen áll ez az adolesz-

cencia korára /14-18 év/, amelyben a biológiai tulajdonságok mellett a pszichikus jellemzők is jelentős változáson mennek keresztül. Amint azt a felmérés tapasztalatai is igazolják, az egyes pályákhoz való vonzódás, állásfoglalások és döntések is változnak és pedig nem utolsó sorban attól függően, hogy a személyiséget, annak szemléletét mennyire sikerült formálni, gazdagabbá, pályaerzékenyebbé, realisabbá tenni. Ez elsősorban a nevelés alkalmazott módszereitől függ, s attól, hogy meg tudjuk-e teremteni minden olyan tényező /iskola, szülők, társadalom/ összhangját, amely az ifjúságra pozitív hatással van, illetve lehet.

Pályaorientáló szerepet a szakkörök is betölthetnek. A tanulók számához, a tanulócsoporthoz viszonyítva megyénkben erre van némi lehetőség, mivel 1978-ban a megye 258 szakkörében a középiskolai tanulók 66,72 %-a szakköri tag. Ebből 42,25 % a természettudományi, 22,86 % a társadalomtudományi, 13,57 % a művészeti és 21,32 % az egyéb. Mivel a szakkörök ma még nem elég differenciáltak s inkább elméleti tantárgyakhoz kapcsolódnak /magyar, történelem, matematika, biológia, stb./, csak részben szolgálják a tanulók érdeklődésének kielégítését, a tehetséges tanulók gondozását, fejlesztését, a pályaválasztás elősegítését.

A fenti megállapításainkból adódnak feladataink. Ezek közül az alábbiakat tartom időszerűnek és fontosnak a pályaorientálás és pályaválasztás szempontjából:

1., Tudatosítani kell, hogy a pályáraneveléssel kapcsolatos

igazgatói, osztályfőnöki és szaktanári tevékenység nem különálló feladatrendszer, hanem az egész iskolai oktató-nevelő- és irányító munka egyik legfontosabb része.

2., A képzésben, továbbképzésben /önképzésben/ fokozni kell a pályaválasztást előkészítő nevelőmunka szakszerűségét. Ehhez viszont az szükséges, hogy az iskolavezetők és a pedagógusok alaposabban, mélyebben ismerjék meg:

a., A foglalkozások sokaságából azokat a népgazdaságilag kiemelt, jelentős szakmákat, pályacsoportokat, amelyek megfelelően reprezentálják a társadalmi és egyéni igényeket;

b., a terület /város, megye, szomszédos megyék/ éves, közép- és hosszabb távú munkaerőszükségletét, hogy a tanulók egyéni terveivel szembesíthessék s ezáltal a szakmai képzés perspektíváit is világosan megmutathassák;

c., a családi környezet szándékait, elvárásait, hogy leküzdhessék az előítéleteket, a túl- és lebecsülés veszélyét;

d., a tanulók egyéni adottságait, képességeit, hajlama-
it, érdeklődését és érzelmeit, hogy a pályairányulás és
pályaalkalmasság ellentmondásait feloldhassák.

e., Emellett részletesebben, konkrétan ki kell dolgozni /akár kiváló megyei szakemberek bevonásával, közreműködésével, célszerű munkamegosztással/ a legfontosabb, leggyakoribb foglalkozások pályakövetelményeit, hogy a

nevelők alaposabban, pontosabban tájékoztathassák a szülőket és egzaktabban mérhessék tanulóik alkalmasságát.

3., A pályaalakmasság megállapítása, a helyes pályaválasztás segítése a nevelőmunka fokozott differenciálását teszi szükségessé. Ahhoz, hogy ez lehetővé váljék, "mindenekelőtt konkrétan és részletesen fel kell tárni az általános helyzetet, amihez viszonyítva a differenciált nevelést végezhetjük" /Nagy J., 1977/. Ez:

a., a tanórán s egyéb iskolai tevékenységekben az eddiginél lényegesen sokoldalúbb, tervszerűbb, alaposabb, egyénekre szabottabb szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói megfigyelést és elemzést kíván.

b., Emellett olyan tesztek kidolgozását és tömeges alkalmazását, amelyek adottságaink figyelembe vételével a tanulók anyagmegértési, gondolkodó- és cselekvő képességét, valamint ismereteik alkotó módon való alkalmazásának készségét veszik igénybe.

c., A differenciált nevelésnek hatékonyan kell közreműködnie a tanulók helyes önismeretének kialakításában. Ezzel "a tanulói önnevelés és önreguláció problémaköre beépülhetne az intézményes nevelés folyamataiba" /Mohás L., 1978/. Tanulóink az eddigieknél objektivebb viszonyt építenének ki a pályakövetelmények és saját adottságaik között.

4., Az eddig vázolt módok, módszerek realisabbá, eredménye-

sebbé tehetik a tanulók pályaválasztását s hatékonyabbá a pedagógusok segítségét. Emellett:

a., a gimnáziumokban a fakultatív oktatás 1979-ben történő bevezetésének "első szakaszában folytatni kell az egyéni képességeket feltáró, megszilárdító, a véglegesebb elhatározást elősegítő tevékenységet" /Ágoston, 1977/. Később a fakultatív képzés keretében olyan programokat választhatnak a tanulók, amelyeknek fő funkciója az, hogy őket "az eddiginél elmélyültebben készítsék fel felsőfokú tanulmányokra vagy a gimnázium elvégzése utáni közvetlen elhelyezkedésre egy olyan életpályán, amelyen a gimnáziumi általános műveltségre szükség van" /Ágoston, 1977/.

b., Valamennyi középiskolai tanuló pályaismeretét nagy mértékben segíthetik elő a tananyagba beépített tanórai pályaismertetések. Ennek keretében bizonyos témákkal kapcsolatosan bemutathatók egyes szakmák követelményei, feltárhatóak az azokhoz szükséges képességek, adottságok. A tanórán kívüli lehetőségek révén /a munkahelyek, a család, a művelődési házak, a könyvtárak, az építőtáborok, a társadalmi munkák, stb./ tanulóink tájékoztatást kaphatnak a pályák tartalmáról, társadalmi igényeiről, követelményeiről. Felmérhetik alkalmasságukat azáltal, hogy tevékenyen ki is próbálhatnak néhány foglalkozást.

c., A tanórán kívüli egyéb lehetőségek /filmek, kiállítások, pályázatok, vetélkedők, anyaggyűjtés, stb./ mellett fontos jelentőséget és szerepet tulajdonítunk a jö-

vőben a szakköri foglalkozásoknak, melyeken személyre szóló feladat és segítségadással tág lehetőség nyílik a pályaismeret megszerzésére, az ezirányú érdeklődés felkeltésére, adottságok, képességek kibontakoztatására. E cél érdekében az elméleti tárgyakhoz kapcsolódó szakkörök mellett növelni kell a művészeti, a technikai és az üzemi szakkörök számát, melyek a speciális képességek kibontakozását segíthetik elő.

Felhasznált irodalom

- Ágoston György: A kommunista erkölcs tartalma és az erkölcsi nevelés feladatai. Bp. Tankönyvkiadó, 1961.
- Ágoston György: A pedagógia alapfogalmai és a nevelési célrendszer. Bp. Akadémiai Kiadó, 1976.
- Ágoston György: Az egység és differenciáció elve a közoktatásban. Szeged, 1977. /Szegedi Nyári Egyetem Pedagógia. 14./
- Ágoston György-Bánfalvi József : Kisérlet a gimnáziumi képzés szerkezetének átalakítására három Csongrád megyei gimnáziumban. Pedagógiai Szemle, 1977.2.
- Barek István: A szaktanárok feladatai az iskolai pályaválasztási munkában. Pályaválasztási Tanácsadás, 1971. 3.
- Bánfalvi József: Az iskolai pályapedagógiai munka továbbfejlesztésének lehetősége a fakultatív tantárgyblokkos oktatási struktúrában. Magyar Pedagógia, 1977. 1.
- Bábosik István: A szocialista személyiségelmélet neveléseméleti konzekvenciái. Magyar Pedagógia, 1978. 1.
- Bábosik István-M. Nádasdi Mária : A tapasztalatszerzés és tudatosítás szerepe kollektív beállítódás formálásában. A szocialista személyiség nevelése és a

- közösség. Magyar Pedagógiai Társaság.
Bp. 1970.
- Csiszár Imre: A felzárkóztatás, az orientálás és a differenciálás a holnap gimnáziumában. Szeged, 1977. /Szegedi Nyári Egyetem. Pedagógia. 14./
- Csirszka János: Pályalélektan. Bp. Gondolat Kiadó, 1966.
- Csirszka János: Legnépszerűbb pályák és leggyakoribb pályaválasztási indítékok. Bp. Akadémiai Kiadó, 1965. Pszichológiai Tanulmányok, VIII.
- Csirszka János: Az orvosi pálya a pályaválasztás indítékainak tükrében. Bp. Akadémiai Kiadó, 1959. Pszichológiai Tanulmányok, 2.
- Csirszka János: Érettségiző leányok érdeklődése és a pályaválasztás. Bp. Akadémiai Kiadó. 1964. Pszichológiai Tanulmányok, 6.
- Duró Lajos: Az életkori sajátosságok figyelembevételének néhány neveléslélektani problémája. Bp. Akadémiai Kiadó, 1967. Pszichológiai Tanulmányok, 10.
- Duró Lajos: Pályaválasztási ismeretek a tudományegyetemi tanárképzésben. Pályaválasztási Tanácsadás. 1973. 1.
- Daróczy Sándor: A diákkori szocializáció és értékorientáció közösség és személyiségfejlesztő szerepének kutatása. Balatonfüred-Zánka, 1976.

II. Nemzetközi Neveléstudományi Munkaértekezlet. 4.

- Daróczy-Szvéték: A tanulók pályaválasztásának fontosabb motivumairól. Valóság, 1977. 4.
- Galicza János: Az iskolai nevelés szerepe a pályaválasztásban /A szentlőrinci kísérlet lehetőségei/. Pályaválasztási Tanácsadás, 1976.2.
- Gál József: A pályaválasztási felelősök gyakorlati munkájának eszközei és módszerei. - Pályaválasztás, 1977. 1.
- Havas Ottóné: Szakképzési kutatások I. Munkaügyi Minisztérium, 1970.
- Herskovits Mária: Az igényszintvizsgálat felhasználása a pályaválasztási tanácsadásban. Bp. Akadémiai Kiadó, 1976.
- Juhász Ferenc: A motiváció szerepe a nevelésben. Tankönyvkiadó, 1967.
- Katona Katalin: Távlatok és egyéni életcélok. Magyar Pedagógia, 1964. 2.
- Kelemen László: A pedagógiai pszichológia alapkérdései. Tankönyvkiadó, 1967.
- Kiss Tihamér: Az énkép kialakulása és fejlődése. Tankönyvkiadó, 1978.
- Kovács Sándor: Pályaválasztási kutatás középiskolai tanulók körében. Pályaválasztási Tanácsadás, 1969. 2.
- Mohás Livia: Gimnazisták énképe önjellemzéseikben. Bp. Akadémiai Kiadó, 1978.

- Munkára és pályára nevelés. /Szerk.: Ritoók P.-né/ Tankönyvkiadó, 1974.
- Nagy József: Az iskola kezdő szakasza és a differenciált nevelés. Szeged, 1977. /Szegedi Nyári Egyetem. Pedagógia. 14./
- Pataki Ferenc: Társadalomlélektan és társadalmi valóság. Kossuth Könyvkiadó, 1977.
- Pályatükrök: Bp. 1972.
180 szakma. Munkaügyi Minisztérium. 1971.
- Pályák vonzásában. Ifjúsági Lapkiadó. 1970.
- Pályaválasztás-pályakezdés. Ifjú diplomások /Szerk.: Perlai Béla/ 1970.
- Pályaválasztási szaktanácsadás. /Kézikönyv./ Munkaügyi Minisztérium, 1967.
- Pályaválasztási felelősök kézikönyve /Szerk.: Havas O-né/ Munkaügyi Minisztérium, 1970.
- Pályaválasztási Tanácsadás Kiskönyvtára. Bp. OPTI, 1974, 1975.
5., 7.
- Pedagógiai Lexikon. Bp. Akadémiai Kiadó. 1976., 1977., 1978.
- Ritoók Pálné: A pályával való azonosulás pszichológiai feltételei. Pályaválasztás, 1978. 3.
- Ritoók Pálné: Pályaorientáció. Köznevelés, 1978. 35.
- Rókusfalvy Pál: Pályaválasztás, pályaválasztási érettség. Tankönyvkiadó, 1969.
- Sántha Pál: Az iskolai pályaválasztási tanácsadás néhány időszerű problémája. Pályaválasztási Tanácsadás, 1969. 2.

- Völgyesy Pál: Néhány személyiség tulajdonság értékelése a pályaválasztás szempontjából. Pályaválasztási Tanácsadás, 1970. 1.
- Völgyesy Pál: A pályaválasztási döntés előkészítése. Tankönyvkiadó, 1976.
- Zakar András: A serdülő tanulók pályaismeretét és önismeretét alakító tényezők. Magyar Pedagógia, 1977. 2.
- Zrinszky László: Az életcél és az eszmények szerepe a személyiség fejlődésében. Pedagógiai és pszichológiai közlemények, 1972.

1.számú

Középiskoláck névlistája és névvezetéseinek
M E L L É K L E T

vizsgálata Vasvári megyében

K é r d ő i v

Középiskolások pályairányulásának és pályaválasztásának

vizsgálata Veszprém megyében

.....
iskola bélyegzője

K É R D Ő I V

a gimnáziumokban és a szakközépiskolákban 1972-ben
végző I. és IV. osztályos tanulókról

1	A megkérdezett tanuló neme _x	fiú /1/ - leány /2/	Szüle- tési éve	
2	Hol fejezte be általános iskolai tanulmányait	.....város .....község	.....me- .....gye	
3	Jelenlegi állandó lakhelye	.....város .....község	.....me- .....gye	
4	Apa/gondviselő/ <u>eredeti</u> foglalkozása? fizikai dolgozó /1/ - szellemi dolgozó /2/ - egyéb /3/ Apa /gondviselő/ <u>jelenlegi</u> foglalkozása? fizikai dolgozó /1/ - szellemi dolgozó /2/ - egyéb /3/ Anyá /gondviselő/ <u>eredeti</u> foglalkozása? fizikai dolgozó /1/ - szellemi dolgozó /2/ - háztartás- beli /3/ - egyéb /4/ Anyá /gondviselő/ <u>jelenlegi</u> foglalkozása? fizikai dolgozó /1/ - szellemi dolgozó /2/ - háztartás- beli /3/ - egyéb /4/			
5	Tanulmányi eredmény /egy tizedessel/	az 1970/71. tanév végén		
		az 1971/72. tanév félévekor		
6	Milyen iskolatípusban végzi tanulmányait? gimnázium /1,2/ - szakközépiskola /3,4,5,6/ Középiskolai tanulmányai befejeztével szándékozik-e továbbtanulni			
		felsőfoku intézményben /1/ szakmunkásképző intézményben/2/ vagy munkát vállal /3/		
7	A választott pálya, foglalkozás megnevezése:			

x Megjegyzés:

A megfelelő választ húzza alá, illetve jelölje meg!

Amikor pályáját, foglalkozását választotta, mi befolyásolta leginkább? Az alábbiak közül húzzon alá legfeljebb három választ, majd jelölje meg az aláhúzott válaszokat a megfelelő négyzetekben a fontosság sorrendje szerint 1, 2, 3 számokkal. /Ha egyetlen tényező hatott döntően pályaválasztására, természetesen elég azt az egyet megjelölni./

8

Szülei tanácsolták ☐ /1/

Tanárai tanácsolták ☐ /2/

Barátai, osztálytársai tanácsolták ☐ /3/

A családban, vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta ☐ /4/

Szervezett /iskolai, vagy egyéb nyilvános/ pályaválasztási tanácsadáson javasolták ☐ /5/

Olvasott, rádióból, televízióból szerzett ismeretet a szakmáról ☐ /6/

Üzemlátogatáson ismerte meg ☐ /7/

Az előbbiektől egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy az lesz a legmegfelelőbb ☐ /8/

Véletlen, egyéb körülmény, mégpedig: ☐ /9/

.....

Ha más pálya, foglalkozás is szerepelt elgondolásaiban, miért mondott le arról? Az alábbiak közül húzzon alá legfeljebb három választ, majd jelölje meg az aláhúzott válaszokat a megfelelő négyzetekben a fontosság sorrendje szerint 1, 2, 3 számokkal.

9

Rossz tanulmányi eredménye miatt nem is jelentkezett ☐ /1/

Hiányoztak a szükséges adottságai ☐ /2/

E szakma, foglalkozás könnyebben sajátítható el ☐ /3/

Ezen a pályán jobbnak tartotta a kereseti lehetőségeket ☐ /4/

	<p>E pályán nagyobb fejlődési perspektívát látott /esetleg tovább is tanulhat/</p> <p>E pályán nagyobb jövőt lát és jobb az elhelyezkedési lehetőség</p> <p>Lakóhelye közelében csak ez a továbbtanulási lehetőség nyílt</p> <p>E pályán hamarabb önálló keresethez juthat, melyet családja is igényel</p> <p>Egyéb ok, mégpedig .....</p> <p>.....</p>	<p>☐ /5/</p> <p>☐ /6/</p> <p>☐ /7/</p> <p>☐ /8/</p> <p>☐ /9/</p>																																																
<p>10</p>	<p>Az itt következő 15 pálya, foglalkozás felsorolásánál először a ki-pontozott sorba írja be a 7. kérdésnél megjelölt választott foglalkozását. /Amennyiben ez megegyezik a felsoroltak egyikével, a kipontozott sort és a megfelelő négyzetét húzza át, de egyidejűleg kere- tezze be az Önével azonos foglalkozás elnevezését/. Ezután gondolja végig a felsorolt pályákat, foglalkozásokat aszerint, hogy milyen azoknak a társadalmi elismertsége. Az Ön által így kialakított sorrendet az egyes elnevezéseknek megfelelő négyzetekbe 1-16-ig sorszámozással írja be. /Ha saját pályája az eredeti kérdések között szerepelt, a sorszámozás természetesen csak 15-ig fog tartani./</p>	<table border="1"> <tr><td>Pincér</td><td>☐</td><td>/01/</td></tr> <tr><td>Mérnök</td><td>☐</td><td>/02/</td></tr> <tr><td>Ápolónő</td><td>☐</td><td>/03/</td></tr> <tr><td>.....</td><td>☐</td><td>/04/</td></tr> <tr><td>Mezőgazd. szakmunkás</td><td>☐</td><td>/05/</td></tr> <tr><td>Orvos</td><td>☐</td><td>/06/</td></tr> <tr><td>Lakatos</td><td>☐</td><td>/07/</td></tr> <tr><td>Író</td><td>☐</td><td>/08/</td></tr> <tr><td>Esztergályos</td><td>☐</td><td>/09/</td></tr> <tr><td>Tanár</td><td>☐</td><td>/10/</td></tr> <tr><td>Vill.szer.</td><td>☐</td><td>/11/</td></tr> <tr><td>Keresk.ea.</td><td>☐</td><td>/12/</td></tr> <tr><td>Asztalos</td><td>☐</td><td>/13/</td></tr> <tr><td>Gyári varró-munkás</td><td>☐</td><td>/14/</td></tr> <tr><td>Kőművel</td><td>☐</td><td>/15/</td></tr> <tr><td>Tisztviselő</td><td>☐</td><td>/16/</td></tr> </table>	Pincér	☐	/01/	Mérnök	☐	/02/	Ápolónő	☐	/03/	.....	☐	/04/	Mezőgazd. szakmunkás	☐	/05/	Orvos	☐	/06/	Lakatos	☐	/07/	Író	☐	/08/	Esztergályos	☐	/09/	Tanár	☐	/10/	Vill.szer.	☐	/11/	Keresk.ea.	☐	/12/	Asztalos	☐	/13/	Gyári varró-munkás	☐	/14/	Kőművel	☐	/15/	Tisztviselő	☐	/16/
Pincér	☐	/01/																																																
Mérnök	☐	/02/																																																
Ápolónő	☐	/03/																																																
.....	☐	/04/																																																
Mezőgazd. szakmunkás	☐	/05/																																																
Orvos	☐	/06/																																																
Lakatos	☐	/07/																																																
Író	☐	/08/																																																
Esztergályos	☐	/09/																																																
Tanár	☐	/10/																																																
Vill.szer.	☐	/11/																																																
Keresk.ea.	☐	/12/																																																
Asztalos	☐	/13/																																																
Gyári varró-munkás	☐	/14/																																																
Kőművel	☐	/15/																																																
Tisztviselő	☐	/16/																																																

11	<p>Elégedett-e a 7. kérdésnél megjelölt pálya, illetve foglalkozás választásával?</p> <p>teljesen elégedett /1/ - részben /2/ - nem /3/ - nem tudja /4/</p>												
12	<p>Elégedettek-e szülei pálya, illetve foglalkozása választásával?</p> <p><u>Apa</u> /gondviselő/: teljesen elégedett /1/ - részben /2/ - nem /3/ - nem tudja /4/</p> <p><u>Anya</u> /gondviselő/: teljesen elégedett /1/ - részben /2/ - nem /3/ - nem tudja /4/</p>												
13	<p>Helyesli-e pályaválasztását osztályfőnöke?</p> <p>teljesen /1/ - részben /2/ - nem /3/ - nem tudja /4/</p>												
14	<p>Hogyan értékeli most Ön a választott pályáját? /7. kérd./ Kérdésenként haladva véleményét írja be egy-egy jelző- számmal, mellyel a következő válaszokat adhatja:</p> <table><tr><td>igen</td><td>=</td><td>1</td><td>nem</td><td>=</td><td>3</td></tr><tr><td>részben</td><td>=</td><td>2</td><td>nem tudja</td><td>=</td><td>4</td></tr></table> <p><u>Az Ön által választott pályáról</u> mi a véleménye?</p> <p>Változatos-e?</p> <p>Nagy önállóságot igényel-e?</p> <p>Jó keresetet biztosít-e?</p> <p>Könnyű, kényelmes-e?</p> <p>Jó elhelyezkedési lehetőséget nyújt-e?</p>	igen	=	1	nem	=	3	részben	=	2	nem tudja	=	4
igen	=	1	nem	=	3								
részben	=	2	nem tudja	=	4								
	<p>A 15. SZÁMU KÉRDÉSRE CSAK AZOK VÁLASZOLJANAK, AKIK SZAK- KÖZÉPISKOLÁBAN TANULNAK!</p>												
15	<p>Amennyiben nem tanul tovább magasabb szinten, a tanult szakmában történő elhelyezkedést biztosítottak látja-e?</p> <p>igen /1/ - nem /2/ - nem tudja /3/</p>												

☐☐☐☐
☐
☐
☐
☐☐
☐
☐
☐
☐☐

A következő oldalakon felsorolt 56 szempont közül aláhúzással jelölje meg mindazokat, amelyeket a 7. kérdésnél jelzett pályája, foglalkozása megválasztásakor önmaga számára tartott fontosnak. Ezután az aláhúzott kérdéseket tanulmányozza át gondosan és jelölje meg a válaszok mögötti megfelelő négyzetekben a fontossági sorrendjüket 1-10-ig terjedő számokkal. /Ha 10-nél több választ is aláhúzott, a számszerű rangsorolást elégséges 10-ig folytatni./

Tiszta munka

/01/

Másokon lehet segíteni

/02/

Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani

/03/

Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra

/04/

Magasabb pályára alapot ad

/05/

Másokat lehet irányítani, vezetni

/06/

Aprólékos munkát igényel

/07/

Többen dolgoznak együtt

/08/

A szabadban lehet lenni

/09/

Fizikailag könnyű

/10/

Jó kereseti lehetőséget ad

/11/

Adódik benne kis udvarlás is

/12/

A szocializmus építése szempontjából ki-
emelt fontosságú pálya

/13/

A nyelvtudás érvényesül benne

/14/

Ez nálunk családi tradíció

/15/

Lehetőség nyílik sportolásra

/16/

Szabad mozgási lehetőséget ad

/17/

Nem kell sokat számolni

/18/

A testi erő érvényesül benne

/19/

Gyönyörködtet

/20/

Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni

/21/

16

[illegible]

Lehetőség nyílik feltalálásra, újitásra	/22/
Az élet nagy kérdéseinek megoldásával foglalkozik	/23/
Nyitva az ut a sikerhez	/24/
Meg lehet követelni a parancs, utasítás végrehajtását	/25/
A nagyvonaluság érvényesül benne	/26/
Magányos foglalkozás	/27/
Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	/28/
Minden egy helyben található	/29/
Rövid idő után kenyeret ad	/30/
Szórakozásra, öröme lehetőséget nyújt	/31/
A materialista felfogás érvényesül benne	/32/
A számokkal kell foglalkozni	/33/
Ez a szülők kívánsága	/34/
Tetszik az a ruha, amelyet a szakmabeliek viselnek	/35/
Sokat kell utazni	/36/
Nem kell többet tanulni	/37/
Nem kell beszélni	/38/
Alkalmat ad művészi tevékenységre	/39/
Sajátunkból lehet másnak adni	/40/
Önállóan lehet alkotni	/41/
Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	/42/
Társadalmilag megbecsült pálya	/43/
Szervezéssel lehet foglalkozni	/44/
Változatos munka	/45/
Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	/46/
Tetszik az a környezet, ahol folyik a munka	/47/
Ülő munkamódot igényel	/48/

	<p>Természetbeni juttatással jár</p> <p>Mindig csinosan lehet járni</p> <p>A néphatalom biztonságát szolgálja</p> <p>Betekintést ad a régmúlt időkbe</p> <p>Jó ismerősöm is ezen a pályán van</p> <p>Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges közbülső állomás</p> <p>Sok szabad időt hagy</p> <p>Nem kell az embernek a fejét törni</p>	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	<p>/49/</p> <p>/50/</p> <p>/51/</p> <p>/52/</p> <p>/53/</p> <p>/54/</p> <p>/55/</p> <p>/56/</p>
<p>17</p>	<p>Véleménye szerint az Ön által választott pályáján /7. kérdés/ egy általánosan elismert, jó szakembernek az alábbi tulajdonságok közül melyekkel szükséges rendelkezni? Huzzon alá legfeljebb három választ, majd jelölje meg az aláhuzott válaszokat a megfelelő négyzetekben a fontosság sorrendje szerint 1, 2, 3 számokkal.</p> <p>Tudja jól használni az eszét</p> <p>Legyen jó kézügyessége</p> <p>Legyen képes alkalmazkodni</p> <p>Irányító, szervezőkészsége legyen</p> <p>Felelősségérzet</p> <p>Műszaki érdeklődés</p> <p>Precizség, pontosság</p> <p>Segítőkézség</p> <p>Egyéb, mégpedig: .....</p> <p>.....</p>	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	<p>/1/</p> <p>/2/</p> <p>/3/</p> <p>/4/</p> <p>/5/</p> <p>/6/</p> <p>/7/</p> <p>/8/</p> <p>/9/</p>
<p>18</p>	<p>Az előző pontban aláhuzással megjelölhetett legfeljebb három tulajdonságot. Ezek közül Ön melyekkel rendelkezik? Másolja át a megfelelő válasznégyzet mögötti zárójeles nyomtatott számokat az itt következő négyzetekbe. /Ha az aláhuzott tulajdonságok közül Ön eggyel sem rendelkezik, ezek a négyzetek természetesen üresek maradnak./</p> <p>☐ ☐ ☐</p>	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-right: 5px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-right: 5px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px;"></div> </div>	

Melyik tantárgyat szereti legjobban?

Az alábbiak közül húzzon alá legfeljebb három választ, majd jelölje meg az aláhuzott válaszokat sorrendüségét tartva 1, 2, 3 számokkal

19

Magyar	☐	/01/	Matematika	☐	/17/
Orosz	☐	/02/	Fizika	☐	/18/
Angol	☐	/03/	Lélektan	☐	/19/
Német	☐	/04/	Könyvvitel	☐	/20/
Francia	☐	/05/	Tervezés	☐	/21/
Latin	☐	/06/	Politikai gazd.	☐	/22/
Történelem	☐	/07/	Statisztika	☐	/23/
Földrajz	☐	/08/	Ének-zene	☐	/24/
Biológia	☐	/09/	Testnevelés	☐	/25/
Kémia	☐	/10/	Rajz	☐	/26/
Üzemgazd.	☐	/11/	Világnézetünk alapjai	☐	/27/
Műszerism.	☐	/12/	Egészségügyi alapismeretek	☐	/28/
Géptan	☐	/13/	Anatómia-élettan	☐	/29/
Technológia	☐	/14/	Ápolástan, gondozástan	☐	/30/
Lab.gyakorlat	☐	/15/	Vagy:.....	☐	/37/
Szakmai gyak.	☐	/16/	.....	☐	

20

Melyik szakkörnek volt tagja, illetve ha lehetősége lett volna, milyen szakkör munkájába kapcsolódott volna be szívesen? Az alábbiak közül húzzon alá legalább 2 választ, az oszlop első négyzetében sorrendüségét tartva 1, 2 számmal jelölje azt. A második négyzetoszlopban azokat a szakköröket jelölje, amelyekben tevékenykedni szeretett volna, ugyancsak a sorrend megjelölésével /1, 2/.

Magyar	☐	/01/	Pszich.ped.	☐	/18/
Történelem	☐	/02/	Művészet tört.	☐	/19/
Filmesztés-tika	☐	/03/	Zene	☐	/20/
Földrajz	☐	/04/	Autó-motor	☐	/21/

	Fizika csillag.	☐	☐	/05/	Fotós és film Orosz	☐	☐	/22/ /23/
	Kémia	☐	☐	/06/	Francia	☐	☐	/24/
	Biológia	☐	☐	/07/	Németh	☐	☐	/25/
	Matematika	☐	☐	/08/	Olasz	☐	☐	/26/
	Műhely-sz.	☐	☐	/09/	Angol	☐	☐	/27/
	Mezőgazdasági	☐	☐	/10/	Kibernetika	☐	☐	/28/
	Honvédelmi	☐	☐	/11/	Idegen forg.	☐	☐	/29/
	Elektrotechn.	☐	☐	/12/	Ipari számvit.	☐	☐	/30/
	Állam.igazg.	☐	☐	/13/	Mezőgazd.számv.	☐	☐	/31/
	Gyorsírás	☐	☐	/14/	Könyvvitel	☐	☐	/32/
	Pol.gazd.	☐	☐	/15/	Gépirás	☐	☐	/33/
	Irodalmi	☐	☐	/16/	Statisztika	☐	☐	/34/
	Eszperantó	☐	☐	/17/	Vöröskereszt	☐	☐	/35/
					.....	☐	☐	
					.....	☐	☐	

21	Tud-e valamilyen különleges adottságáról, amivel szívesen töltene szabadidejét? Az alábbiak közül húzzon alá legfeljebb három választ, s rangsorolja 1, 2, 3 számokkal /Amennyiben a felsorolt válaszokat nem tartja különleges adottságának, abban az esetben ne töltsse ki!/ 							
	Rajzkészség vagy más művészi adottság	☐	/01/					
	Jó kézügyesség	☐	/02/					
	Problémamegoldási készség	☐	/03/					
	Színjátszási kedv	☐	/04/					
	Sportbeli kiválóság	☐	/05/					
	Szervezőkészség	☐	/06/					
	Másokkal bántni tudás	☐	/07/					
	Jó emlékezőtehetség	☐	/08/					
	Nyelvérzék	☐	/09/					
Irói, költői adottság	☐	/10/						

	<p>Jó megfigyelőkészség</p> <p>Szép énekhang</p> <p>Zenei adottság</p> <p>Művészi mozgáskészség</p> <p>.....</p>	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-right: 5px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-right: 5px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-right: 5px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-right: 5px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px;"></div> </div>	<p>/11/</p> <p>/12/</p> <p>/13/</p> <p>/14/</p> <p>/15/</p>
22	<p>Középiskolás évei során hányszor volt az osztály - az iskola vagy KISZ szervezet szervezésében - üzemlátogatáson? /Ahol a gyakorlatokat végzi, azt ne vegye számba!/ Huzza alá a megfelelő választ!</p> <p style="margin-left: 100px;">Egyszer sem /0/</p> <p style="margin-left: 100px;">Egy alkalommal /1/</p> <p style="margin-left: 100px;">Két alkalommal /2/</p> <p style="margin-left: 100px;">Három alkalommal /3/</p> <p style="margin-left: 100px;">Négy alkalommal /4/</p> <p style="margin-left: 100px;">Öt alkalommal, /5/</p> <p style="margin-left: 100px;">..... /6/</p>		☐
23	<p>Megítélése szerint szívesen fogadták, látták-e az üzemben Önöket? Huzza alá a megfelelő választ!</p> <p style="margin-left: 100px;">Igen /1/ - nem /2/ - közömbösen /3/</p>		☐
24	<p>Üzemlátogatás után feldolgozták-e, megbeszélték-e a tapasztalataikat? Huzza alá a megfelelő választ!</p> <p style="margin-left: 100px;">Igen /1/ - nem /2/ - felszínesen /3/</p>		☐
25	<p>Volt-e idő s lehetőség arra, hogy az üzemben ipari tanulókkal vagy felnőtt dolgozókkal beszélgethessenek a munkáról, munkavégzésről, a pálya szépségéről, nehézségéről. Huzza alá a megfelelő választ!</p> <p style="margin-left: 100px;">Igen /1/ - nem /2/</p>		☐
	<p>Jelölje meg aláhuzással, hogy általános, illetve középiskolás évei során milyen keretben /I/, ill. kik /II/ végeztek pályaismertetést /pályatevékenység leírása, pákövetelmény leírása/</p>		

A pályaválasztási befolyásoló tényezők a kivett 15 iskolában

1. táblázat

I. osztály				IV. osztály			
Fü		Leány		Fü		Leány	
Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
6	4,90	4	0,54	6	4,61	8	0,99
1	3,70	6	0,33	8	3,62	9	0,56
8	3,49	9	0,33	4	1,75	4	0,55
4	3,27	8	0,22	9	1,32	6	0,44
9	3,24	-	-	1	1,01	1	0,22
2	0,98	-	-	7	0,80	5	0,31
7	0,38	-	-	2	0,77	-	-
3	0,54	-	-	3	0,77	-	-
5	0,33	-	-	5	0,55	-	-

2.számú

M E L L É K L E T

2. táblázat

I. osztály				IV. osztály			
Fü		Leány		Fü		Leány	
Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
6	0,39	8	0,74	6	0,99	-	-
5	0,22	9	0,33	1	0,55	-	-
4	0,11	1	0,22	4	0,65	-	-
-	-	6	0,22	7	0,65	-	-
-	-	-	-	3	0,33	-	-
-	-	-	-	9	0,33	-	-
-	-	-	-	8	0,22	-	-
-	-	-	-	5	0,11	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

A pályaválasztást befolyásoló tényezők^x a kiemelt 15 szakmában

1. Műszaki mérnök

Rang- sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	6	4,58	4	0,54	6	4,61	8	0,99
2.	1	3,70	6	0,33	8	3,62	9	0,66
3.	8	3,49	9	0,33	4	1,75	4	0,55
4.	4	3,27	2	0,22	9	1,32	6	0,44
5.	9	2,18	-	-	1	1,21	1	0,22
6.	2	0,98	-	-	7	0,88	3	0,11
7.	7	0,98	-	-	2	0,77	-	-
8.	3	0,54	-	-	3	0,77	-	-
9.	5	0,33	-	-	5	0,55	-	-

2. Mezőgazdasági mérnök

Rang- sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	6	0,33	8	0,54	6	0,99	-	-
2.	5	0,22	9	0,33	1	0,88	-	-
3.	4	0,11	1	0,22	4	0,66	-	-
4.	-	-	6	0,11	7	0,66	-	-
5.	-	-	-	-	3	0,33	-	-
6.	-	-	-	-	9	0,33	-	-
7.	-	-	-	-	8	0,22	-	-
8.	-	-	-	-	5	0,11	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

3. Tanár

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	2	0,65	8	5,34	8	1,10	8	7,46
2.	4	0,65	1	4,47	9	0,66	9	2,52
3.	8	0,65	9	3,70	4	0,55	4	1,97
4.	3	0,54	2	3,05	6	0,33	1	1,75
5.	1	0,44	4	3,05	2	0,22	6	1,21
6.	9	0,33	6	1,09	3	0,22	2	1,10
7.	5	0,22	3	0,22	5	0,22	3	1,10
8.	6	0,11	-	-	1	0,11	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

4. Műszerész

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	1	1,31	-	-	8	1,64	-	-
2.	6	1,09	-	-	4	0,66	-	-
3.	8	0,76	-	-	6	0,44	-	-
4.	9	0,33	-	-	1	0,22	-	-
5.	-	-	-	-	2	0,22	-	-
6.	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

5. Óvónő

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	-	-	1	1,20	-	-	6	1,21
2.	-	-	6	0,87	-	-	9	1,10
3.	-	-	8	0,87	-	-	3	0,55
4.	-	-	9	0,11	-	-	4	0,44
5.	-	-	-	-	-	-	1	0,33
6.	-	-	-	-	-	-	7	0,33
7.	-	-	-	-	-	-	8	0,33
8.	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

6. Orvos

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	4	0,87	9	2,18	-	-	8	0,66
2.	8	0,76	6	1,20	-	-	1	0,55
3.	6	0,54	1	1,09	-	-	6	0,44
4.	1	0,44	4	0,76	-	-	4	0,22
5.	9	0,33	3	0,54	-	-	3	0,11
6.	3	0,11	8	0,33	-	-	-	-
7.	-	-	7	0,22	-	-	-	-
8.	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

7. Közgazdász

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	1	1,31	1	0,98	6	0,88	6	1,64
2.	6	0,44	8	0,98	1	0,77	8	0,99
3.	4	0,22	4	0,65	4	0,33	1	0,88
4.	-	-	6	0,33	8	0,33	2	0,66
5.	-	-	7	0,22	-	-	7	0,44
6.	-	-	-	-	-	-	4	0,33
7.	-	-	-	-	-	-	9	0,33
8.	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

8. Jogász

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	-	-	1	0,33	6	0,66	6	1,32
2.	-	-	6	0,33	2	0,22	8	0,66
3.	-	-	3	0,22	4	0,22	9	0,66
4.	-	-	-	-	3	0,11	1	0,55
5.	-	-	-	-	-	-	2	0,55
6.	-	-	-	-	-	-	4	0,44
7.	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

9. Könyvelő

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	1	0,33	1	1,85	-	-	8	2,30
2.	-	-	4	1,31	-	-	1	1,43
3.	-	-	8	0,98	-	-	5	0,66
4.	-	-	2	0,44	-	-	2	0,55
5.	-	-	3	0,22	-	-	4	0,55
6.	-	-	-	-	-	-	6	0,22
7.	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

10. Szülésznő

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	-	-	6	1,20	-	-	7	1,75
2.	-	-	8	1,20	-	-	8	1,32
3.	-	-	1	0,44	-	-	1	1,27
4.	-	-	4	0,33	-	-	4	0,88
5.	-	-	7	0,33	-	-	6	0,44
6.	-	-	-	-	-	-	5	0,33
7.	-	-	-	-	-	-	9	0,33
8.	-	-	-	-	-	-	3	0,11
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

11. Ápolónő

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	-	-	6	2,72	-	-	8	1,54
2.	-	-	1	2,18	-	-	4	1,21
3.	-	-	8	1,85	-	-	3	0,99
4.	-	-	9	1,63	-	-	6	0,99
5.	-	-	4	1,09	-	-	1	0,88
6.	-	-	2	0,11	-	-	7	0,88
7.	-	-	-	-	-	-	2	0,55
8.	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

12. Asszisztens

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	-	-	8	1,96	-	-	1	1,97
2.	-	-	6	1,53	-	-	9	1,97
3.	-	-	1	1,42	-	-	8	1,75
4.	-	-	4	0,87	-	-	6	1,43
5.	-	-	2	0,54	-	-	4	0,88
6.	-	-	5	0,33	-	-	7	0,66
7.	-	-	9	0,33	-	-	5	0,33
8.	-	-	3	0,11	-	-	2	0,11
9.	-	-	-	-	-	-	3	0,11

13. Lakatos

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	1	0,33	-	-	8	1,32	-	-
2.	2	0,22	-	-	4	0,88	-	-
3.	-	-	-	-	2	0,77	-	-
4.	-	-	-	-	1	0,66	-	-
5.	-	-	-	-	5	0,66	-	-
6.	-	-	-	-	9	0,55	-	-
7.	-	-	-	-	7	0,33	-	-
8.	-	-	-	-	3	0,11	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	-	-

14. Autószerelő

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	1	3,16	-	-	6	2,63	-	-
2.	4	2,72	-	-	4	1,75	-	-
3.	8	2,61	-	-	5	0,88	-	-
4.	2	1,53	-	-	7	0,77	-	-
5.	6	1,31	-	-	1	0,66	-	-
6.	9	0,98	-	-	2	0,33	-	-
7.	3	0,65	-	-	3	0,33	-	-
8.	5	0,33	-	-	8	0,33	-	-
9.	7	0,11	-	-	9	0,33	-	-

15. Adminisztrátor

Rang-sor	I. osztály				IV. osztály			
	Fiu		Leány		Fiu		Leány	
	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	-	-	1	1,85	-	-	1	3,73
2.	-	-	2	1,09	-	-	8	2,96
3.	-	-	4	1,09	-	-	4	1,54
4.	-	-	8	0,98	-	-	2	1,21
5.	-	-	6	0,33	-	-	7	1,10
6.	-	-	7	0,22	-	-	9	0,66
7.	-	-	3	0,11	-	-	5	0,33
8.	-	-	-	-	-	-	6	0,22
9.	-	-	-	-	-	-	3	0,11

^x
Befolyásoló tényezők:

1. Szülei tanácsolták.
2. Tanárai tanácsolták.
3. Barátai, osztálytársai tanácsolták.
4. A családban vagy ismerősei körében valaki e szakmában dolgozik és ez befolyásolta.
5. Szervezett /iskolai vagy egyéb nyilvános/ pályaválasztási tanácsadáson javasolták.
6. Olvasott, rádióból, televízióból szerzett ismereteket a szakmáról.
7. Üzemlátogatáson ismerte meg.
8. Az előbbiektől közül egyik sem játszott komolyabb szerepet választásában, de úgy gondolta, hogy az lesz a legmegfelelőbb.
9. Véletlen, egyéb körülmény.

A pályaválasztást befolyásoló tényezők az apa foglalkozása szerint 15

kiemelt szakmában

Rang-sor	Apa foglalkozása szerint	I. o s z t á l y							
		1. Műszaki mérnök		2. Mezőgazdasági mérnök		3. Tanár		4. Műszerész	
		Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	F	6	1,31	6	0,33	2	3,05	1	1,51
2.	F	4	0,87	5	0,22	1	2,75	6	0,76
3.	F	8	0,87	4	0,11	8	1,96	8	0,76
4.	F	1	0,65	-	-	4	1,53	-	-
5.	F	2	0,54	-	-	6	0,98	-	-
6.	F	7	0,33	-	-	9	0,98	-	-
7.	F	9	0,33	-	-	3	0,76	-	-
8.	F	5	0,11	-	-	-	-	-	-
9.	F	-	-	-	-	-	-	-	-
1.	Sz	6	3,05	8	0,54	8	3,38	6	0,33
2.	Sz	4	2,83	9	0,33	9	2,72	9	0,33
3.	Sz	1	2,40	1	0,22	1	2,18	1	0,22
4.	Sz	8	1,63	6	0,11	4	2,18	-	-
5.	Sz	9	1,53	-	-	2	0,22	-	-
6.	Sz	7	0,65	-	-	5	0,22	-	-
7.	Sz	3	0,44	-	-	6	0,22	-	-
8.	Sz	2	0,33	-	-	-	-	-	-
9.	Sz	5	0,22	-	-	-	-	-	-
1.	E	8	0,98	-	-	2	0,44	-	-
2.	E	1	0,65	-	-	8	0,33	-	-
3.	E	9	0,65	-	-	9	0,33	-	-
4.	E	6	0,54	-	-	-	-	-	-
5.	E	2	0,33	-	-	-	-	-	-
6.	E	3	0,11	-	-	-	-	-	-
7.	E	4	0,11	-	-	-	-	-	-
8.	E	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	E	-	-	-	-	-	-	-	-

x

Apa foglalkozása szerint:

F= fizikai dolgozó

Sz= szellemi dolgozó

E= egyéb dolgozó

A pályaválasztást befolyásoló tényezők az apa foglalkozása szerint 15
kiemelt szakmában

Rang- sor	IV. osztály								
	Apa fog- ^x lalkozása szerint	1. Műszaki mérnök		2. Mezőgazdasági mérnök		3. Tanár		4. Műszerész	
		Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	F	6	1,86	1	0,33	8	2,74	8	1,64
2.	F	8	1,32	3	0,33	6	1,21	4	0,66
3.	F	4	0,88	7	0,22	9	1,21	6	0,44
4.	F	1	0,66	8	0,22	1	0,77	1	0,22
5.	F	9	0,66	6	0,11	3	0,66	2	0,22
6.	F	3	0,55	-	-	2	0,33	-	-
7.	F	7	0,55	-	-	4	0,33	-	-
8.	F	2	0,33	-	-	5	0,22	-	-
9.	F	5	0,22	-	-	-	-	-	-
1.	Sz	8	2,96	6	0,66	8	4,93	-	-
2.	Sz	6	2,74	1	0,55	4	2,19	-	-
3.	Sz	4	1,43	4	0,44	9	1,64	-	-
4.	Sz	9	0,99	5	0,11	2	0,99	-	-
5.	Sz	1	0,77	-	-	1	0,88	-	-
6.	Sz	2	0,44	-	-	3	0,66	-	-
7.	Sz	3	0,33	-	-	6	0,33	-	-
8.	Sz	7	0,33	-	-	-	-	-	-
9.	Sz	5	0,22	-	-	-	-	-	-
1.	E	6	0,44	7	0,44	8	0,88	-	-
2.	E	8	0,33	9	0,33	9	0,33	-	-
3.	E	9	0,33	4	0,22	1	0,22	-	-
4.	E	5	0,11	6	0,22	-	-	-	-
5.	E	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	E	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	E	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	E	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	E	-	-	-	-	-	-	-	-

Rang-sor	IV. o s z t á l y									
	Apa foglalkozása szerint	10. Szülésznő	11. Ápolónő	12. Asszisztens	13. Lakatos	14. Autószerelő	15. Adminisztrátor			
		Tényező Pont %	Tényező Pont %	Tényező Pont %	Tényező Pont %	Tényező Pont %	Tényező Pont %			
1.	F	1 0,77	8 0,99	8 1,32	5 0,66	4 1,10	1 2,19			
2.	F	7 0,66	6 0,77	9 1,32	8 0,66	5 0,88	8 1,64			
3.	F	4 0,55	3 0,66	1 0,66	9 0,55	6 0,88	4 1,32			
4.	F	6 0,44	4 0,55	6 0,44	1 0,44	7 0,44	2 0,99			
5.	F	5 0,33	7 0,44	5 0,33	2 0,44	1 0,33	7 0,77			
6.	F	8 0,33	2 0,33	-	4 0,44	3 0,33	5 0,33			
7.	F	-	1 0,11	-	3 0,11	8 0,33	3 0,11			
8.	F	-	-	-	-	9 0,33	-			
9.	F	-	-	-	-	-	-			
1.	Sz	8 0,33	1 0,55	4 0,88	8 0,33	6 1,21	1 1,64			
2.	Sz	9 0,33	3 0,33	1 0,77	-	2 0,33	8 0,99			
3.	Sz	7 0,22	4 0,33	9 0,66	-	7 0,22	4 0,44			
4.	Sz	-	8 0,33	7 0,33	-	-	6 0,44			
5.	Sz	-	6 0,22	8 0,33	-	-	7 0,33			
6.	Sz	-	2 0,11	2 0,11	-	-	9 0,33			
7.	Sz	-	-	3 0,11	-	-	-			
8.	Sz	-	-	-	-	-	-			
9.	Sz	-	-	-	-	-	-			
1.	E	8 0,66	7 0,33	6 0,99	4 0,44	4 0,66	1 1,10			
2.	E	7 0,55	8 0,22	1 0,55	2 0,33	6 0,55	2 0,66			
3.	E	1 0,44	2 0,11	7 0,33	7 0,33	1 0,33	8 0,66			
4.	E	4 0,11	-	8 0,11	8 0,33	7 0,11	9 0,33			
5.	E	-	-	-	1 0,22	-	3 0,11			
6.	E	-	-	-	-	-	-			
7.	E	-	-	-	-	-	-			
8.	E	-	-	-	-	-	-			
9.	E	-	-	-	-	-	-			

Pályaválasztást befolyásoló tényezők a lakóhely szerint a kiemelt15 szakmában

Rang- sor	I. o s z t á l y								
	Város	1. Műszaki mérnökök		2. Mezőgazdasági mérnökök		3. Tanár		4. Műszerész	
	Község	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	Város	6	3,05	8	0,54,	8	2,83	1	0,87
2.	Város	1	2,51	9	0,33	1	2,61	6	0,65
3.	Város	4	2,51	1	0,22	4	2,40	9	0,33
4.	Város	8	2,40	6	0,11	9	2,40	-	-
5.	Város	9	1,20	-	-	2	1,42	-	-
6.	Város	7	0,76	-	-	3	0,33	-	-
7.	Város	2	0,44	-	-	6	0,22	-	-
8.	Város	3	0,44	-	-	-	-	-	-
9.	Város	5	0,11	-	-	-	-	-	-
1.	Község	6	1,85	6	0,33	8	3,16	8	0,76
2.	Község	4	1,31	5	0,22	1	2,29	1	0,44
3.	Község	9	1,31	4	0,11	2	2,29	6	0,44
4.	Község	1	1,20	-	-	9	1,63	-	-
5.	Község	8	1,09	-	-	4	1,31	-	-
6.	Község	2	0,76	-	-	6	0,98	-	-
7.	Község	5	0,22	-	-	3	0,44	-	-
8.	Község	7	0,22	-	-	5	0,22	-	-
9.	Község	3	0,11	-	-	-	-	-	-

Rang- sor	I . o s z t á l y									
	Város	10. Szülésznő	11. Ápolónő	12. Asszisztens	13. Lakatos	14. Autószerelő	15. Adminisztrátor			
	Község	Tényező Pont %	Tényező Pont %	Tényező Pont %	Tényező Pont %	Tényező Pont %	Tényező Pont %			
1.	Város	8 0,65	8 0,65	8 1,20	1 0,33	4 1,31	1 0,87			
2.	Város	1 0,44	1 0,54	1 1,09	2 0,22	8 1,31	4 0,54			
3.	Város	6 0,33	6 0,44	6 0,98	- -	1 0,98	6 0,33			
4.	Város	4 0,22	4 0,33	4 0,33	- -	3 0,65	2 0,22			
5.	Város	- -	- -	5 0,33	- -	2 0,44	3 0,11			
6.	Város	- -	- -	2 0,22	- -	6 0,33	- -			
7.	Város	- -	- -	3 0,11	- -	9 0,33	- -			
8.	Város	- -	- -	- -	- -	5 0,22	- -			
9.	Város	- -	- -	- -	- -	7 0,11	- -			
1.	Község	6 0,87	6 2,29	8 0,76	- -	1 2,18	1 0,98			
2.	Község	8 0,54	1 1,63	4 0,54	- -	4 1,42	8 0,98			
3.	Község	7 0,33	9 1,63	6 0,54	- -	8 1,31	2 0,87			
4.	Község	4 0,11	8 1,20	1 0,33	- -	2 1,09	4 0,54			
5.	Község	- -	4 0,76	2 0,33	- -	6 0,98	7 0,22			
6.	Község	- -	2 0,11	9 0,33	- -	9 0,65	- -			
7.	Község	- -	- -	- -	- -	5 0,11	- -			
8.	Község	- -	- -	- -	- -	- -	- -			
9.	Község	- -	- -	- -	- -	- -	- -			

Pályaválasztást befolyásoló tényezők a lakóhely szerint a kiemelt15 szakmában

Rang- sor	IV. o s z t á l y								
	Város	1. Műszaki mérnökök		2. Mezőgazdasági mérnökök		3. Tanár		4. Műszerész	
	Község	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %	Tényező	Pont %
1.	Város	8	3,62	1	0,55	8	4,71	6	0,44
2.	Város	6	3,18	6	0,33	9	1,97	4	0,33
3.	Város	4	1,43	4	0,22	1	1,21	8	0,33
4.	Város	9	1,32	-	-	4	1,21	1	0,22
5.	Város	1	0,99	-	-	2	0,88	-	-
6.	Város	2	0,44	-	-	3	0,44	-	-
7.	Város	3	0,44	-	-	6	0,33	-	-
8.	Város	7	0,33	-	-	5	0,22	-	-
9.	Város	5	0,22	-	-	-	-	-	-
1.	Község	6	1,86	6	0,66	8	3,84	8	1,32
2.	Község	8	0,99	7	0,66	4	1,32	4	0,33
3.	Község	4	0,88	4	0,44	6	1,21	2	0,22
4.	Község	9	0,66	1	0,33	9	1,21	-	-
5.	Község	7	0,55	3	0,33	3	0,88	-	-
6.	Község	1	0,44	9	0,33	1	0,66	-	-
7.	Község	3	0,44	8	0,22	2	0,44	-	-
8.	Község	2	0,33	5	0,11	-	-	-	-
9.	Község	5	0,33	-	-	-	-	-	-

Rang- sor	IV. o s z t á l y							
	Város Község	10. Szülésznő Tényező Pont %	11. Ápolónő Tényező Pont %	12. Asszisztens Tényező Pont %	13. Lakatos Tényező Pont %	14. Autószerelő Tényező Pont %	15.Adminisztrátor Tényező Pont %	
1.	Város	7 0,55	8 0,88	1 1,21	8 0,66	6 1,10	1 1,86	
2.	Város	5 0,33	7 0,44	9 0,99	2 0,33	4 0,99	4 0,77	
3.	Város	9 0,33	2 0,33	6 0,66	5 0,33	1 0,55	8 0,66	
4.	Város	1 0,22	6 0,33	4 0,55	1 0,22	2 0,33	2 0,33	
5.	Város	4 0,22	3 0,22	7 0,44	4 0,22	5 0,33	5 0,33	
6.	Város	6 0,22	4 0,22	8 0,44	9 0,22	8 0,33	7 0,33	
7.	Város	- -	1 0,11	5 0,33	- -	9 0,33	9 0,33	
8.	Város	- -	- -	2 0,11	- -	7 0,11	6 0,22	
9.	Város	- -	- -	- -	- -	- -	3 0,11	
1.	Község	8 1,32	4 0,99	8 1,32	4 0,66	6 1,54	1 3,07	
2.	Község	7 1,21	1 0,77	9 0,99	8 0,66	4 0,77	8 2,63	
3.	Község	1 0,99	3 0,77	1 0,77	1 0,44	7 0,66	2 1,32	
4.	Község	4 0,66	6 0,66	6 0,77	2 0,44	5 0,55	4 0,99	
5.	Község	6 0,22	8 0,66	4 0,33	5 0,33	3 0,33	7 0,77	
6.	Község	3 0,11	7 0,44	7 0,22	7 0,33	1 0,11	9 0,33	
7.	Község	- -	2 0,22	3 0,11	9 0,33	- -	6 0,22	
8.	Község	- -	- -	- -	3 0,11	- -	3 0,11	
9.	Község	- -	- -	- -	- -	- -	- -	

Más pálya okai

Rang-sor	Nem szerint	I. osztály				IV. osztály			
		Gimnázium		Szakközépiskola		Gimnázium		Szakközépiskola	
		Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %
1.	Leány	9	3,49	6	3,16	1	2,52	6	4,17
2.	Leány	2	2,07	8	1,42	9	2,30	9	3,40
3.	Leány	6	1,20	9	1,31	2	0,99	8	2,74
4.	Leány	5	0,87	2	1,20	6	0,99	1	1,54
5.	Leány	1	0,65	5	1,20	3	0,66	7	1,54
6.	Leány	4	0,54	3	0,87	8	0,66	5	1,32
7.	Leány	3	0,33	4	0,76	5	0,44	2	0,66
8.	Leány	7	0,33	1	0,65	-	-	4	0,55
9.	Leány	8	0,11	7	0,33	-	-	3	0,22

Rang-sor	Nem szerint	I. osztály				IV. osztály			
		Gimnázium		Szakközépiskola		Gimnázium		Szakközépiskola	
		Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %
1.	Fiu	5	1,09	7	2,18	9	1,10	7	1,97
2.	Fiu	6	1,09	9	1,96	1	0,88	1	1,75
3.	Fiu	9	0,98	6	0,98	6	0,88	6	0,99
4.	Fiu	3	0,65	5	0,65	2	0,66	4	0,88
5.	Fiu	1	0,22	8	0,54	7	0,55	5	0,77
6.	Fiu	2	0,11	4	0,44	3	0,22	2	0,66
7.	Fiu	-	-	2	0,22	5	0,22	9	0,55
8.	Fiu	-	-	-	-	8	0,11	3	0,44
9.	Fiu	-	-	-	-	-	-	8	0,33

Más pálya okai

Rang-sor	Lakhely szerint	I. osztály				IV. osztály			
		Gimnázium		Szakközépiskola		Gimnázium		Szakközépiskola	
		Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %
1.	Város	9	3,16	9	1,42	9	2,41	6	2,96
2.	Város	2	1,74	7	1,20	1	1,21	9	2,52
3.	Város	6	1,74	2	0,87	6	0,77	8	2,30
4.	Város	5	1,63	6	0,87	3	0,55	1	1,54
5.	Város	1	0,87	1	0,65	7	0,55	5	1,10
6.	Város	3	0,65	4	0,44	2	0,33	7	0,88
7.	Város	4	0,33	8	0,44	8	0,33	4	0,77
8.	Város	8	0,11	5	0,33	5	0,11	3	0,66
9.	Város	-	-	3	0,22	-	-	2	0,33

Rang-sor	Lakhely szerint	I. osztály				IV. osztály			
		Gimnázium		Szakközépiskola		Gimnázium		Szakközépiskola	
		Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %
1.	Község	9	1,31	6	3,27	1	2,19	7	2,63
2.	Község	6	0,54	9	1,85	2	1,32	6	2,19
3.	Község	2	0,44	5	1,53	6	1,10	1	1,75
4.	Község	3	0,33	8	1,53	9	0,99	9	1,43
5.	Község	5	0,33	7	1,31	5	0,55	2	0,99
6.	Község	7	0,33	4	0,76	8	0,44	5	0,99
7.	Község	4	0,22	3	0,65	7	0,33	8	0,77
8.	Község	-	-	2	0,54	-	-	4	0,66
9.	Község	-	-	-	-	-	-	-	-

Más pálya okai

Rang-sor	Apa fog-lalkozása szerint	I. osztály				IV. osztály			
		Gimnázium		Szakközépiskola		Gimnázium		Szakközépiskola	
		Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %	Ok	Pont %
1.	F	9	1,20	6	3,16	1	1,64	6	1,97
2.	F	6	0,76	9	1,42	2	0,99	8	1,54
3.	F	5	0,65	7	1,31	3	0,66	9	1,54
4.	F	2	0,54	8	1,09	9	0,66	7	1,43
5.	F	4	0,33	4	0,98	6	0,55	5	0,88
6.	F	8	0,11	5	0,98	8	0,44	2	0,66
7.	F	-	-	2	0,87	5	0,22	1	0,44
8.	F	-	-	3	0,54	7	0,22	4	0,33
9.	F	-	-	1	0,33	-	-	3	0,11
1.	Sz	9	3,27	9	1,63	9	1,97	6	1,86
2.	Sz	2	1,63	7	0,87	1	1,54	1	1,75
3.	Sz	6	1,53	6	0,65	6	1,10	4	1,10
4.	Sz	5	1,31	2	0,54	2	0,33	7	1,10
5.	Sz	3	0,98	1	0,33	5	0,33	9	1,10
6.	Sz	1	0,87	3	0,33	8	0,33	8	0,99
7.	Sz	7	0,33	5	0,33	3	0,22	5	0,88
8.	Sz	4	0,22	8	0,33	-	-	2	0,66
9.	Sz	-	-	4	0,22	-	-	3	0,55
1.	E	-	-	5	0,54	9	0,77	1	1,10
2.	E	-	-	6	0,33	2	0,33	9	0,99
3.	E	-	-	7	0,33	7	0,33	6	0,77
4.	E	-	-	8	0,22	1	0,22	7	0,66
5.	E	-	-	9	0,22	6	0,22	5	0,33
6.	E	-	-	-	-	5	0,11	8	0,33
7.	E	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	E	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	E	-	-	-	-	-	-	-	-

A pályák rangsora az apa foglalkozása szerint

Rang-sor	Apa foglalkozása szerint	I. osztály				IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Pálya	Pont %	Pálya	Pont %	Pálya	Pont %	Pálya	Pont %
1.	F	Mérnök	14,91	Orvos	32,21	Orvos	15,81	Orvos	25,43
2.	F	Orvos	14,85	Mérnök	30,37	Mérnök	14,19	Mérnök	23,83
3.	F	Tanár	11,95	Tanár	25,65	Tanár	13,84	Író	22,41
4.	F	Író	11,60	Író	24,78	Író	13,55	Tanár	21,36
5.	F	Saját	10,23	Saját	21,69	Saját	9,64	Saját	16,65
1.	Sz	Orvos	18,28	Orvos	20,20	Orvos	14,14	Orvos	24,92
2.	Sz	Mérnök	16,72	Mérnök	19,04	Író	12,95	Mérnök	22,51
3.	Sz	Saját	14,38	Tanár	16,22	Mérnök	12,91	Író	21,30
4.	Sz	Tanár	13,75	Író	15,03	Tanár	11,57	Tanár	20,70
5.	Sz	Író	13,62	Saját	14,81	Saját	7,79	Saját	15,75
1.	E	Orvos	3,21	Orvos	5,15	Orvos	5,41	Orvos	7,94
2.	E	Mérnök	2,92	Mérnök	4,70	Mérnök	4,81	Író	7,63
3.	E	Író	2,80	Tanár	4,00	Író	4,42	Mérnök	7,24
4.	E	Saját	2,41	Író	3,70	Tanár	3,56	Tanár	5,96
5.	E	Tanár	2,41	Tisztviselő	3,37	Tisztviselő	3,52	Saját	4,77

A pályák rangsora az iskolatípus szerint1. Gimnázium: általános tantervű

Rang- sor	I. osztály		IV. osztály	
	Pálya	Pont %	Pálya	Pont %
1.	Orvos	27,17	Orvos	39,29
2.	Mérnök	25,74	Író	35,83
3.	Író	22,22	Mérnök	35,05
4.	Tanár	22,12	Tanár	32,46
5.	Saját	20,63	Saját	21,88
6.	Ápolónő	16,32	Ápolónő	21,67
7.	Tisztviselő	15,95	Pincér	19,70
8.	Kereskedelmi eladó	13,48	Tisztviselő	18,89
9.	Pincér	12,52	Esztergályos	18,38
10.	Villanyszerelő	12,28	Villanyszerelő	18,32
11.	Lakatos	11,36	Lakatos	17,00
12.	Esztergályos	10,44	Kereskedelmi eladó	15,65
13.	Kőműves	10,36	Kőműves	15,09
14.	Asztalos	9,82	Asztalos	14,08
15.	Mezőgazdasági szakmunkás	9,05	Mezőgazdasági szakmunkás	12,34
16.	Gyári varrómunkás	7,78	Gyári varrómunkás	10,38

2. Gimnázium: szakosított tantervü

Rang- sor	I. osztály		IV. osztály	
	Pálya	Pont %	Pálya	Pont %
1.	Orvos	11,15	-	-
2.	Mérnök	10,62	-	-
3.	Író	10,05	-	-
4.	Tanár	8,99	-	-
5.	Saját	8,80	-	-
6.	Ápolónő	7,07	-	-
7.	Tisztviselő	6,37	-	-
8.	Villanyszerelő	5,43	-	-
9.	Kereskedelmi eladó	5,33	-	-
10.	Lakatos	5,09	-	-
11.	Esztergályos	5,02	-	-
12.	Pincér	4,31	-	-
13.	Mezőgazdasági szakmunkás	3,29	-	-
14.	Asztalos	3,27	-	-
15.	Kőműves	2,74	-	-
16.	Gyári varrómunkás	2,47	-	-

3. Egészségügyi szakközépiskola

Rang-sor	I. osztály		IV. osztály	
	Pálya	Pont %	Pálya	Pont %
1.	Orvos	17,38	Orvos	18,01
2.	Mérnök	16,01	Mérnök	16,71
3.	Tanár	12,89	Író	15,93
4.	Író	12,75	Tanár	15,15
5.	Saját	11,68	Saját	13,03
6.	Ápolónő	10,91	Ápolónő	11,39
7.	Tisztviselő	8,86	Pincér	10,71
8.	Villanyszerelő	8,72	Tisztviselő	9,91
9.	Lakatos	7,62	Villanyszerelő	7,65
10.	Mezőgazdasági szakmunkás	7,56	Lakatos	7,46
11.	Pincér	7,52	Kereskedelmi eladó	7,09
12.	Kőműves	7,46	Esztergályos	6,70
13.	Esztergályos	7,23	Kőműves	6,58
14.	Asztalos	6,68	Asztalos	6,09
15.	Kereskedelmi eladó	6,47	Mezőgazdasági szakmunkás	5,35
16.	Gyári varrómunkás	5,82	Gyári varrómunkás	4,40

4. Közgazdasági szakközépiskola

Rang- sor	I. osztály		IV. osztály	
	Pálya	Pont %	Pálya	Pont %
1.	Orvos	20,87	Orvos	21,55
2.	Mérnök	19,69	Mérnök	20,51
3.	Tanár	16,99	Író	19,00
4.	Ápolónő	13,44	Tanár	17,08
5.	Író	13,26	Saját	13,51
6.	Tisztviselő	13,19	Ápolónő	12,56
7.	Saját	13,17	Tisztviselő	11,18
8.	Kőműves	10,03	Pincér	10,26
9.	Mezőgazdasági szakmunkás	9,89	Esztergályos	10,12
10.	Kereskedelmi eladó	8,84	Villanyszerelő	10,03
11.	Villanyszerelő	8,78	Kőműves	9,25
12.	Lakatos	8,66	Lakatos	8,80
13.	Esztergályos	8,31	Kereskedelmi eladó	8,53
14.	Pincér	7,80	Asztalos	7,42
15.	Asztalos	6,72	Mezőgazdasági szakmunkás	6,93
16.	Gyári varrómunkás	6,33	Gyári varrómunkás	6,50

5. Géplakatos szakközépiskola

Rang-sor	I. osztály		IV. osztály	
	Pálya	Pont %	Pálya	Pont %
1.	Mérnök	5,09	Orvos	5,98
2.	Orvos	4,76	Mérnök	5,25
3.	Saját	3,92	Tanár	4,91
4.	Tanár	3,84	Író	4,48
5.	Tisztviselő	3,37	Tisztviselő	3,76
6.	Író	3,25	Saját	3,41
7.	Kereskedelmi eladó	3,08	Esztergályos	3,23
8.	Lakatos	2,96	Ápolónő	3,21
9.	Villanyszerelő	2,70	Villanyszerelő	2,82
10.	Pincér	2,53	Lakatos	2,69
11.	Esztergályos	2,51	Pincér	2,51
12.	Ápolónő	2,35	Kőműves	2,41
13.	Kőműves	1,90	Mezőgazdasági szakmunkás	2,28
14.	Asztalos	1,86	Kereskedelmi eladó	2,20
15.	Mezőgazdasági szakmunkás	1,65	Asztalos	2,16
16.	Gyári varrómunkás	1,45	Gyári varrómunkás	1,81

6. Autószerelő szakközépiskola

Rang- sor	I. osztály		IV. osztály	
	Pálya	Pont %	Pálya	Pont %
1.	Orvos	12,30	Orvos	10,40
2.	Mérnök	11,32	Mérnök	9,70
3.	Író	9,95	Tanár	8,76
4.	Tanár	9,05	Író	8,51
5.	Saját	8,58	Saját	6,95
6.	Tisztviselő	6,70	Ápolónő	6,15
7.	Ápolónő	6,43	Tisztviselő	5,96
8.	Esztergályos	6,25	Esztergályos	5,37
9.	Lakatos	6,23	Pincér	5,12
10.	Pincér	6,11	Kőműves	4,85
11.	Villanyszerelő	5,49	Villanyszerelő	4,65
12.	Kőműves	5,02	Kereskedelmi eladó	4,42
13.	Kereskedelmi eladó	4,88	Lakatos	4,38
14.	Mezőgazdasági szakmunkás	3,66	Asztalos	3,56
15.	Asztalos	3,47	Mezőgazdasági szakmunkás	3,50
16.	Gyári varrómunkás	2,90	Gyári varrómunkás	2,80

A saját szakmájával elégedett a szülő foglalkozása szerint

Vélemény	Apa foglalkozása szerint	1. Műszaki mérnök		2. Mezőgazdasági mérnök		3. Tanár	
		I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály
Teljesen	Fizikai	1,63	3,29	0,33	0,66	4,25	4,28
Részben		1,31	0,99	0,00	0,00	1,96	0,66
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,00	0,65	0,00
Teljesen	Szellemi	3,92	4,28	0,33	0,99	5,23	5,92
Részben		2,61	1,97	0,00	0,00	1,96	1,64
Nem		0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,65	0,00	0,33	0,00	0,65	0,00
Teljesen	Egyéb	1,63	0,66	0,00	0,33	0,33	0,99
Részben		0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,33	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00

A saját szakmájával elégedett a szülő foglalkozása szerint

Vélemény	Apa foglalkozása szerint	4. Műszerész		5. Óvónő		6. Orvos	
		I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály
Teljesen	Fizikai	1,31	1,64	0,98	0,99	1,31	0,33
Részben		0,65	0,99	0,65	0,00	0,00	0,00
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Teljesen	Szellemi	0,33	0,00	0,65	0,66	2,61	0,66
Részben		0,33	0,00	0,00	0,33	1,63	0,33
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Teljesen	Egyéb	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Részben		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

A saját szakmájával elégedett a szülő foglalkozása szerint

Vélemény	Apa foglalkozása szerint	7. Közgazdász		8. Jogász		9. Könyvelő	
		I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály
Teljesen	Hizsíkai	0,65	1,64	0,33	0,00	0,98	2,63
Részben		0,65	0,99	0,00	0,33	0,33	0,00
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00
Teljesen	Szellemi	0,65	0,99	0,00	1,64	0,33	0,00
Részben		0,33	0,33	0,33	0,33	0,65	0,00
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,33	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00
Teljesen	Egyéb	0,00	0,33	0,00	0,66	0,33	0,66
Részben		0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00

A saját szakmájával elégedett a szülő foglalkozása szerint

Vélemény	Apa foglalkozása szerint	10. Szülész nő		11. Ápolónő		12. Asszisztens	
		I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály
Teljesen	Fizikai	1,96	1,64	3,59	1,97	2,29	1,64
Részben		0,33	0,33	0,33	0,33	0,98	1,32
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00
Teljesen	Szellemi	0,00	0,66	0,65	0,33	0,33	0,99
Részben		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,99
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,66	0,00	0,00
Teljesen	Egyéb	0,00	0,33	0,33	0,00	0,00	0,66
Részben		0,00	0,66	0,00	0,33	0,33	0,00
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33

A saját szakmájával elégedett a szülő foglalkozása szerint

Vélemény	Apa foglalkozása szerint	13. Lakatos		14. Autószerelő		15. Adminisztrátor	
		I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály	I. osztály	IV. osztály
Teljesen	Fizikai	0,00	1,32	4,25	2,63	0,98	0,99
Részben		0,00	0,99	0,98	0,66	0,33	3,95
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nem tudja		0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00
Teljesen	Szellemi	0,00	0,00	1,63	0,66	0,65	0,33
Részben		0,33	0,33	0,00	0,66	0,33	1,97
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00
Teljesen	Egyéb	0,00	0,33	0,33	0,66	0,33	0,33
Részben		0,00	0,66	0,00	0,33	0,33	0,99
Nem		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,66
Nem tudja		0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00

A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Apa, anya véleménye		Apa, anya foglalkozása szerint	1. Műszaki mérnök				2. Mezőgazdasági mérnök			
			I. osztály		IV. osztály		I. osztály		IV. osztály	
			Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %
1. Teljesen elégedett	Apa	F	1,96	0,33	2,96	-	0,33	-	0,66	-
	Anya		1,31	-	1,97	-	0,33	-	0,66	-
2. Részben	Apa	F	0,65	-	0,99	0,33	-	-	-	-
	Anya		0,98	0,33	0,33	0,33	-	-	0,33	-
3. Nem	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		0,33	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	0,33	0,33	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	Sz	5,88	0,33	4,28	0,99	-	-	0,33	-
	Anya		4,90	0,65	2,63	-	-	-	0,99	-
2. Részben	Apa	Sz	0,33	0,33	0,66	0,33	-	0,65	0,33	-
	Anya		-	-	0,66	0,33	-	0,65	-	-
3. Nem	Apa	Sz	0,33	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	Sz	0,33	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		0,65	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	E	0,98	-	-	-	-	-	0,66	-
	Anya		1,63	-	0,66	0,66	-	-	0,33	-
2. Részben	Apa	E	0,33	-	0,33	0,33	-	-	-	-
	Anya		-	-	0,33	0,33	-	-	-	-
3. Nem	Apa	E	0,33	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	H								
	Anya		1,31	-	1,64	-	-	-	-	-
2. Részben	Apa	H								
	Anya		0,33	-	0,66	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	H								
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	H								
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-

A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Apa, anya véleménye		Apa, anya foglalko- zása sze- rint	3. Tanár				4. Műszerész			
			I. osztály		IV. osztály		I. osztály		IV. osztály	
			Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %
1. Teljesen elégedett	Apa	F	0,65	4,90	0,66	2,96	1,63	-	0,66	-
	Anya		-	3,92	0,33	0,99	1,31	-	0,33	-
2. Részben	Apa	F	-	0,65	-	0,66	0,33	-	1,64	-
	Anya		-	0,98	0,33	-	0,33	-	0,66	-
3. Nem	Apa	F	-	-	0,33	-	-	-	0,33	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	0,33	-
4. Nem tudja	Apa	F	0,33	-	-	0,33	-	-	-	-
	Anya		0,33	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	Sz	1,31	3,27	0,33	4,61	0,33	-	-	-
	Anya		1,31	3,59	0,33	4,28	-	-	-	-
2. Részben	Apa	Sz	-	2,29	0,33	2,30	0,33	-	-	-
	Anya		-	1,31	-	0,33	-	-	-	-
3. Nem	Apa	Sz	-	0,33	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	0,33	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	Sz	-	0,65	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	0,33	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	E	-	0,65	0,33	0,33	-	-	-	-
	Anya		0,33	1,96	-	3,95	0,33	-	0,66	-
2. Részben	Apa	E	-	-	-	0,33	-	-	-	-
	Anya		-	0,98	-	0,99	0,65	-	0,66	-
3. Nem	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	H								
	Anya		0,33	-	0,33	0,66	-	-	-	-
2. Részben	Apa	H								
	Anya		-	0,33	0,66	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	H								
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	H								
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-

A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Apa, anya véleménye		Apa, anya foglalko- zása sze- rint	5. Óvónő				6. Orvos			
			I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
			Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %
1. Teljesen elégedett	Apa	F	-	0,65	-	0,33	-	0,98	-	-
	Anya		-	0,65	-	0,33	-	0,33	-	-
2. Részben	Apa	F	-	0,98	-	0,66	-	0,33	-	0,33
	Anya		-	0,33	-	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	Sz	-	-	-	0,66	1,31	1,63	-	0,99
	Anya		-	-	-	0,99	1,31	1,96	-	0,66
2. Részben	Apa	Sz	-	0,33	-	-	-	0,98	-	-
	Anya		-	0,33	-	-	-	0,65	-	-
3. Nem	Apa	Sz	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	Sz	-	0,33	-	0,33	0,33	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	0,33	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	0,65	-	0,66	-	0,98	-	0,33
2. Részben	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	0,33	-	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	0,33	-	-	-	0,33
2. Részben	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-

A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Apa, anya véleménye		Apa, anya foglalkozása szerint	7. Közgazdász				8. Jogász			
			I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
			Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %
1. Teljesen elégedett	Apa	F	-	0,98	0,99	1,64	-	-	-	0,33
	Anya		0,33	0,65	0,33	0,99	-	-	-	0,66
2. Részben	Apa	F	0,33	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	0,33	-	0,66	-	-	-	-
3. Nem	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	F	-	-	-	-	-	0,33	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	0,33	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	Sz	0,98	0,65	0,33	0,33	-	0,33	0,33	0,99
	Anya		0,98	-	0,33	0,66	-	-	0,66	0,99
2. Részben	Apa	Sz	-	-	-	0,66	-	-	0,33	0,33
	Anya		-	0,33	-	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	Sz	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	Sz	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	E	-	0,33	-	-	-	-	-	0,99
	Anya		-	0,33	0,66	0,33	-	0,33	-	0,66
2. Részben	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	0,33	-	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	E	-	-	-	0,33	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	0,33	-	-	-	0,33
2. Részben	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-

A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Apa, anya véleménye			9. Könyvelő				10. Szülésznő			
			I. osztály		IV. osztály		I. osztály		IV. osztály	
			Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %
1. Teljesen elégedett	Apa	F	-	1,31	-	2,63	-	1,63	-	1,32
	Anya		-	1,31	-	0,99	-	0,98	-	0,66
2. Részben	Apa	F	-	0,33	-	-	-	0,65	-	0,33
	Anya		0,33	-	-	-	-	0,65	-	-
3. Nem	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	0,33
	Anya		-	-	-	0,33	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	Sz	-	0,98	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	0,33	-	-	-	-	-	0,33
2. Részben	Apa	Sz	0,33	-	-	-	-	-	-	0,33
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	0,66
3. Nem	Apa	Sz	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	0,33
4. Nem tudja	Apa	Sz	-	-	-	-	-	-	-	0,33
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	E	-	0,33	-	0,66	-	-	-	0,66
	Anya		-	1,31	-	2,30	-	0,65	-	0,99
2. Részben	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	0,33
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	0,33
3. Nem	Apa	E	-	-	-	0,33	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	0,66
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
2. Részben	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
3. Nem	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-

A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Apa, anya véleménye		Apa, anya foglalkozása szerint	11. Ápolónő				12. Asszisztens			
			I. osztály		IV. osztály		I. osztály		IV. osztály	
			Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %
1. Teljesen elégedett	Apa	F	-	3,92	-	1,64	-	2,29	-	2,30
	Anya		-	1,96	-	0,33	-	1,31	-	0,99
2. Részben	Apa	F	-	0,33	-	0,66	-	0,65	-	0,33
	Anya		-	0,33	-	0,33	-	0,33	-	-
3. Nem	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	F	-	-	-	-	-	0,33	-	0,33
	Anya		-	-	-	0,33	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	Sz	-	0,33	-	0,66	-	0,33	-	1,32
	Anya		-	0,65	-	0,66	-	0,33	-	1,32
2. Részben	Apa	Sz	-	-	-	0,33	-	-	-	0,66
	Anya		-	-	-	0,33	-	-	-	0,33
3. Nem	Apa	Sz	-	0,33	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	Sz	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	0,66
	Anya		-	1,31	-	0,99	-	0,65	-	1,64
2. Részben	Apa	E	-	-	-	-	-	0,33	-	0,33
	Anya		-	0,65	-	-	-	0,33	-	0,99
3. Nem	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	0,66	-	-	-	0,33
2. Részben	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	0,33	-	-	-	-	-	0,33
3. Nem	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	H	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-

A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Apa, anya véleménye		Apa, anya foglalkozása szerint	13. Lakatos				14. Autószerelő			
			I. osztály		IV. osztály		I. osztály		IV. osztály	
			Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %
1. Teljesen elégedett	Apa	F	-	-	1,32	-	4,58	-	1,97	-
	Anya		-	-	0,66	-	1,63	-	1,64	-
2. Részben	Apa	F	-	-	0,66	-	0,98	-	1,32	-
	Anya		0,33	-	0,66	-	0,65	-	0,66	-
3. Nem	Apa	F	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	F	-	-	0,33	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	0,33	-	0,65	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	Sz	-	-	-	-	1,63	-	0,33	-
	Anya		-	-	-	-	0,65	-	-	-
2. Részben	Apa	Sz	0,33	-	0,33	-	-	-	0,99	-
	Anya		-	-	0,33	-	0,33	-	0,66	-
3. Nem	Apa	Sz	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	Sz	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	E	-	-	0,66	-	-	-	0,99	-
	Anya		-	-	0,33	-	2,29	-	1,32	-
2. Részben	Apa	E	-	-	0,33	-	0,33	-	-	-
	Anya		-	-	0,66	-	0,65	-	0,66	-
3. Nem	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	0,33	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	E	-	-	-	-	-	-	-	-
	Anya		-	-	0,33	-	-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	H								
	Anya		-	-	-	-	-	-	0,33	-
2. Részben	Apa	H								
	Anya		-	-	-	-	0,65	-	0,33	-
3. Nem	Apa	H								
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	H								
	Anya		-	-	-	-	-	-	-	-

A szülők /apa, anya/ véleménye gyermekeik pályaválasztásáról

Apa, anya véleménye		Apa, anya foglalko- zása sze- rint	15. Adminisztrátor			
			I. osztály		IV. osztály	
			Fiu %	Leány %	Fiu %	Leány %
1. Teljesen elégedett	Apa	F	-	0,98	-	2,63
	Anya		-	0,33	-	0,66
2. Részben	Apa	F	-	-	0,66	0,99
	Anya		-	-	-	-
3. Nem	Apa	F	-	-	-	0,33
	Anya		-	-	-	0,33
4. Nem tudja	Apa	F	-	0,33	-	0,33
	Anya		-	0,33	-	0,33
1. Teljesen elégedett	Apa	Sz	-	-	0,33	0,99
	Anya		-	-	-	1,64
2. Részben	Apa	Sz	-	0,65	-	0,99
	Anya		-	0,33	0,66	0,66
3. Nem	Apa	Sz	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	Sz	-	0,65	-	0,33
	Anya		-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	E	-	0,65	0,33	0,66
	Anya		-	1,63	0,33	1,32
2. Részben	Apa	E	-	0,33	0,33	0,66
	Anya		-	0,33	0,33	2,30
3. Nem	Apa	E	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	E	-	-	-	-
	Anya		-	-	-	-
1. Teljesen elégedett	Apa	H				
	Anya		-	0,33	-	-
2. Részben	Apa	H				
	Anya		-	0,33	0,33	0,33
3. Nem	Apa	H				
	Anya		-	-	-	-
4. Nem tudja	Apa	H				
	Anya		-	-	-	-

Az osztályfőnök véleménye, helyeslése a pályaválasztásról

Vélemény helyeslés	Apa fog- lalkozá- sa sze- rint	G i m n á z i u m			
		Fiu		Leány	
		I.osztály	IV.osztály	I.osztály	IV.osztály
1. Teljesen elégedett	F	0,00	1,64	0,65	5,26
2. Részben	F	0,00	0,00	0,98	0,66
3. Nem	F	0,00	0,33	0,00	0,00
4. Nem tudja	F	1,96	2,30	6,54	2,63
1. Teljesen elégedett	Sz	0,98	3,95	0,98	5,92
2. Részben	Sz	0,33	0,66	0,33	2,30
3. Nem	Sz	0,00	0,00	0,00	0,66
4. Nem tudja	Sz	6,54	1,32	7,84	2,30
1. Teljesen elégedett	E	0,00	0,66	0,00	0,99
2. Részben	E	0,00	0,00	0,33	0,33
3. Nem	E	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Nem tudja	E	1,31	0,00	0,33	0,00

Vélemény helyeslés	Apa fog- lalkozá- sa sze- rint	S z a k k ö z é p i s k o l a			
		Fiu		Leány	
		I.osztály	IV.osztály	I.osztály	IV.osztály
1. Teljesen elégedett	F	0,65	6,25	2,29	7,89
2. Részben	F	0,65	1,64	0,65	0,00
3. Nem	F	0,00	0,00	0,00	0,33
4. Nem tudja	F	8,50	3,29	7,84	4,61
1. Teljesen elégedett	Sz	0,00	1,32	0,33	4,61
2. Részben	Sz	0,00	0,00	0,00	1,32
3. Nem	Sz	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Nem tudja	Sz	5,88	2,30	5,23	1,32
1. Teljesen elégedett	E	0,00	1,97	0,00	0,99
2. Részben	E	0,00	0,33	0,33	0,66
3. Nem	E	0,00	0,00	0,33	0,00
4. Nem tudja	E	0,98	0,99	1,31	3,95

A Gimnáziumi tanulók főbb motivációi

I. osztály

Rang-sor	F i u		Pont %	L e á n y		Pont %
	M o t i v á c i ó			M o t i v á c i ó		
	1.. Általános tantervű					
1.	Változatos munka		3,17	Változatos munka		9,54
2.	Másokon lehet segíteni		2,29	Másokon lehet segíteni		8,50
3.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		2,29	Társadalmilag megbecsült pálya		6,54
4.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra		2,19	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni		6,47
5.	Tiszta munka		2,03	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		6,11
6.	Társadalmilag megbecsült pálya		1,80	Tiszta munka		5,92
7.	Aprólékos munkát igényel		1,76	A nyelvtudás érvényesül benne		5,46
8.	Megfontolásra elmélkedésre ad alkalmat		1,73	Sajátunkból lehet másnak adni		5,00
9.	Jó kereseti lehetőséget ad		1,60	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		4,15
10.	Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni		1,50	Fizikailag könnyű		3,95
	2.. Szakosított tantervű					
1.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra		4,80	A számokkal kell foglalkozni		1,96
2.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		4,35	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		1,54
3.	A számokkal kell foglalkozni		3,01	Másokon lehet segíteni		1,41
4.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra		2,97	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra		1,21
5.	Önállóan lehet alkotni		2,25	Sajátunkból lehet adni másnak		1,18
6.	Változatos munka		2,22	Társadalmilag megbecsült pálya		1,08
7.	Aprólékos munkát igényel		2,19	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra		0,78
8.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat		2,09	Változatos munka		0,78
9.	Társadalmilag megbecsült pálya		2,03	Tetszik az a környezet, ahol folyik a munka		0,72
10.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		1,96	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		0,69

A gimnáziumi tanulók főbb motivációi

IV. osztály

Rang- sor	F i u		Pont %	L e á n y		Pont %
	M o t i v á c i ó			M o t i v á c i ó		
	1.. Általános tantervű					
1.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		7,27	Másokon lehet segíteni		10,46
2.	Változatos munka		6,32	Változatos munka		9,93
3.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra		6,02	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		9,64
4.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontos- ságú pálya		4,84	Mások problémáival, gondjaival lehet foglalkozni		8,62
5.	Társadalmilag megbecsült pálya		4,44	Sajátunkból lehet másnak adni		6,81
6.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra		4,41	Tiszta munka		6,15
7.	Önállóan lehet alkotni		4,24	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		5,99
8.	Jó kereseti lehetőséget ad		3,82	Társadalmilag megbecsült pálya		5,43
9.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat		3,55	Fizikailag könnyű		5,20
10.	Gyönyörködtet		2,17	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		4,84

A szakközépiskolai tanulók főbb motivációi

I. osztály

Rang- sor	P í u		Pont %	L e á n y		Pont %
	M o t i v á c i ó			M o t i v á c i ó		
	3.. Egészségügyi					
1.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat		0,33	Másokon lehet segíteni		15,23
2.	Változatos munka		0,29	Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni		7,97
3.	A materialista felfogás érvényesül benne		0,26	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		5,92
4.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni		0,23	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni		5,75
5.	Másokon lehet segíteni		0,20	Társadalmilag megbecsült pálya		5,13
6.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra		0,16	Változatos munka		5,00
7.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		0,13	Tiszta munka		4,97
8.	Tetszik a környezet, ahol folyik a munka		0,10	Sajátunkból lehet másnak adni		3,95
9.	Tiszta munka		0,7	Többen dolgoznak együtt		3,17
10.	Társadalmilag megbecsült pálya		0,3	Fizikailag könnyű		3,07
	4.. Közgazdasági					
1.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontos- sági pálya		1,54	Tiszta munka		7,97
2.	Társadalmilag megbecsült pálya		1,31	Társadalmilag megbecsült pálya		7,58
3.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni		1,27	A számokkal kell foglalkozni		5,16
4.	Tiszta munka		1,05	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni		4,93
5.	Magasabb pályára alapot ad		0,98	Többen dolgoznak együtt		4,41
6.	Szervezéssel lehet foglalkozni		0,98	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		3,92
7.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni		0,95	Fizikailag könnyű		3,76
8.	Ez a szülők kívánsága		0,82	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni		3,53
9.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		0,69	Változatos munka		3,17
10.	A néphatalom biztonságát szolgálja		0,59	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		3,07

A szakközépiskolai tanulók főbb motivációi

I. osztály

Rang-sor	F i u M o t i v á c i ó	Pont %	L e á n y M o t i v á c i ó		Pont %
5., Géplakatos					
1.	Jó kereseti lehetőséget ad	2,39	-		
2.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	1,76	-		
3.	Aprólékos munkát igényel	1,70			
4.	Magasabb pályára alapot ad	1,67	-		
5.	Fizikailag könnyű	1,50	-		
6.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra	1,50	-		
7.	Változatos munka	1,44	-		
8.	Tiszta munka	1,34	-		
9.	Rövid idő után kenyeret ad	1,27	-		
10.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,18	-		
6., Autószerelő					
1.	Jó kereseti lehetőséget ad	9,28	-		
2.	Változatos munka	5,69	-		
3.	Társadalmilag megbecsült pálya	5,00	-		
4.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra	4,87	-		
5.	Másokon lehet segíteni	3,73	-		
6.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	3,69	-		
7.	Önállóan lehet alkotni	3,24	-		
8.	Rövid idő után kenyeret ad	2,91	-		
9.	Magasabb pályára alapot ad	2,48	-		
10.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	2,32	-		

A szakközépiskolai tanulók főbb motivációi

IV. osztály

Rang-sor	F i ú		Pont %	L e á n y		Pont %
	M o t i v á c i ó			M o t i v á c i ó		
	5.. Géplakatos					
1.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra		2,86	-		
2.	Többen dolgoznak együtt		2,30	-		
3.	Változatos munka		2,01	-		
4.	Jó kereseti lehetőséget ad		1,87	-		
5.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		1,64	-		
6.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya		1,51	-		
7.	Rövid idő után kenyeret ad		1,51	-		
8.	Társadalmilag megbecsült pálya		1,51	-		
9.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni		1,45	-		
10.	Nem kell sokat számolni		1,32	-		
	6.. Autószerelő					
1.	Változatos munka		6,25	-		
2.	Jó kereseti lehetőséget ad		3,62	-		
3.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra		3,52	-		
4.	Többen dolgoznak együtt		2,96	-		
5.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani		2,89	-		
6.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat		2,80	-		
7.	Aprólékos munkát igényel		2,57	-		
8.	Másokon lehet segíteni		2,43	-		
9.	Társadalmilag megbecsült pálya		2,20	-		
10.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni		2,20	-		

A szakmát tanulók véleménye az elhelyezkedési lehetőségről

Szakma	Vélemény	I. osztály		IV. osztály	
		Fiu	Leány	Fiu	Leány
Egészségügyi	1. Biztosított-nak látja	0,00	12,09	0,33	10,20
	2. Nem látja biztosított-nak	0,00	0,33	0,00	1,97
	3. Nem tudja	0,00	2,94	0,00	1,97
Közgazdasági	1. Biztosított-nak látja	2,29	10,46	3,29	9,87
	2. Nem látja biztosított-nak	0,00	0,33	0,00	0,00
	3. Nem tudja	0,33	3,92	0,33	1,97
Ipari /lakatos/	1. Biztosított-nak látja	2,61	0,00	4,61	0,00
	2. Nem látja biztosított-nak	0,00	0,00	0,00	0,00
	3. Nem tudja	1,31	0,00	0,66	0,00
Ipari /autószerelő/	1. Biztosított-nak látja	9,48	0,00	4,93	0,00
	2. Nem látja biztosított-nak	0,00	0,00	0,99	0,00
	3. Nem tudja	3,27	0,00	0,66	0,00

A tanulók főbb motivációi a kiemelt 15 szakmábanI. osztály1. Műszaki mérnök

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	8,04
2.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra	6,93
3.	Változatos munka	4,80
4.	Társadalmilag megbecsült pálya	4,08
5.	Önállóan lehet alkotni	3,86
6.	Jó kereseti lehetőséget ad	3,82
7.	Aprólékos munkát igényel	3,24
8.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	3,10
9.	A számokkal kell foglalkozni	2,29
10.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	2,25

2. Mezőgazdasági mérnök

1.	Szabad mozgási lehetőséget ad	0,69
2.	Tetszik az a környezet, ahol folyik a munka	0,65
3.	Társadalmilag megbecsült pálya	0,62
4.	A szabadban lehet lenni	0,52
5.	Változatos munka	0,52
6.	Jó kereseti lehetőséget ad	0,36
7.	Lehetőség nyílik sportolásra	0,36
8.	Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges közbúlsó állomás	0,33
9.	Szervezéssel lehet foglalkozni	0,26
10.	Másokat lehet irányítani, vezetni	0,20

3. Tanár

1.	Sajátunkból lehet másnak adni	8,79
2.	Másokon lehet segíteni	6,01
3.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	5,72
4.	Változatos munka	5,39
5.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	5,00
6.	Társadalmilag megbecsült pálya	4,58
7.	Másokat lehet irányítani, vezetni	4,48
8.	Szervezéssel lehet foglalkozni	3,99
9.	Tiszta munka	3,76
10.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	3,50

4. Műszerész

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	Jó kereseti lehetőséget ad	1,83
2.	Aprólékos munkát igényel	1,57
3.	Tiszta munka	1,41
4.	Fizikailag könnyű	1,34
5.	Szórakozásra, öröme lehetőséget nyújt	0,72
6.	Másokon lehet segíteni	0,65
7.	Magasabb pályára alapot ad	0,65
8.	Megfontolásra, elmélyedésre ad alkalmat	0,65
9.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	0,62
10.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	0,59

5. Óvónő

1.	Gyönyörködtet	1,21
2.	Változatos munka	1,11
3.	Tiszta munka	0,98
4.	Fizikailag könnyű	0,92
5.	Társadalmilag megbecsült pálya	0,75
6.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	0,69
7.	Másokon lehet segíteni	0,65
8.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	0,65
9.	Többen dolgoznak együtt	0,62
10.	Aprólékos munkát igényel	0,52

6. Orvos

1.	Másokon lehet segíteni	5,29
2.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	2,39
3.	Változatos munka	2,39
4.	Társadalmilag megbecsült pálya	2,29
5.	Jó kereseti lehetőséget ad	1,70
6.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	1,63
7.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra	1,57
8.	Tiszta munka	1,37
9.	Aprólékos munkát igényel	1,34
10.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	1,18

7. Közgazdász

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	2,45
2.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,73
3.	Tiszta munka	1,41
4.	Magasabb pályára alapot ad	1,24
5.	Jó kereseti lehetőséget ad	1,21
6.	A számokkal kell foglalkozni	0,92
7.	A nyelvtudás érvényesül benne	0,85
8.	Változatos munka	0,85
9.	Többen dolgoznak együtt	0,82
10.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	0,78

8. Jogász

1.	Mások problémáival, gondjaival lehet foglalkozni	0,52
2.	Társadalmilag megbecsült pálya	0,46
3.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	0,46
4.	Változatos munka	0,39
5.	Ez a szülők kívánsága	0,33
6.	Többen dolgoznak együtt	0,26
7.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	0,26
8.	Alkalmat ad művészi tevékenységre	0,23
9.	Másokon lehet segíteni	0,20
10.	Tiszta munka	0,16

9. Könyvelő

1.	Tiszta munka	1,93
2.	A számokkal kell foglalkozni	1,44
3.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	1,37
4.	Ez a szülők kívánsága	1,21
5.	Társadalmilag megbecsült pálya	0,92
6.	Fizikailag könnyű	0,88
7.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	0,82
8.	Jó ismerősöm is ezen a pályán van	0,72
9.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	0,62
10.	Másokat lehet irányítani, vezetni	0,62

10. Szülésznő

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	Másokon lehet segíteni	1,76
2.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,37
3.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	1,21
4.	Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni	1,18
5.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	0,95
6.	Rövid idő után kenyeret ad	0,82
7.	Gyönyörködtet	0,75
8.	Változatos munka	0,62
9.	Sajátunkból lehet másnak adni	0,56
10.	Jó kereseti lehetőséget ad	0,49

11. Ápolónő

1.	Másokon lehet segíteni	4,84
2.	Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni	2,19
3.	Meleg és védett helyen kell a szakmát végezni	2,09
4.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	1,70
5.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,44
6.	Változatos munka	1,44
7.	Többen dolgoznak együtt	1,34
8.	Tetszik a környezet, ahol folyik a munka	1,24
9.	Aprólékos munkát igényel	0,95
10.	Sajátunkból lehet másnak adni	0,92

12. Asszisztens

1.	Másokon lehet segíteni	3,46
2.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	2,12
3.	Tiszta munka	1,99
4.	Változatos munka	1,34
5.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	1,31
6.	Fizikailag könnyű	1,24
7.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,21
8.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	0,88
9.	Tetszik az a ruha, amelyet a szakmabeliek viselnek	0,75
10.	Többen dolgoznak együtt	0,65

13. Lakatos

Rangsor	M o t i v á c i ó	P o n t %
1.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	0,33
2.	Társadalmilag megbecsült pálya	0,29
3.	Változatos munka	0,26
4.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	0,23
5.	Tetszik az a környezet, ahol folyik a munka	0,20
6.	Sok szabad időt hagy	0,16
7.	A materialista felfogás érvényesül benne	0,13
8.	Minden egy helyben található	0,10
9.	Lehetőség nyílik sportolásra	0,07
10.	A testi erő érvényesül benne	0,03

14. Autószerelő

1.	Jó kereseti lehetőséget ad	6,11
2.	Másokon lehet segíteni	3,14
3.	Rövid idő után kenyeret ad	2,84
4.	Változatos munka	2,84
5.	Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra	2,58
6.	Társadalmilag megbecsült pálya	2,58
7.	Aprólékos munkát igényel	1,76
8.	Magasabb pályára alapot ad	1,47
9.	Jó ismerősöm is ezen a pályán van	1,14
10.	Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges közbülső állomás	1,11

15. Adminisztrátor

1.	Tiszta munka	1,86
2.	Többen dolgoznak együtt	1,76
3.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	1,37
4.	A számokkal kell foglalkozni	1,37
5.	Fizikailag könnyű	1,31
6.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,31
7.	Aprólékos munkát igényel	1,18
8.	Rövid idő után kenyeret ad	0,95
9.	Szervezéssel lehet foglalkozni	0,82
10.	Ez a szülők kívánsága	0,78

A tanulók főbb motivációi a kiemelt 15 szakmábanIV. osztály1. Műszaki mérnök

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	Lehetőség nyílik feltalálásra, ujitásra	6,74
2.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	6,71
3.	Változatos munka	5,89
4.	Önállóan lehet alkotni	5,20
5.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	3,39
6.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	3,39
7.	Jó kereseti lehetőséget ad	3,09
8.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	2,92
9.	Társadalmilag megbecsült pálya	2,66
10.	Fizikailag könnyű	1,64

2. Mezőgazdasági mérnök

1.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	1,12
2.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	0,95
3.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	0,86
4.	Jó kereseti lehetőséget ad	0,86
5.	Lehetőség nyílik feltalálásra, ujitásra	0,76
6.	Változatos munka	0,76
7.	Szabad mozgási lehetőséget ad	0,62
8.	Másokon lehet segíteni	0,49
9.	Többen dolgoznak együtt	0,46
10.	Önállóan lehet alkotni	0,43

3. Tanár

1.	Sajátunkból lehet másnak adni	8,22
2.	Változatos munka	5,95
3.	Másokon lehet segíteni	5,46
4.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	4,90
5.	Másokat lehet irányítani, vezetni	4,38
6.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	4,31
7.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	3,65
8.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	3,62
9.	A materialista felfogás érvényesül benne	2,83
10.	Társadalmilag megbecsült pálya	2,83

4. Műszerész

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	Fizikailag könnyű	1,48
2.	Változatos munka	1,18
3.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,15
4.	Lehetőség nyílik feltalálásra, ujitásra	1,05
5.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	0,92
6.	Jó kereseti lehetőséget ad	0,86
7.	Aprólékos munkát igényel	0,72
8.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	0,69
9.	Magasabb pályára alapot ad	0,49
10.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	0,39

5. Óvónő

1.	Gyönyörködtet	1,25
2.	Másokat lehet irányítani, vezetni	1,22
3.	Sajátunkból lehet másnak adni	1,18
4.	Változatos munka	0,99
5.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	0,82
6.	Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni	0,69
7.	Szervezéssel lehet foglalkozni	0,62
8.	A materialista felfogás érvényesül benne	0,59
9.	Társadalmilag megbecsült pálya	0,59
10.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	0,56

6. Orvos

1.	Másokon lehet segíteni	0,89
2.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	0,72
3.	Változatos munka	0,59
4.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	0,53
5.	Társadalmilag megbecsült pálya	0,53
6.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	0,49
7.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	0,46
8.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	0,43
9.	Tiszta munka	0,33
10.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	0,30

7. Közgazdász

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	Társadalmilag megbecsült pálya	2,86
2.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	2,17
3.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	1,87
4.	Jó kereseti lehetőséget ad	1,58
5.	Változatos munka	1,51
6.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	1,41
7.	A számokkal kell foglalkozni	1,38
8.	Tiszta munka	1,18
9.	Szervezéssel lehet foglalkozni	1,15
10.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	1,12

8. Jogász

1.	Mások bajaival, problémáival lehet foglalkozni	2,60
2.	Másokon lehet segíteni	2,14
3.	Változatos munka	2,07
4.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	1,71
5.	Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	1,58
6.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	1,38
7.	A néphatalom biztonságát szolgálja	0,95
8.	Aprólékos munkát igényel	0,66
9.	Az élet nagy kérdéseinek megoldásával foglalkozik	0,66
10.	Jó kereseti lehetőséget ad	0,62

9. Könyvelő

1.	Tiszta munka	2,66
2.	A számokkal kell foglalkozni	2,27
3.	Többen dolgoznak együtt	1,97
4.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	1,22
5.	Nem kell többet tanulni	1,18
6.	Aprólékos munkát igényel	1,05
7.	Fizikailag könnyű	0,89
8.	A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	0,89
9.	Úlő munkamódot igényel	0,86
10.	Rövid idő után kenyeret ad	0,72

10. Szülésznő

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	Másokon lehet segíteni	3,26
2.	Rövid idő után kenyeret ad	1,91
3.	Jó kereseti lehetőséget ad	1,74
4.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	1,51
5.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	1,38
6.	Változatos munka	1,35
7.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,32
8.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	1,32
9.	Fizikailag könnyű	1,22
10.	Többen dolgoznak együtt	1,15

11. Ápolónő

1.	Másokon lehet segíteni	3,75
2.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	2,40
3.	Változatos munka	1,84
4.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	1,64
5.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,64
6.	Többen dolgoznak együtt	1,22
7.	Rövid idő után kenyeret ad	1,09
8.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	0,89
9.	Magasabb pályára alapot ad	0,86
10.	Szabad mozgási lehetőséget ad	0,72

12. Asszisztens

1.	Másokon lehet segíteni	4,51
2.	Tiszta munka	3,42
3.	Fizikailag könnyű	2,53
4.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	2,47
5.	Rövid idő után kenyeret ad	1,81
6.	Változatos munka	1,55
7.	Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	1,41
8.	Aprólékos munkát igényel	1,38
9.	Többen dolgoznak együtt	1,38
10.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	1,25

13. Lakatos

Rangsor	M o t i v á c i ó	Pont %
1.	Lehetőség nyílik feltalálásra, ujitásra	1,97
2.	Többen dolgoznak együtt	1,64
3.	Rövid idő után kenyeret ad	1,51
4.	Nem kell sokat számolni	1,32
5.	Változatos munka	1,22
6.	Jó kereseti lehetőséget ad	1,12
7.	Társadalmilag megbecsült pálya	1,05
8.	Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	0,99
9.	Szabad mozgási lehetőséget ad	0,69
10.	A testi erő érvényesül benne	0,62

14. Autószerelő

1.	Változatos munka	3,75
2.	Jó kereseti lehetőséget ad	2,40
3.	Többen dolgoznak együtt	2,14
4.	Lehetőség nyílik feltalálásra, ujitásra	2,11
5.	Aprólékos munkát igényel	1,48
6.	Másokon lehet segíteni	1,41
7.	Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	1,41
8.	Az egyéni vágyunk eléréséhez szükséges közbúlsó állomás	1,41
9.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	1,28
10.	Lehetőség nyílik sportolásra	1,25

15. Adminisztrátor

1.	Tiszta munka	7,40
2.	Fizikailag könnyű	4,93
3.	Többen dolgoznak együtt	4,44
4.	Meleg és védett helyen kell a munkát végezni	3,85
5.	Mindig csinosan lehet járni	2,89
6.	Sok és sokféle emberrel lehet érintkezni	2,70
7.	Aprólékos munkát igényel	2,34
8.	Sok szabad időt hagy	1,94
9.	Ülő munkát igényel	1,91
10.	Tetszik az a környezet, ahol folyik a munka	1,68

Rang- sor	3. Tanár								4. Műszerész							
	I. osztály				IV. osztály				I. osztály				IV. osztály			
	T	F. %	T	L. %	T	F. %	T	L. %	T	F. %	T	L. %	T	F. %	T	L. %
1.	5	1,63	5	8,39	5	1,21	5	8,66	6	1,74	-	-	6	1,97	-	-
2.	4	1,09	4	6,10	4	1,10	4	4,71	2	1,20	-	-	7	1,54	-	-
3.	1	0,65	1	4,68	1	0,55	8	3,51	7	1,20	-	-	2	0,99	-	-
4.	7	0,65	8	3,70	3	0,33	1	2,85	1	1,09	-	-	1	0,55	-	-
5.	3	0,44	7	2,40	7	0,33	7	1,10	-	-	-	-	8	0,11	-	-
6.	9	0,11	3	0,87	9	0,33	9	1,10	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	-	-	2	0,33	8	0,11	3	0,55	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	-	-	9	0,22	-	-	2	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	-	-	-	-	-	-	6	0,11	-	-	-	-	-	-	-	-

Rang- sor	15. Adminisztrátor							
	I.osztály				IV.osztály			
	T	F. %	T	L. %	T	F. %	T	L. 3
1.	-	-	5	3,05	-	-	7	4,79
2.	-	-	7	1,96	-	-	5	4,06
3.	-	-	1	1,20	-	-	3	2,74
4.	-	-	2	0,33	-	-	2	0,99
5.	-	-	3	0,22	-	-	1	0,88
6.	-	-	4	0,22	-	-	4	0,88
7	-	-	8	0,11	-	-	8	0,44
8.	-	-	-	-	-	-	9	0,44
9.	-	-	-	-	-	-	6	0,22

x

Tulajdonságok

1. Tudja jól használni az eszét
2. Legyen jó kézügyessége
3. Legyen képes alkalmazkodni
4. Irányító, szervezőképessége legyen
5. Felelősségérzet
6. Műszaki érdeklődés
7. Precizitás, pontosság
8. Segítőkézség
9. Egyéb

A tanulók rendelkeznek a megjelölt tulajdonságokkal

Rang- sor	1. Műszaki mérnök				2. Mezőgazdasági mérnök				3. Tanár				4. Műszerész			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	T	P. %	T	P. %	T	P. %	T	P. %	T	P. %	T	P. %	T	P. %	T	P. %
1.	6	5,88	1	6,47	4	0,54	1	1,21	5	7,63	5	7,84	2	1,20	6	2,41
2.	1	5,23	6	5,48	2	0,33	6	0,88	4	5,45	4	5,48	6	1,20	2	0,88
3.	5	3,16	5	2,41	5	0,33	4	0,55	1	4,03	8	4,28	7	0,87	7	0,88
4.	7	2,18	2	1,97	1	0,22	8	0,55	8	4,03	1	2,52	1	0,65	1	0,22
5.	2	1,31	7	1,75	3	0,22	5	0,44	3	2,07	9	1,64	-	-	8	0,22
6.	3	1,31	4	1,32	9	0,22	2	0,33	7	1,85	3	1,54	-	-	-	-
7.	4	1,09	3	1,10	-	-	3	0,22	2	1,53	2	0,66	-	-	-	-
8.	9	0,11	8	0,22	-	-	7	0,22	9	0,44	6	0,33	-	-	-	-
9.	-	-	9	0,22	-	-	-	-	-	-	7	0,33	-	-	-	-

A legjobban szeretett tantárgyak

Pálya	Rang-sor	Gimnázium IV. osztály				Szakközépiskola IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %
1. Műszaki mérnök	1.	17	5,31	17	0,66	18	0,99	15	0,33
	2.	18	4,50	1	0,33	7	0,66	-	-
	3.	26	0,77	10	0,33	17	0,66	-	-
2. Mezőgazdasági mérnök	1.	8	0,33	-	-	16	0,88	-	-
	2.	17	0,33	-	-	13	0,66	-	-
	3.	18	0,22	-	-	12	0,33	-	-
3. Tanár	1.	25	0,88	1	1,97	25	0,33	1	0,66
	2.	18	0,66	2	1,97	9	0,22	17	0,66
	3.	10	0,44	17	1,97	27	0,11	26	0,66
4. Műszerész	1.	18	0,99	-	-	16	0,99	-	-
	2.	17	0,77	-	-	12	0,22	-	-
	3.	7	0,55	-	-	14	0,22	-	-

Pálya	Rang-sor	Gimnázium IV. osztály				Szakközépiskola IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %
5. Óvónő	1.	-	-	1	0,33	-	-	24	0,66
	2.	-	-	2	0,33	-	-	-	-
	3.	-	-	19	0,33	-	-	-	-
6. Orvos	1.	-	-	17	0,33	-	-	1	0,33
	2.	-	-	-	-	-	-	18	0,33
	3.	-	-	-	-	-	-	29	0,33
7. Közgazdász	1.	-	-	-	-	17	1,21	22	0,99
	2.	-	-	-	-	22	0,66	17	0,66
	3.	-	-	-	-	20	0,33	21	0,66
8. Jogász	1.	7	0,33	1	0,66	25	0,33	1	0,33
	2.	1	0,22	7	0,33	27	0,22	17	0,33
	3.	27	0,11	19	0,33	4	0,11	22	0,33

Pálya	Rang-sor	Gimnázium IV. osztály				Szakközépiskola IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %
9. Könyvelő	1.	-	-	-	-	-	-	20	1,64
	2.	-	-	-	-	-	-	22	0,66
	3.	-	-	-	-	-	-	1	0,33
10. Szülésznő	1.	-	-	1	0,33	-	-	16	1,32
	2.	-	-	2	0,33	-	-	29	0,66
	3.	-	-	-	-	-	-	1	0,33
11. Ápolónő	1.	-	-	2	0,66	-	-	16	0,99
	2.	-	-	9	0,66	-	-	25	0,66
	3.	-	-	-	-	-	-	1	0,33
12. Asszisztens	1.	-	-	9	1,97	-	-	1	0,99
	2.	-	-	7	0,33	-	-	19	0,66
	3.	-	-	10	0,33	-	-	25	0,66

Pálya	Rang-sor	Gimnázium IV. osztály				Szakközépiskola IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %	Tárgy	Pont %
13. Lakatos	1.	-	-	-	-	16	2,30	-	-
	2.	-	-	-	-	13	1,10	-	-
	3.	-	-	-	-	25	1,10	-	-
14. Autó-szerelő	1.	-	-	-	-	16	3,95	-	-
	2.	-	-	-	-	7	2,08	-	-
	3.	-	-	-	-	25	1,54	-	-
15. Adminisztrátor	1.	-	-	1	0,99	25	0,99	1	0,99
	2.	-	-	24	0,66	1	0,66	20	0,99
	3.	-	-	2	0,33	8	0,22	22	0,99

Tantárgyak:

1. magyar
2. orosz
3. angol
4. német
5. francia
6. latin
7. történelem
8. földrajz
9. biológia
10. kémia
11. üzemgazdaságtan
12. műszerismeret
13. géptan
14. technológia
15. laborgyakorlat
16. szakmai gyakorlat
17. matematika
18. fizika
19. lélektan
20. könyvvitel
21. tervezés
22. politikai gazdaságtan
23. statisztika
24. ének-zene
25. testnevelés
26. rajz
27. világnézetünk alapjai
28. egészségügyi alapismeretek
29. anatómia-élettan
30. ápolástan, gondozástan
31. egyéb

A legszivesebben választott szakkörök

Pálya	Rang-sor	Gimnázium IV. osztály				Szakközépiskola IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %
1. Műszaki mérnök	1.	8	5,10	8	0,99	7	0,66	10	0,33
	2.	12	1,64	5	0,33	16	0,66	-	-
	3.	5	1,32	23	0,33	1	0,33	-	-
2. Mezőgazdasági mérnök	1.	8	0,33	-	-	21	0,66	-	-
	2.	5	0,16	-	-	7	0,33	-	-
	3.	-	-	-	-	9	0,33	-	-
3. Tanár	1.	8	0,66	23	2,30	27	0,33	27	1,32
	2.	5	0,49	8	1,97	18	0,16	23	0,66
	3.	36	0,16	1	1,64	-	-	1	0,33
4. Műszerész	1.	5	0,82	-	-	25	0,33	-	-
	2.	8	0,33	-	-	27	0,33	-	-
	3.	-	-	-	-	12	0,16	-	-

Pálya	Rang-sor	Gimnázium IV. osztály				Szakközépiskola IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %
5. Óvónő	1.	-	-	1	0,66	-	-	2	0,33
	2.	-	-	2	0,33	-	-	7	0,33
	3.	-	-	7	0,33	-	-	-	-
6. Orvos	1.	-	-	8	0,33	-	-	9	0,33
	2.	-	-	-	-	-	-	18	0,33
	3.	-	-	-	-	-	-	30	0,33
7. Közgazdász	1.	-	-	-	-	22	0,82	20	0,66
	2.	-	-	-	-	18	0,33	2	0,33
	3.	-	-	-	-	25	0,33	7	0,33
8. Jogász	1.	8	0,33	1	0,66	4	0,33	7	0,33
	2.	-	-	2	0,33	21	0,16	25	0,33
	3.	-	-	16	0,33	-	-	-	-

Pálya	Rang-sor	Gimnázium IV. osztály				Szakközépiskola IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %
9. Könyvelő	1.	-	-	-	-	-	-	17	0,66
	2.	-	-	-	-	-	-	1	0,33
	3.	-	-	-	-	-	-	20	0,33
10. Szülésznő	1.	-	-	7	0,66	-	-	7	0,66
	2.	-	-	-	-	-	-	25	0,66
	3.	-	-	-	-	-	-	1	0,33
11. Ápolónő	1.	-	-	23	0,66	-	-	1	0,66
	2.	-	-	8	0,33	-	-	7	0,33
	3.	-	-	35	0,33	-	-	17	0,33
12. Asszisztens	1.	-	-	7	0,99	-	-	10	0,66
	2.	-	-	20	0,33	-	-	7	0,33
	3.	-	-	23	0,33	-	-	8	0,33

Pálya	Rang-sor	Gimnázium IV. osztály				Szakközépiskola IV. osztály			
		Fiu		Leány		Fiu		Leány	
		Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %	Szakkör	Pont %
13. Lakatos	1.	-	-	-	-	16	0,99	-	-
	2.	-	-	-	-	21	0,99	-	-
	3.	-	-	-	-	26	0,99	-	-
14. Autó-szerelő	1.	-	-	-	-	21	2,14	-	-
	2.	-	-	-	-	7	1,64	-	-
	3.	-	-	-	-	14	0,66	-	-
15. Adminisztrátor	1.	-	-	1	0,99	9	0,66	16	0,66
	2.	-	-	23	0,33	21	0,33	18	0,66
	3.	-	-	33	0,33	3	0,16	9	0,33

Szakkörök:

1. magyar
2. történelem
3. filmesztétika
4. földrajz
5. fizika
6. kémia
7. biológia
8. matematika
9. műhely-szakkör
10. mezőgazdasági
11. honvédelmi
12. elektrotechnikai
13. államigazgatás
14. gyorsírás
15. politikai gazdaságtan
16. irodalmi
17. eszperantó
18. pszichológia-pedagógia
19. művészettörténet
20. zene
21. autó-motor
22. fotó-film
23. orosz
24. francia
25. német
26. olasz
27. angol
28. kibernetika
29. idegenforgalmi
30. Ipari számvitel
31. mezőgazdasági számvitel
32. könyvvitel
33. gépirás
34. statisztika
35. vöröskereszt

x
A tanulók véleménye különleges adottságaikról a kiemelt 15
szakmában

P á l y a	Apa fog- lalkozása	Gimnázium I. osztály			Gimnázium IV. osztály		
		Adottság	Rangsor	Pont %	Adottság	Rangsor	Pont %
1., Műszaki mérnök	Fizikai	2	1	0,65	3	1	1,15
	Fizikai	9	2	0,33	2	2	0,99
	Fizikai	5	3	0,16	11	3	0,49
	Szellemi	5	1	1,47	2	1	2,14
	Szellemi	2	2	1,31	3	2	0,82
	Szellemi	3	3	0,65	1	3	0,66
	Egyéb	11	1	0,49	2	1	0,33
	Egyéb	3	2	0,33	11	2	0,16
	Egyéb	8	3	0,33	-	3	-
2., Mezőgazdasá- gi mérnök	Fizikai	1	1	0,33	-	-	-
	Fizikai	2	2	0,16	-	-	-
	Fizikai	-	3	-	-	-	-
	Szellemi	5	1	0,33	2	1	0,33
	Szellemi	-	2	-	3	2	0,33
	Szellemi	-	3	-	11	3	0,33
	Egyéb	-	1	-	-	-	-
	Egyéb	-	2	-	-	-	-
	Egyéb	-	3	-	-	-	-
3., T a n á r	Fizikai	4	1	1,14	9	1	0,99
	Fizikai	7	2	1,14	7	2	0,49
	Fizikai	6	3	0,65	3	3	0,33
	Szellemi	6	1	1,14	5	1	1,32
	Szellemi	7	2	1,14	7	2	1,15
	Szellemi	5	3	0,82	9	3	1,15
	Egyéb	3	1	0,33	2	1	0,33
	Egyéb	10	2	0,16	5	2	0,33
	Egyéb	-	3	-	-	3	-
4., Műszerész	Fizikai	2	1	0,33	2	1	0,66
	Fizikai	9	2	0,33	3	2	0,33
	Fizikai	3	3	0,16	5	3	0,33
	Szellemi	5	1	0,33	-	-	0,33
	Szellemi	-	2	-	-	-	-
	Szellemi	-	3	-	-	-	-
	Egyéb	-	1	-	-	-	-
	Egyéb	-	2	-	-	-	-
	Egyéb	-	3	-	-	-	-

P á l y a	Apa fog- lalkozása	Gimnázium I. osztály			Gimnázium IV. osztály		
		Adottság	Rangsor	Pont %	Adottság	Rangsor	Pont %
5., Ó v ó n ó	Fizikai	4	1	0,33	1	1	0,33
	Fizikai	11	2	0,33	7	2	0,33
	Fizikai	8	3	0,16	12	3	0,16
	Szellemi	4	1	0,33	7	1	0,66
	Szellemi	12	2	0,16	3	2	0,16
	Szellemi	-	3	-	12	3	0,16
	Egyéb	-	1	-	-	-	-
	Egyéb	-	2	-	-	-	-
	Egyéb	-	3	-	-	-	-
6., O r v o s	Fizikai	1	1	0,33	-	-	-
	Fizikai	9	2	0,33	-	-	-
	Fizikai	2	3	0,16	-	-	-
	Szellemi	13	1	0,82	9	1	0,33
	Szellemi	5	2	0,65	-	2	-
	Szellemi	7	3	0,65	-	3	-
	Egyéb	-	1	-	-	-	-
	Egyéb	-	2	-	-	-	-
	Egyéb	-	3	-	-	-	-
7., K ö z g a z d á s z	Fizikai	1	1	0,33	-	-	-
	Fizikai	4	2	0,33	-	-	-
	Fizikai	5	3	0,16	-	-	-
	Szellemi	-	1	-	-	-	-
	Szellemi	-	2	-	-	-	-
	Szellemi	-	3	-	-	-	-
	Egyéb	-	1	-	-	-	-
	Egyéb	-	2	-	-	-	-
	Egyéb	-	3	-	-	-	-
8., J o g á s z	Fizikai	8	1	0,33	-	-	-
	Fizikai	-	2	-	-	-	-
	Fizikai	-	3	-	-	-	-
	Szellemi	10	1	0,33	7	1	0,66
	Szellemi	-	-	-	1	2	0,33
	Szellemi	-	-	-	3	3	0,33
	Egyéb	-	-	-	11	1	0,33
	Egyéb	-	-	-	7	2	0,16
	Egyéb	-	-	-	-	3	-

P á l y a	Apa fog- lalkozása	Gimnázium I. osztály			Gimnázium IV. osztály		
		Adottság	Rangsor	Pont %	Adottság	Rangsor	Pont %
9., Könyvelő	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
10., Szülésznő	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	11	1	0,33
	Szellemi	-	-	-	-	2 ¹	-
	Szellemi	-	-	-	-	3	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
11., Ápolónő	Fizikai	-	-	-	7	1	0,66
	Fizikai	-	-	-	5	2	0,33
	Fizikai	-	-	-	-	3	-
	Szellemi	-	-	-	7	1	0,33
	Szellemi	-	-	-	-	2	-
	Szellemi	-	-	-	-	3	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
12., Asszisztens	Fizikai	5	1	0,33	7	1	1,15
	Fizikai	-	2	-	2	2	0,99
	Fizikai	-	3	-	1	3	0,16
	Szellemi	-	-	-	2	1	0,33
	Szellemi	-	-	-	8	2	0,33
	Szellemi	-	-	-	12	3	0,33
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-

P á l y a	Apa fog- lalkozása	Gimnázium I. osztály			Gimnázium IV. osztály		
		Adottság	Rangsor	Pont %	Adottság	Rangsor	Pont %
13., Lakatos	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
14., Autószerelő	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Fizikai	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Szellemi	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
	Egyéb	-	-	-	-	-	-
15., Adminisztrátor	Fizikai	7	1	0,33	2	1	0,66
	Fizikai	4	2	0,16	12	2	0,49
	Fizikai	-	3	-	7	3	0,33
	Szellemi	-	-	-	2	1	0,33
	Szellemi	-	-	-	13	2	0,16
	Szellemi	-	-	-	-	3	-
	Egyéb	-	-	-	2	1	0,33
	Egyéb	-	-	-	8	2	0,33
	Egyéb	-	-	-	9	3	0,16

^x Különleges adottságok:

- 1., Rajz-készség vagy más művészi adottság
- 2., Jó kézügyesség
- 3., Problémamegoldási készség
- 4., Színjátszási kedv
- 5., Sportbeli kiválóság
- 6., Szervezőkészség
- 7., Másokkal bántámodás
- 8., Jó emlékező tehetség
- 9., Nyelvérték
- 10., Írói, költői adottság
- 11., Jó megfigyelőkészség
- 12., Szép énekhang
- 13., Zenei adottság
- 14., Művészi mozgáskészség
- 15., Egyéb

A tanulók életcélja a kiemelt 15 szakmában

C É L	1. M ű s z a k i m é r n ö k							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	2,30	-	4,61	0,66	4,03	-	0,66	0,33
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	0,99	0,33	2,63	0,66	0,66	-	0,99	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	1,64	0,65	1,32	0,33	1,31	-	0,66	-
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	1,69	-	1,32	0,33	0,65	-	0,66	-
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	4,25	0,33	2,30	0,33	0,33	-	0,99	0,33
8. Hogy kalandos életem legyen.	0,33	-	-	0,33	1,31	-	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	1,97	-	1,98	-	1,31	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen.	2,62	0,33	5,27	1,65	3,92	-	1,65	0,33
11. Hogy másokon segítek.	0,66	-	0,99	0,99	0,33	-	0,99	-
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	0,33	0,33	-	-	0,65	-	0,33	-
13. Hogy élvezzem az életet.	1,97	0,65	1,65	0,33	0,98	-	0,66	-
14. Hogy békességet találjak.	2,30	0,33	-	-	0,98	-	0,33	-
15. Egyéb	0,33	-	0,66	-	-	-	-	-

C É L	2. Mezőgazdasági mérnökök							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	0,65	0,33	-	-	-	0,99	-
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	0,33	-	-	-	-	-	0,66	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	-	-	-	-	-	0,99	-
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	-	-	-	0,33	-
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	-	0,33	-	-	-	0,66	-
8. Hogy kalandos életem legyen	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen.	-	0,65	0,33	-	-	-	1,32	-
11. Hogy másokon segítek.	-	0,33	-	-	-	-	0,33	-
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	-	-	-	0,66	-
14. Hogy békességet találjak	-	-	-	-	-	-	-	-
15. Egyéb	-	0,33	-	-	-	-	-	-

C É L	3. T a n á r							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	0,98	1,63	0,99	0,33	-	1,96	0,33	1,64
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	0,33	2,29	-	1,32	0,65	--	-	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem	0,98	2,90	0,33	3,62	-	2,62	-	1,32
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	0,66	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos,képzett legyek.	0,98	3,59	0,66	1,65	0,65	0,98	-	0,33
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámmal éljek.	0,33	3,60	0,99	4,28	0,65	1,64	0,33	1,32
8. Hogy kalandos életem legyen.	0,33	-	0,33	0,66	-	0,66	-	0,66
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen	1,64	6,22	1,32	6,47	-	2,95	0,33	2,99
11. Hogy másokon segítsek	0,98	2,61	0,33	2,96	0,65	2,94	-	0,66
12. Hogy a világot tökéletesen megéértsem.	-	1,99	-	0,99	0,33	0,33	-	-
13. Hogy élvezzem az életet.	0,65	0,33	-	2,31	-	0,98	0,33	0,99
14. Hogy békességet találjak.	0,33	1,97	0,33	0,33	-	1,31	-	0,33
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	0,66

C É L	4. M ü s z e r é s z							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	0,65	-	1,32	-	1,31	-	-	-
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	0,33	-	0,33	-	-	-	0,33	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	0,33	-	-	-	0,99	-	-	-
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos,képzett legyek	-	-	0,33	-	-	-	-	-
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	0,65	-	0,33	-	0,33	-	0,33	-
8. Hogy kalandos életem legyen	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen	0,98	-	0,99	-	1,74	-	0,99	-
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	-	-	0,33	-	0,33	-
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	0,33	-	-	-	0,33	-
13. Hogy élvezzem az életet.	0,33	-	1,65	-	-	-	0,33	-
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	-	0,98	-	-	-
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-

C É L	5. Ó v ó n ő							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	0,66	-	0,66	-	0,33	-	0,33
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek	-	-	-	0,66	-	-	-	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem	-	0,99	-	0,99	-	0,66	-	0,66
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	0,33	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	0,33	-	-	-	-	-	-
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	0,33	-	0,66	-	0,33	-	0,33
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen	-	0,66	-	1,32	-	0,99	-	0,66
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	-	-	-	0,99	-	-
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	-	0,33	-	-	-	0,33
13. Hogy élvezzem az életet.	-	0,66	-	0,33	-	-	-	0,33
14. Hogy békeességet találjak.	-	0,33	-	-	-	0,66	-	0,33
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-

C É L	6. O r v o s							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	0,33	1,91	-	-	-	0,33	-	-
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	1,31	-	-	-	-	-	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem..	-	1,31	-	0,33	-	-	-	0,33
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	0,33	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	0,33	0,66	-	-	-	0,33	-	0,33
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	0,65	1,31	-	0,33	0,33	-	-	-
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	0,33	-	-	-	-	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	0,33
10. hogy boldog családi életem legyen.	0,65	2,33	-	-	-	-	-	0,66
11. Hogy másokon segítsek.	1,31	2,61	-	0,33	-	0,33	-	0,99
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	0,66	-	0,33	-	-	-	-
13. Hogy élvezzem az életet.	-	1,31	-	0,33	-	0,33	-	-
14. Hogy békeséget találjak.	-	0,66	-	-	-	0,33	-	-
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-

C É L	7. K ö z g a z d á s z							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	0,33	-	-	0,66	0,65	0,99	1,68
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	-	-	0,66	0,65	-	1,32
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	0,65	-	-	-	0,33	0,66	0,99
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	-	0,33	-	-	0,66
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkánnak éljek.	-	0,33	-	-	0,33	0,98	0,33	0,33
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	0,33	-	-	0,33	-	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen.	-	0,65	-	-	1,31	0,98	1,32	2,64
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	-	-	0,33	0,33	-	0,66
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	0,33	-	-	0,33	-	-	0,66
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	-	0,98	-	-	0,33
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	-	-	0,33	0,33	-
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	0,33	-

C É L	8. J o g á s z							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	-	0,33	0,66	-	-	0,33	-
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	0,33	0,33	-	-	-	0,33
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	-	-	0,66	-	-	-	-
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	0,33	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	0,66	-	-	-	-
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámmal éljek.	-	-	-	0,33	-	-	-	0,66
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	-	-	-	-	-	-	0,33
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen.	-	0,66	0,33	0,66	-	-	0,33	0,99
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	0,33	1,32	-	-	-	0,66
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	0,33	-	0,66	-	-	0,33	-
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	0,66	-	-	-	-
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	-	-	-	-	0,33
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	0,33

C É L	9. K ö n y v e l ő							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	-	-	-	0,33	0,33	-	1,65
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	-	-	-	0,65	-	0,33
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	-	-	-	0,33	0,66	-	2,63
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	0,33	-	-
5. Hogy nagyon okos képzett legyek.	-	-	-	-	-	0,33	-	0,33
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	-	-	-	-	0,99	-	0,99
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	-	-	-	0,33	0,33	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen.	-	-	-	-	0,33	1,97	-	3,29
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	-	-	-	0,99	-	1,32
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	-	-	-	0,33	-	0,33
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	-	0,33	0,33	-	0,66
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	-	-	0,33	-	0,66
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-

C É L	10. S z ü l é s z n ő							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	-	-	-	-	0,66	-	1,64
2..Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	-	-	-	0,66	-	0,33
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	-	-	0,33	-	0,66	-	1,32
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	-	0,33
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	-	-	0,33	-	0,33
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	-	-	-	-	0,66	-	-
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	-	-	-	-	0,33	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	0,33
10. Hogy boldog családi életem legyen.	-	-	-	0,66	-	1,96	-	2,67
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	-	0,33	-	1,30	-	1,98
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	0,33	-	1,31	-	0,99
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	-	-	-	-	1,32
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-

C É L	11. Á p o l ó n ő							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	-	-	0,33	-	0,66	-	0,66
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	-	-	-	1,30	-	0,33
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	-	-	0,99	-	2,94	-	1,32
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	-	-	0,33	-	0,33
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	-	-	0,33	-	1,96	-	0,33
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	-	-	-	-	0,33	-	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen.	-	-	-	0,99	-	5,22	-	2,31
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	-	1,32	-	3,59	-	1,98
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	-	-	-	0,33	-	-
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	-	-	1,64	-	0,33
14. Hogy békességben éljek.	-	-	-	-	-	0,65	-	0,33
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-

C É L	12. A s s z i s z t e n s							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	0,33	-	0,33	-	1,30	-	1,65
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	-	0,33	-	0,66	-	0,66
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	0,33	-	0,33	-	1,63	-	0,66
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	0,66	-	0,65	-	0,99
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	-	-	-	-	0,33	-	0,33
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	-	-	-	-	-	-	0,33
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen.	-	-	-	2,30	-	2,94	-	3,30
11. Hogy másokon segítsek.	-	0,33	-	1,65	-	2,61	-	0,99
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	-	0,33	-	0,33	-	0,33
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	-	-	0,65	-	0,66
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	0,66	-	0,66	-	0,66
15. Egyéb	-	-	-	0,33	-	-	-	-

C É L	13. L a k a t o s							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	-	-	-	-	-	1,98	-
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	-	-	-	-	-	0,33	-
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	0,33	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	-	-	-	-	-	1,32	-
8. Hogy kalandos életem legyen	-	-	-	-	-	-	0,66	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen	-	-	-	-	0,33	-	2,64	-
11. Hogy másokon segítek.	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	-	-	-	-	0,33	-
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	-	-	-	0,99	-
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	-	-	-	0,66	-
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-

C É L	14. A u t ó s z e r e l ő							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	-	-	-	6,53	-	3,07	-
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	-	-	0,65	-	0,65	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	-	-	-	1,31	-	0,99	-
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	-	0,33	-	0,66	-
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	-	-	-	3,60	-	-	-
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	-	-	-	0,65	-	0,33	-
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Hogy boldog családi életet éljek.	-	-	-	-	5,87	-	4,93	-
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	-	-	1,31	-	0,66	-
12. Hogy a világot tökéletesen megismerjem.	-	-	-	-	0,33	-	0,99	-
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	-	4,25	-	0,66	-
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	-	1,30	-	0,33	-
15. Egyéb	-	-	-	-	-	-	-	-

C É L	15. A d m i n i s z t r á t o r							
	Gimnázium				Szakközépiskola			
	I.osztály		IV.osztály		I.osztály		IV.osztály	
	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány	Fiu	Leány
1. Hogy jó anyagi körülmények között éljek.	-	0,33	-	0,66	-	1,63	-	1,98
2. Hogy felelősségteljes munkakörbe kerüljek.	-	-	-	0,33	-	0,33	-	-
3. Hogy mások szeretetét megnyerjem.	-	-	-	1,65	-	2,62	-	2,31
4. Hogy belső átéléseimnek művészi kifejezést adjak.	-	-	-	-	-	0,33	-	0,33
5. Hogy nagyon okos, képzett legyek.	-	-	-	-	-	-	-	0,33
6. Hogy hatalomra tegyek szert.	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Hogy munkámnak éljek.	-	-	-	1,32	-	1,31	-	1,32
8. Hogy kalandos életem legyen.	-	-	-	-	-	0,33	-	0,66
9. Hogy nagy alkotásokat hozzak létre.	-	-	-	-	-	0,33	-	-
10. Hogy boldog családi életem legyen.	-	0,33	-	2,96	-	2,29	-	4,62
11. Hogy másokon segítsek.	-	-	-	0,99	-	0,66	-	1,32
12. Hogy a világot tökéletesen megértsem.	-	-	-	-	-	-	-	0,66
13. Hogy élvezzem az életet.	-	-	-	0,99	-	0,33	-	2,63
14. Hogy békességet találjak.	-	-	-	0,99	-	1,63	-	0,33
15. Egyéb	-	-	-	0,33	-	-	-	-

...15-65/1979.....bksz.

Tárgy: **Kapor Károly**
doktori szigorlata:.....
Melléklet: 1 db disszertáció

Dr. Duró Lajos elvtársnak
tszv. egyetemi docens

H e l y b e n

Professzor Elvtárs!

Mellékelve . **Kapor Károly: A középiskolások pályairányulásának és
.pályaválasztásának vizsgálata Veszprém megyében** .....

című doktori értekezését tisztelettel felkérem, hogy azt megbírálni
szíveskedjék. Legyen szabad Professzor Elvtárs szíves figyelmét fel-
hívnom tanácsülésünk ama határozatára, amely a birálat elkészítésének
és benyújtásának legkésőbbi határidejét a kézhezvételtől számított
harmadik hónap utolsó napjában állapította meg.

A mellékelte értekezést a birálat elkészítése után szíveskedjék átadni
tanszéke könyvtárasának leltárba vétel és a könyvtárban való olhelye-
zése céljából.

Szeged, . 1979. május 5. ....

[Handwritten signature]

.....
dékán

A kiadvány hiteles:

[Handwritten signature] .....
főelőadó

Kapták: . Dr. Ágoston György. prof. .

. Dr. Duró Lajos docens . . . társbiráló